

revista economică

19^{90V}
1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

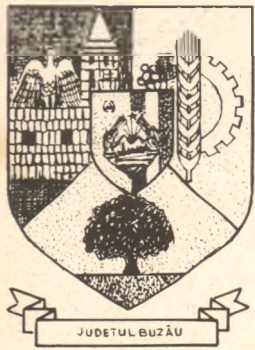
Biblioteca Jud. Huned. Deva
SALA DE LECTURĂ

**9 MAI
1877-1945**

**INSCRIPTII ADÎNCI ÎN ISTORIA
ȘI
CONȘTIINȚA POPORULUI ROMÂN**

SLAVA OSTAȘILOR ROMANI
MOSTENITORI AI TRADIȚIILOR
EROICE STRABUNE
LUPȚĂTORILOR ÎMPOTRIVA
IMPERIULUI NAȘIONAL
ȘI RĂZBOIULUI
PENTRU LIBERTATEA ȘI
INDEPENDENȚA PĂTRII

Județele țării pe traiectoria progresului

BUZĂU

VIAȚA economică și socială a județului Buzău cunoaște în anii socialismului o diversificare și înflorire fără precedent, sub impulsul politicii partidului de dezvoltare a tuturor județelor țării, de îmbunătățire a repartizării teritoriale a forțelor de producție. An de an pe harta economică a județului au apărut noi unități industriale și agrozootehnice, care exploatează și valorifică superior variatele resurse ale solului și subsolului, și oferă un amplu câmp de afirmare inteligenței creatoare a oamenilor muncii. Multă vreme județ cu un surplus de forță de muncă, care migra spre zonele cu activități industriale dezvoltate, Buzăul zilelor noastre își întărește treptat capacitatea de a atrage în activități neagricole un număr tot mai mare de lucrători și, odată cu aceasta, mulți dintre cei plecați se reîntorc pe meleagurile chemate la o viață nouă.

Pentru dezvoltarea complexă a județului statul a alocat în perioada 1951—1975 investiții care se ridică la aproximativ 18 miliarde lei; volumul acestora a crescut în mod treptat, în special în perioada actualului cincinal, când s-a investit mai mult decât în cele două decenii premergătoare. Cea mai mare parte a acestor investiții a fost repartizată industriei — 62% în perioada 1966—1970 și 52,4% în primii trei ani ai actualului cincinal. Au fost construite, pe această bază, mari obiective industriale: întreprinderea mecanică, întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă, întreprinderea de utilaj terasier, întreprinderea de geamuri, întreprinderea de prelucrare a maselor plastice, întreprinderea de industrializare a sfeclei de zahăr — toate în Buzău, Fabrica de garnituri de frînă la Rm. Sărat etc.

Construirea acestor întreprinderi a determinat o puternică creștere a volumului producției industriale: de 19,3 ori în 1973 față de 1950, de 6,4 ori față de 1960 și cu 80% față de 1970. Analiza ritmului de creștere a producției ne arată o intensificare a acestuia în cincinalul actual: dacă în perioada 1961—1970 ritmul a fost de

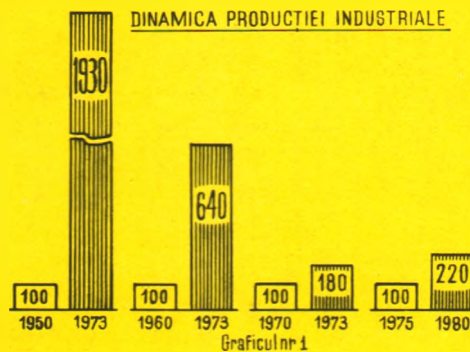
13,5%, în anii 1971—1973 creșterea medie anuală a reprezentat 21,6%. La sfîrșitul anului 1975 producția industrială se va ridica la circa 8,6 miliarde lei, depășind de peste 8 ori nivelul anului 1965; în aceeași perioadă, producția industrială pe locuitor se mărește de 5 ori.

Paralel cu aceasta, au intervenit modificări sensibile în structura producției industriale: s-a micșorat ponderea industriei alimentare, la aproape 23% în 1973 (47,6% în 1950), în schimb a crescut puternic ponderea unor ramuri de bază ale industriei: metalurgia feroasă, construcția de mașini și chimia, care furnizau im-

de aproape 3 200 tractoare (față de 400 în 1950), suprafața arabilă ce revenea la un tractor micșorîndu-se la 18 ha (605 ha în 1950); în același timp, s-au mărit, de peste două ori în 1973 față de 1965, cantitățile de îngrășăminte chimice folosite și s-au realizat importante lucrări de irigații și de combatere a eroziunii solului. Ca urmare, valoarea producției agricole crește cu circa 50% în 1975 față de 1965.

Dezvoltarea economică a județului a exercitat o influență hotărîtoare asupra îmbunătățirii condițiilor de viață și de muncă ale populației. A crescut simțitor numărul celor ocupați în industrie, construcții și alte activități neagricole, s-au mărit veniturile oamenilor muncii de la orașe și sate, s-a întărit baza edilitară și culturală. Retribuția medie lunară a personalului a crescut cu circa 90% în 1973 față de 1960, iar numărul locuințelor construite în anii 1966—1973 s-a ridicat la peste 25 100.

Cincinalul următor va aduce Buzăului o nouă și puternică dezvoltare, în primul rînd industrială. Prin alocarea unor fonduri de investiții de circa 14,5 miliarde lei, vor fi construite circa 30 de obiective industriale noi și capacități la întreprinderi existente care vor contribui în măsură însemnată la creșterea de peste 2,2 ori a volumului producției în 1980 față de 1975 (ritmul mediu anual de creștere a producției industriale, a județului va depăși de 1,7—1,9 ori media ce se va realiza pe țară). Ramurile principale ale industriei vor deveni construcția de mașini și chimia, care vor realiza la sfîrșitul cincinalului peste 50% din volumul producției industriale (30,2% în 1970). În scopul creșterii potențialului economic al unor localități mai mici, o serie de noi obiective vor fi amplasate la Nehoiu, Berca și Pogoanele, care vor deveni centre urbane, precum și la Berceni, Pătirlagele etc. Astfel vor fi mai bine puse în valoare resursele materiale și umane, se vor crea condiții pentru ridicarea continuă a bunăstării maseilor de oameni ai muncii.

preună mai mult de jumătate din volumul producției industriale. Pentru creșterea potențialului productiv al județului este concludent și faptul că ponderea sa în producția globală industrială a țării s-a mărit de la 0,9% în 1965 la 1,4% în 1973. Astăzi în județul Buzău se realizează aproape 12% din producția de zahăr a țării și circa 10% din cea de geamuri.

Agricultura s-a dezvoltat mai ales pe linia intensificării producției, al dotării cu mijloace tehnice moderne. În 1973 unitățile agricole dispuneau

VICTORIA OMULUI

FLORI, multe și mirifice flori, peste tot, în cămine și pareuri, pe bulevarde și pe ulițe, în poieni și pe lunci; flori în întreaga țară care surid vesel în adierea lunii de mai, lună căreia sensibilitatea poporului nostru i-a dat numele — unic în lume — de „Florar“.

Ne bucurăm astăzi cu toții de frumusețea lor, de mi-reasma dulcelui vint de primăvară, de fiecare zi pe care o trăim, de libertatea de a înfăptui și de înfăptuirea speranțelor noastre de libertate. Înconjurați de flori, de trandafiri, lăcrămioare, narcise și liliac, nu am uitat însă că au fost vremuri când pământul țării era pîrjolit, când dușmanii striveau în picioare florile din grădini și grînele de pe cîmpuri, când dărimau tot ce le ieșea în cale, când însăși ființa națională era în cumpănă, odată cu destinul ei!

Nu, așa ceva nu se poate uita: poporul nostru a păstrat întotdeauna amintirea vremurilor de glorie, ca și de tristețe, pentru ca să-și oțelească brațul, să-și apere glia din străbuni, demnitatea ca oameni liberi și suveranitatea ca țară.

Un mare istoric de formație umanistă, așa cum a fost Jules Michelet, care dintre străini a pătruns ca nimeni altul în miezul realităților sociale și economice românești ale veacului XIX, scria că nu se îndoiește nici o clipă că poporul român, în ciuda atîtor nenorociri, în ciuda jugului împilării străine, va renaște, pentru că este însuflețit de simțăminte de care foarte puține popoare sînt însuflețite: „**ideea simplă și puternică a trecutului și viitorului său**“.

Intr-adevăr, un popor ca al nostru, care s-a născut ca un popor liber, care a știut să lupte pentru ca să-și păstreze libertatea de-a lungul a aproape două milenii a avut, după trebuință, sau laolaltă, iscusință, putere, vitejie pentru ca să-și dobîndească neatîrnarea atunci cînd vremelnice și-o pierduse, după cum a avut întotdeauna forța morală ca să se regăsească pe sine și să-și refacă avutul pîrjolit, să-și întemeieze rînduialile în propria sa casă, mergînd înainte cu fruntea sus, cu mîntea lipede și cu privirea în viitor.

Așa a fost în 1877, an de răscruce și de glorie a României

PRIVIȚI tablourile marilor maeștri ai picturii românești, în ale căror opere, atingînd adeseori sublimul, poporul nostru este înfățișat în peisajul „umanizat“ al țării noastre, într-o simbioză armonioasă de culori și sentimente, dar și în cele mai tragice ipostaze ale existenței lui: cînd este nevoit să-și apere libertatea, să facă suprema jertfă, dar nu înainte de a lupta cu strășnicie pentru a-l răpune pe dușman sau a-l face să dea bir cu fugiții: iată-l în 1878 pe neînfricatul Osman pașa, aproape biruitor și apoi la Plevna, iată-l cum se predă în mîinile românilor, așa cum cu veacuri în urmă otomanii fuseseră svîrlîți în bălțile Neajlovului, în apele de sub Podul Înalt, în Rovinele de la Dunăre.

Cumplită a fost, în acel an de încheștare, mînia adunată la un loc a celor obidiți și jefuiți de puterea otomană, a celor ce înduraseră umilînța jugului străin și care voiau să

fie liberi, să trăiască din munca lor și din sudoarea frunții, dar fără să atîrne de nimeni din afară, să facă praf „capitulațiile“, să nu mai dea tribut în galbeni, fiind gata pentru aceasta — la nevoie — să dea tribut de sînge...

Pentru dreptul României „de a avea o viață proprie a ei“, de a fi suverană și egală în fața tuturor celorlalte națiuni ale lumii. a curs mult sînge în redute și s-au curmat multe vieți de „dorobanți de viță veche“ românească, și-au dat românii tezaurul țării și avutul oamenilor. Vitejia românilor a decis atunci soarta întregului război, lăudată fiind de aliații lor și de întreaga lume.

Cucerirea independenței de stat a României a fost o luptă crîncenă, o încheștare pe viață și pe moarte susținută material și moral de toată suflarea românească, de ambele părți ale Carpaților, acești munți care, departe de a despărți pe cei ce „de la Râm se trag“, le-a fost tuturor loc de așezare comună, de apărare, de conviețuire în vremuri bune ca și de izbeliște.

În 1877, în ziua de 9 a lunii „Florar“ s-a făcut încă un pas fără întoarcere, pe drumul constituirii unui stat național unitar ca formă constituțională, dar și în cugetul și simțirile întregului popor român. S-a dovedit cită îndreptățire avusese acel prieten al țării noastre mai sus citat care spunea despre poporul român: „**un popor mic dar care se ridică ÎN ÎNTREGIME e cu mult mai numeros decît cea mai mare armată din lume**“.

Au fost vremuri de lupte, cu dușmanul din afară, pe care poporul nostru le-a cîștigat pe toate, pentru că aparținea acestui pămînt și pămîntul i se cuvenea lui.

Lăsînd arma jos, veghind însă spre fruntariile țării, acest popor vajnic ducea însă mai departe lupta împotriva asupririi „dinlăuntru“, aspră și nemiloasă, care a aprins vîlvătaiele răscoalelor țărănești din veacul trecut și ale marelui pîrjol de la 1907, pornit din satul flămînd numit Flămînzii. Dar, după cum doinește cu îndreptățire amară Argezi, „**Au cîștigat ciocoi războiul lor cu țara / Și s-au ales plugarii cu morții și ocara**“.

Condițiile erau acum totuși schimbate. În lume, ca și în țara noastră, își făcuse apariția o nouă clasă socială, clasa muncitoare, însă ceva mai tîrziu la noi tocmai din cauza asupririi otomane și a fanarioților. Din forțele noi căpătate a ieșit astfel la iveală o alta, mai puternică, mai cuprinzătoare, care-și propunea să ducă eliberarea omului pînă la capăt, împotriva oricărei asupririi și exploatări — naționale sau de clasă —, era forța aprinsă de ideile comunismului.

Purtători ai concepției celei mai umaniste despre lume, despre legile istoriei și ale rosturilor omului în făurirea ei, comuniștii au fost primii care au văzut limpede în complexitatea fenomenelor vieții de după primul război mondial și au dat semnalul apariției mișcării celei mai obscurantiste a vremurilor noastre, a fasciștilor, a celor ce cu sînge rece se pregăteau să dezumanizeze omenirea, să dezmembreze statele după placul lor, să le aservească pentru totdeauna, iar pe cele care se opuneau să le treacă prin focul bombardierelor, să le calce sub șenilele tancurilor, să

le nimicească cu aruncătoarele de flăcări. România a fost printre cele care au cunoscut și dezmembrarea prin odiosul „dictat“ de la Viena și jefuirea bogățiilor sale naționale de către Germania hitleristă și impunerea participării la un război pe care țara nu l-a dorit și nu l-a aprobat niciodată.

Din nou primăvară, din nou biruință

DAR RAȚIUNEA LUCIDĂ a comuniștilor români a condus insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă din august 1944, acel august al răzvrătirii împotriva cotropitorului, al întoarcerii armelor spre inimile împietrite ale dușmanilor naziști. O insurecție care a căpătat proporții naționale, care a cuprins o armată, a organizat detașamente neînduplecate de partizani, a mobilizat masele în clocot într-o eroică desfășurare de forțe, de curaj și abnegație.

Lovitură dată fascismului de armata română a fost ca de trăznet, pe cât de neașteptată de dușman, pe atât de puternică și avea să ducă la scurtarea întregului război — în care România devenise a patra dintre țările aliate care și-a adus aportul de sînge și a făcut eforturi materiale de-a dreptul uriașe pentru victorie.

Intr-o supremă și înălțătoare încordare, prin acte de eroism și stăpînire deplină a artei militare, românii i-au alungat, la 25 octombrie 1944, de pe teritoriul țării noastre pe fasciștii pe care nu-i dorea nimeni și îi ura toată lumea.

Au lăsat în urma lor ruine și dezastru. Monumentul de la Moisei a fost sculptat cu lacrimile vărsate pentru morții noștri, cu minia poporului față de asupritori, față de cei ce și-au pierdut condiția umană...

Luna lui Florar 1945 a cunoscut apogeul celei mai înverșunate și mai cumplite bătălii din istoria întregii omeniri, de care avea să depindă însăși destinul ei. Ofensiva de primăvară a forțelor antifasciste strîngea din ce în ce mai mult ca într-un clește imens pe dușman, care se retrăgea cu neputință și furie. În iureșul său neînduplecat, pe pămînt, în aer, pe ape, Armata Roșie dădea lovituri zdrobitoare fasciștilor care plănuiau să facă din țara noastră tranșee imensă de apărare a imensei lor brutalități.

În drumul ei plin de jertfe, oștirea română — luptînd alături de cea sovietică — după izbînzile din țară, din defileul Mureșului, de la Cluj și Careii Mari, și-a continuat victoriile pe cîmpurile de bătălie de la Debrețin, Budapesta, Roznava, Banska Bystrica și altele, toate presărate astăzi cu mii și mii de morminte de eroi români, care și-au făcut datoria față de umanitate.

260 de zile au luptat românii împotriva hitleriștilor după marea insurecție din august 1944, timp în care în cronica de război și în conștiința omenirii s-au întipărit adine :

- 540 000 de combatanți care au străbătut peste 1 000 de km prin foc, au traversat 17 masive muntoase, au forțat 12 cursuri mari de apă, și au eliberat 3831 localități, dintre care 53 orașe.

- Ostașii români au provocat inamicului pierderi care s-au cifrat la 117 798 prizonieri și 18 731 morți.

- Aproape 170 000 de militari români și-au jertfit viața, au fost răniți și dispăruți — eroi care ni se adresează și ei, ca cei de la 1877 și 1918, cu cuvintele : „Spuneți generațiilor viitoare că noi am făcut jertfa supremă pe cîmpurile de bătălie“.

În focul luptei de eliberare a țării și a oamenilor de sub jugul fascist, prin fumul bătăliilor și în perspectiva istoriei s-a conturat mai limpede pentru poporul nostru necesitatea de a-și croi un alt drum, un alt mod de viață, cel pe care partidul îl arătase cu mult înainte și pe care îl conduceau acum cu măiestrie.

Lupta armată împotriva fascismului se împletea cu lupta pentru instaurarea puterii populare în țară, victoriile plătite cu sînge pe front cu arma în mînă se completau cu înfăptuirea unor legi scrise de țărani și muncitori cu propria lor mînă. Poporului nostru, însetat de libertate și dreptate, i se potriveau în vremea aceea, stihurile lui Argezei — cîntărețul omului : „**Atunci, întîiași dată s-a deslucit în fum/ Că ți-ai croit nainte și-n slăvi alt rost și drum**“.

Certitudinea comunismului

ASTĂZI, în ziua VICTORIEI, cînd înconjurați de flori, de multe flori, trandafiri, lăcrămioare, narcise și liliac, ne bucurăm din plin de zilele pe care le trăim, ne făurim ideali cu împlinire certă, rupem o floare din sufletul nostru și o animăm pios și recunoscător, în amintirea eroilor cunoscuți și celor necunoscuți ai luptei pentru neatîrnarea neamului nostru și suveranitatea României, a tuturor celor ce au luptat pentru eliberarea națională și socială a poporului. Gîndurile noastre se duc cu caldă recunoștință spre toți ostașii din țările aliate și prietene nouă, alături cu care armata populară română a luptat umăr la umăr și în primul rînd, spre bravii ostași sovietici, care au luptat pentru cauza comună a libertății, și care și-au vărsat fără șovăire sîngele în marș eroic împotriva cotropitorilor fasciști.

Țara noastră se bucură astăzi de un imens prestigiu în lume, pentru că a luptat cu îndirjire pentru dreptul ei, de a-și clădi viața prin munca ei, cu forțele ei proprii, cu vocația ei constructivă și aspirația spre pace și bună înțelegere cu toate popoarele lumii.

Știînd cît de grea este subjugarea națională și socială, poporul nostru se află alături și acordă tot sprijinul material, politic și moral tuturor celor ce luptă pentru ca să-și cucerească independența de stat și libertatea ca popoare și oameni.

Suferințele îndurate în veacuri de lupte împotriva celor ce voiau să ne copleșească țara cu forța brutală a armelor, omenia poporului nostru și demnitatea națională apărată cu sacrificii neprecupețite, stau la temelie politica noastră de stat, exprimată cu fermitate, limpezime și ardoare de președintele Nicolae Ceaușescu, „...**este necesar să acționăm cu putere pentru afirmarea noii ordini economice și politice internaționale, a principiilor de deplină egalitate în drepturi, respect al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța în relațiile dintre state. Să acționăm cu fermitate pentru respectarea dreptului fiecărui popor de a fi deplin stăpîn pe destinele sale, pe bogățiile naționale, de a se dezvolta liber și independent, potrivit voinței și aspirațiilor proprii de bunăstare și fericire**“.

Astăzi, în ziua VICTORIEI OMULUI asupra forței neoașmenilor, adăstăm o clipă în semn de reculgeră și pornim mai departe, mai sus, mai îndrăzneț, pe drumul omeniei și demnității poporului nostru. Din vîrfurile înalte ale certitudinilor noastre, privim cu dor spre vîrfurile cel mai înalt al aspirațiilor omenesci, spre cel al comunismului, al împlinirilor plene a condiției umane.

Vasile PORUMBESCU

MODERNIZAREA STRUCTURILOR ECONOMICE NAȚIONALE ÎN CONTEXTUL ADÎNCIRII INTERDEPENDENȚELOR PE PLAN MONDIAL

DIN PERSPECTIVA privind dezvoltarea societății românești într-un viitor mai îndepărtat — conturată în Programul partidului nostru, precum și în Directivele Congresului al XI-lea — concretizare și progresului în etapa 1975—1980, se evidențiază strategia politică economică și socială a țării noastre caracterizată prin creșterea puternică a forțelor de producție — pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice — asigurându-se condițiile dezvoltării multilaterale a societății, sporirea continuă a producției de bunuri materiale în ve-

prof. univ. Roman MOLDOVAN

deea satisfacerii necesităților de consum raționale ale întregului popor. Întreagă această dezvoltare are loc în condițiile participării active a României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale, la circuitul universal de informație științifică, la revoluția tehnico-științifică contemporană.

În aceste condiții o problemă centrală în strategia dezvoltării o constituie definirea conținutului conceptului de modernizare a structurii economice naționale și a condițiilor în care aceasta are loc în țara noastră, ținând seama de creșterea interdependențelor dintre economiile statelor și adîncirea diviziunii internaționale a muncii, ca aspecte ale proceselor caracteristice epocii noastre sub impulsul cerințelor contemporane privind lichidarea subdezvoltării și necesitatea creării unei noi ordini economice și politice mondiale.

IN CONDIȚIILE căii socialiste de dezvoltare — după cel de-al doilea război mondial — în România s-au desfășurat și sînt în curs adînci prefaceri de structură a economiei naționale. Astfel — aplicînd criteriile folosite în mod curent de știința economică — putem identifica (cu titlu enumerativ) următoarele :

1. Schimbarea locului diferitelor ramuri ale producției materiale în produsul social și venitul național și totodată modificări în structura industriei și agriculturii, ca ramuri principale ale economiei naționale.

2. Schimbări în repartitia teritorială a forțelor de producție și cu deosebire a industriei, în condițiile îmbinării, în mod cît mai udicios, a criteriilor economice cu cele sociale.

3. Creșterea numerică și realizarea unor schimbări calitative în structura forței de muncă.

4. Schimbări esențiale în structura socială a ansamblului societății românești.

5. Schimbări în nivelul de viață.

6. Schimbări în structura exporturilor și a importurilor, în condițiile intensificării participării României la circuitul mondial de valori, în care sens dinamica comerțului exterior a levansat pe aceea a produsului social și a venitului național. Astfel în comparație cu 1950, considerat 100, în 1973 — anul pentru care avem date definitive — volumul comerțului exterior a fost 1300, venitul național 828 și produsul social 852. A sporit cota-parte a produselor industriale prelucrate în exporturi și s-a ameliorat structura importurilor. În structura exporturilor, mașinile, utilajele și mijloacele de transport au crescut de la 4,17% în 1950 la 24,4% în 1973, combustibilii și materiile prime minerale au scăzut de la 33,75% la 17,31%, materiile prime nealimentare și produse alimentare au scăzut de la 28,9% la 8,08%, iar mărfurile industriale de larg consum au crescut de la 1,34% la 17,84%. Schimbările structurale se evidențiază și mai clar dacă avem în vedere că în perioada dinaintea celui de al doilea război mondial raportul între prețul mediu pentru tona de marfă importată și cel pentru o tonă de marfă exportată era de 9—10 la 1, deci foarte defavorabil: în anii construcției socialiste s-a modificat repetat, fiind de 5 la 1 în 1951, de la 3 la 2,1 în 1960, ajungînd să fie, în ultimii ani subunitar. Activitatea de comerț exterior și de cooperare în producție deține circa 1/3 din totalul producției.

Acestea sînt realizări deosebit de importante — cu care ne nîndrim pe drept cuvînt — evidențiate mai ales dacă ne comparăm cu noi înșine. Cu toate acestea, dacă comparăm nivelul dezvoltării noastre cu cel al țărilor mai avansate din punct de vedere economic, rezultă că, cu toate progresele făcute și reducerea decalajelor din trecut, există încă în prezent diferențe nari între România și aceste țări, în nivelul și structura forțelor de producție — ca venit național pe locuitor — ca pondere a populației ocupate în agricultură circa 42% în 1973 —, ca

producție pe locuitor a anumitor produse industriale de bază, — ca structură a exportului și a importului și, respectiv, a raportului de schimb în comerțul exterior, — ca productivitate socială a muncii și, respectiv, raport între valoarea națională și internațională etc. Caracterizînd stadiul de dezvoltare atins, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea la Conferința Națională a Partidului din iunie 1972: „Am obținut remarcabile succese în toate domeniile activității, am lichidat situația slabei dezvoltări pe care am moștenit-o, am construit o economie socialistă unitară, dar toate acestea nu înseamnă că România a lichidat decalajul care o separă de țările dezvoltate din punct de vedere economic“¹).

Conceptul de modernizare a structurilor economice și caracterul său istoric

SCHIMBĂRILE structurale care au avut loc în economia națională a României, importante în desfășurarea de pînă în prezent sînt caracterizate ca proces de modernizare — luat în accepțiunea sa cea mai generală — de tranziție de la tradițional la modern. De altfel termenul de modernizare, deși des utilizat, este încă insuficient de precizat în conținutul său chiar ca elaborat rațional, abstract — ceea ce este desigur explicabil ținînd seama că orice definiție nu poate să fie decît strîns legată de condițiile istorice date. Conceptul de structură economică — la ale cărei elemente caracteristice ne-am referit — se întrepătrunde dialectic cu conceptul de modernizare, primul fiind în fond o finalizare a modernizării, în condițiile acceptării — ceea ce și facem — a ideii că aceasta din urmă este în esență acțiune.

Cîteva considerațiuni în legătură cu conceptul de modernizare se cer a se face deoarece acesta, ca acțiune de politică economică, ocupă un loc central în măsurile menite să schimbe structurile, schimbări care evident că se efectuează în condițiile participării active și obiectiv necesare a economiei naționale la diviziunea internațională a muncii, în vederea accelerării înfăptuirilor, a îndeplinirii obiectivelor ce ne-am propus. Structura economiei ne apare ca un cadru prin care caracterizăm dezvoltarea, iar modernizarea structurii ca un ansamblu de criterii, de puncte de referință în funcție de care se orientează măsurile de politică economică, în general și, deci, inclusiv și cele de comerț exterior și colaborare economică internațională, menite să înfăptuiască o structură optimă — în condițiile istorice date — respectiv să asigure un nivel maxim a eficienței muncii sociale.

Modernizarea în general și în contextul problemei de care ne ocupăm în cele de față — dezvoltarea economiilor naționale

¹ Nicolae Ceaușescu : „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, vol. VII, p. 470.

în condițiile de adâncire a interdependențelor internaționale — în special, se evidențiază clar ca o categorie istorică în cel mai deplin înțeles al acestui termen cu care operăm în condițiile unor realități istorice date, ca bază și factori asupra și prin care putem și trebuie să acționăm, înfăptuirea ei — a acțiunii de modernizare, implicând mijloace și pirghii ce variază în timp și spațiu. Trebuie remarcat de asemenea că vorbim în mod abstract, fără conținut social real, atunci când vrem să caracterizăm modernizarea unei economii doar prin comparație cu altă economie luată ca model, cu toate că analizarea unor tendințe și manifestări care au avut sau au loc în dezvoltarea altor economii naționale ne furnizează — desigur — prețioase elemente pentru definirea conținutului și pentru orientarea desfășurării procesului de modernizare din economia în care acționăm. Aceasta este o consecință a faptului că, acceptând ca o necesitate obiectivă avantajele adâncirii interdependențelor internaționale dintre economiile naționale se impune să ținem seamă de faptul esențial că în concret modernizarea este intrinsecă evoluției economiilor naționale, acestea fiind entități de sine stătătoare — sisteme organice integrate — participante ale sistemului economiei mondiale.

În mod curent, conceptul de modernizare reflectă dezvoltarea progresistă, creșterea în general, dar adeseori — mai limitat — chiar numai industrializarea. Această dezvoltare — analizată sociologic — semnifică tranziția de la o societate tradițională sau predominant tradițională, spre una nouă, mai modernă. Adeseori vorbind de dezvoltare, avem în vedere expresia sa cantitativă, prin mijlocirea căreia o și caracterizăm de altfel — ca dinamică și schimbări de structură — ambele fiind implicate în conceptul de modernizare. În cadrul acestui concept, structura se poate defini static ca un raport cantitativ între ramuri și subramuri ale economiei și dinamic ca schimbări care se produc în interiorul acestor structuri sub influența unor factori care au un rol activ cum sint: progresul tehnic, dezvoltarea forțelor de producție și, mai important decît acestea, schimbarea relațiilor de producție. Aș sublinia, de asemenea, schimbările ce au loc sub efectul unor opțiuni de politică economică cum sint raportul între acumulare și consum și, bineînțeles, locul și funcția comerțului exterior în producția socială și implicațiile acestuia pentru profilarea producției materiale etc., deoarece conținutul acțiunii de modernizare este orientat în funcție de un optim, definit pentru viitoare etape istorice, optim stabilit de forurile de decizie politică și gândit ca realizare a ceea ce este mai corespunzător pentru nevoile imediate și de perspectivă ale societății, ale omului.

O componentă esențială a conceptului și a acțiunii și, în același timp, o funcție activă în modernizare, este creșterea economică. Așa cum s-a desfășurat aceasta în condițiile societății capitaliste îndreptățește, pe drept cuvînt, să fie pusă în discuție, fiind în prezența unei creșteri de dragul creșterii — în speță a profitului de dragul profitului. Problema care se pune privește stabilirea conținutului creșterii economice, în sensul de a se subordona această creștere cerințelor sociale imediate și de perspectivă, pentru că numai în acest fel creșterea economică se poate identifica cu progresul. Sint tot mai numeroase punctele de vedere și în literatura nemarxistă — politică, sociologică, economică etc. — ale acelora care cer să se definească conținutul creșterii economice în funcție de răspunsul la întrebarea în folosul cui are loc aceasta. Este îmbucurător pentru noi ca economiști și sociologi marxști să constatăm cît de departe sintem acum de viziunea care domina în anii 1950, cînd dezvoltarea era adeseori concepută în principal numai în termeni tehnico-economici, creșterea economică în sine fiind concepută și acceptată ca un remediu al bolilor societății exploatare.

Un model dinamic de mobilizare intensivă a resurselor economiei naționale

DAT FIIND că este o categorie istorică, delimitarea conținutului procesului de modernizare, în contextul colaborării economice internaționale se pune în general și deci și în noua etapă de dezvoltare a economiei naționale — de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate — etapă care va cuprinde cîteva cincinale. Această delimitare privește îndeosebi oportunitatea în timp a măsurilor de politică economică, deoarece dispunem de cadrul proiectat al dezvoltării, de un model dinamic al creșterii echilibrate a economiei și societății noastre, care privit ca proces de modernizare are un triplu conținut:

- cadru al dezvoltării, succesiune de obiective de realizat;
- orientări, puncte de referință;
- ansamblu de mijloace, de măsuri, menite să ducă la înfăptuirea obiectivelor, respectîndu-se orientările.

Plecînd de la acest conținut și analizată ca acțiune, modernizarea implică proiectarea schimbărilor ce vor avea loc în structura economică și socială pentru perioada de referință; identificarea, preliminarea relativă a proceselor ce se vor desfășura și delimitarea factorilor mențiți să acționeze, precum și enunțarea onora din principalele măsuri considerate ca necesar a se adopta. Caracterizînd din acest triplu punct de vedere, înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate, în perioada în care ne referim, dispunem implicit și de elementele care defi-

nesc foarte cuprinzător însuși procesul modernizării — așa cum am mai spus — ca un model dinamic al dezvoltării. Convingătoare sint în acest sens elementele, așa cum acestea se află înscrise — ca obiective calitative și cantitative — în Documentele adoptate de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român din noiembrie 1974.

Desigur că procesele și fenomenele care dau conținut acțiunii de modernizare sint multiple, interdependente, formînd un sistem organic integrat, în cadrul căruia o analiză de natură cauzală ne duce la concluzia, la posibilitatea de a putea susține că, în stadiul de dezvoltare a economiei noastre, acțiunea de modernizare se bazează și urmărește cu predominanță — ca o caracteristică esențială cerința majoră pusă de practica vieții sociale — mobilizarea intensivă a resurselor din economie și societate. Ținînd seama de această caracteristică predominantă — mobilizarea intensivă a resurselor — credem că putem identifica ca preocupări centrale ale politicii noastre economice, patru procese esențiale și anume:

- a) sporirea eficienței în toate sferile de activitate socială,
- b) larga aplicare a științei și tehnicii,
- c) formarea, perfecționarea cadrelor,
- d) lărgirea schimburilor economice și cooperarea internațională în producție, tehnică și științifică; participarea activă la diviziunea internațională a muncii, ca o componentă inseparabilă în procesul dezvoltării economiei naționale, necesitate obiectivă pentru accelerarea progresului economic și social al României.

Elementele parțiale, constitutive ale acestor procese, considerate caracteristice pentru definirea în esență a conținutului acțiunilor de modernizare, le găsim enumerate în Documentele programatice adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R. care proiectează dezvoltarea în perspectivă a economiei și societății noastre.

O structură economică modernă, este prin natura ei dinamică și cu alit mai eficientă cu cît se poate adapta, în general și implicit, și la evoluțiile sistemului economiei mondiale, date fiind avantajele participării la diviziunea internațională a muncii, la circuitul mondial de valori materiale, tehnico-științifice, culturale. Definirea problemei, a condițiilor care asigură soluții eficiente, prezintă desigur dificultăți ca urmare a faptului că, spre deosebire de perioada trecută, cînd determinante pentru caracterizarea structurilor economiilor naționale și însăși pentru dezvoltarea acestora — implicit a participării la comerțul internațional — erau materiile prime, azi un rol hotărîtor îl are populația activă, respectiv oamenii, nivelul pregătirii lor științifice și culturale, dal fiind că în procesul reproducției sociale cercetarea tehnico-științifică, aplicațiile sale, ocupă un rol din ce în ce mai mare. De asemenea, ținem seama că interdependențele dintre economiile naționale, ca urmare specializării lor crescute și a multilateralității în dezvoltarea lor complexă sint tot mai variate, diversificate și mai adîncite.

Trăgînd concluziile din această situație și evoluție, rezultă că subsistemele, fie zonale, regionale, fie pe domenii de activitate economică, științifică, tehnică, culturală etc. care se creează pe calea înțelegerii convenite între cei interesați — inclusiv cele pe care obișnuim să le denumim integrare — sint progresive și pot contribui la dezvoltarea economiilor naționale numai în măsura în care statele concep înțelegerea, colaborarea, cooperarea, la care au convenit, într-o viziune de intensificare și lărgire continuă a participării, pe bază de avantaj reciproc, a economiilor statelor naționale — membre ale înțelegerilor regionale, zonale — la diviziunea internațională a muncii. Sistemele economice naționale trebuie deci să fie concepute și promovate instituțional într-o largă deschidere, în și spre economia mondială. În aceste condiții blocurile economice închise sint în mod evident în contradicție cu caracterul mondial al interdependențelor economice contemporane și prin aceasta pot deveni pină la urmă piedici în dezvoltarea diviziunii mondiale a muncii.

Toate acestea apar evidente dacă acceptăm — ca un datum al realității obiective — faptul că economiile naționale sint componentele esențiale ale ordinii economice internaționale — aceasta din urmă judecată ca sistem de interdependențe — în contextul mondial al fluxurilor de valori materiale, științifice, culturale etc. ce se desfășoară între ele.

Lichidarea fenomenului subdezvoltării

PREOCUPÎNDU-NE de folosirea avantajelor ce decurg din procesul de adîncire a relațiilor internaționale economice, este de reținut că aceasta implică satisfacerea anumitor necesități majore de care este condiționată însăși desfășurarea sa în condiții tot și cît mai corespunzătoare economiilor naționale și în fond pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale tuturor popoarelor. Avem în vedere în primul rînd lichidarea fenomenului subdezvoltării, reducerea și desființarea decalajelor în dezvoltarea economică a statelor, numai în acest mod putîndu-se promova o nouă diviziune internațională a muncii, mai rațională, un comerț mai echitabil și reciproc avantajos.

Înfăptuirea acestei cerințe și conviețuirea internațională însăși implică promovarea trainică în viața internațională a relațiilor noi, bazate pe egalitatea în drepturi a statelor mari și

mici, respectul suveranității și independenței naționale, renunțarea la intervenția cu forța sau amenințarea cu forța, dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării economice și sociale conform aspirațiilor sale, dreptul sacru al fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile și resursele naționale, dreptul statelor lipsite de materii prime sau surse de energie de a beneficia fără discriminare, pe bază de acorduri reciproc avantajoase, de resursele necesare dezvoltării lor economice și sociale, precum și imperativul ca situația din domeniul materiilor prime, surselor de energie, dezvoltării și în general ca relațiile economice internaționale să nu fie folosite în nici un fel drept mijloc de presiune sau amestec în afacerile interne ale altor state.

Desigur că acestea sînt premise majore și principii de conduită, de comportare în relațiile externe și implicit pentru promovarea relațiilor economice internaționale. Pentru colaborarea între țări cu sisteme sociale diferite o cerință de ordin practic privește cunoașterea mecanismului de funcționare a economiei planificate și a sistemului de organizare la nivel macro și microeconomic și concomitent a mecanismului economic din țările cu economie de piață, neplanificată. O atare cunoaștere asigură aprecierea veridică a prevederilor privind dinamica evoluției fenomenelor economice înscrise în planurile de dezvoltare social-economică. Este cazul să ne pronunțăm împotriva părerii greșite a unor economiști occidentali referitoare la gradul și măsura de adaptabilitate a planului — ca prevederi proiectate — la schimbările care au avut loc în procesul desfășurării faptice a fenomenelor economice, să respingem concepția eronată a acestora că planul ar fi un ansamblu de prevederi rigide, iar nu un cadru de referință pentru strategia dezvoltării economice și sociale, cum este aceasta în realitate, în sistemul conducerii planificate a economiei socialiste.

Pentru a folosi, în cît mai mare măsură, în acțiunea de modernizare a economiei naționale, avantajele ce decurg pentru aceasta din adîncirea interdependențelor internaționale, — cu preocuparea de a promova concomitent condițiile care contribuie la edificarea noii ordini economice și politice internaționale, este important să cunoaștem și să luăm în considerare schimbările care au loc în conținutul circuitului economic mondial, cunoscînd că aceste schimbări au rolul unor factori determinanți pentru evoluția procesului diviziunii internaționale a muncii, diviziune care reflectă specializarea economiilor naționale pentru export și — din acest punct de vedere — delimitează, conturează și oarecum caracterizează, în același timp, profilul acestor economii.

În acest sens putem constata existența a două procese, unul de specializare și altul de colaborare, de cooperare, de integrare, procese care evoluează dialectic. Totodată sînt tot mai evidente modificările în sensul accentuării trecerii de la schimburile industrie-agricultură, la schimburile industrie-industrie, de la schimburile materii prime-semifabricate-produse finite la schimburile de produse tot mai apropiate din acest punct de vedere; se trece de la schimburile cu caracter complementar între sferele producției materiale la schimburile diversificate de producție, tipuri și părți de produse, schimburile de produse cu un conținut reciproc de muncă complexă tot mai ridicat, se tinde la lichidarea diferențelor între valoarea națională și cea internațională a mărfurilor și serviciilor. Nu putem să nu remarcăm că — din păcate — aceste noi trepte în evoluția diviziunii internaționale a muncii se limitează la schimburile economice dintre țările cu economie dezvoltată și diversificată, deoarece majoritatea țărilor lumii, adică țările în curs de dezvoltare, sînt încă în stadii de specializare intersectorială. În sfîrșit, tot ca schimbare în conținutul circuitului economic mondial, menționăm că, odată cu forma tradițională a colaborării economice internaționale, schimbul comercial de produse și servicii, care se menține și se amplifică, se dezvoltă și forme noi — cum sînt cooperarea în producție, în tehnologie. Aceste forme dobîndesc treptat o pondere relativă tot mai ridicată, ca urmare a faptului că astfel de schimburile comerciale, economice, corespund specializării internaționale adîncite, fiind mai corespunzătoare economiilor naționale modernizate sau în proces de modernizare. În ceea ce privește formele de colaborare, constatăm că din ce în ce mai mult colaborarea multilaterală se împletește și se bazează pe formele de colaborare bilaterală. Acestea din urmă își sporesc importanța relativă în condițiile promovării cooperării în producție, ceea ce implică relații de durată, cunoaștere reciprocă adîncită. În sfîrșit, este de menționat faptul că statele organizează și instituționalizează relațiile lor economice, recunoscînd astfel necesitatea și contribuția valoroasă a colaborării economice internaționale reciproc avantajoase, la adîncirea cooperării pe multiple planuri dintre ele.

Mitul teoriei „echilibrului concurenței” în fața legii marxiste a valorii

ÎN CONDIȚIILE în care economiile naționale, desigur deschise ca sisteme, sînt celulele esențiale ale economiei mondiale, teoria economică este solicitată, este confruntată de problemele

privind elaborarea criteriilor susceptibile a fi folosite în specializarea internațională. Vorbim de criterii — dat fiind complexitatea problemei în condițiile în care participanții sînt economiile naționale — sisteme complexe, integrate — cu posibilități și necesități de schimb internațional extrem de variate, de diferențiate.

Virtuțile echilibrului concurențial s-au dovedit în realitate a fi vicii atît pe planul intern — al economiilor naționale — cît și pe cel al relațiilor internaționale. La umbra acestui mit, întreținut de teoreticienii economiei capitaliste, teoriile economice care au pretins că au formulat sau formulează criterii de specializare internațională — teoria costurilor comparate și teoria dotării cu factori de producție, ca să amintim de două din cele mai cunoscute — s-au dovedit unilaterale, parțiale, insuficiente și de valoare științifică îndoielnică, aceasta cu deosebire în perioada de după cel de al doilea război mondial, în condițiile schimbărilor politice și economice care au avut și au în continuare loc, schimbări care le-au infirmat, ca valoare de cunoaștere științifică, pretenția de a caracteriza conceptual unele procese, fenomene, legități.

S-a dovedit lipsită de temei — experiența istorică a făcut dovada că ne aflăm în fața necesității obiective a unei noi ordini economice și politice internaționale — și, că nu mai există îndoială asupra falsității aserțiunii conform căreia în perspectiva istorică, prin intermediul comerțului internațional s-ar putea ajunge la o apropiere și nivelare a venitului pe locuitor, între diferitele țări. Din contră, s-a ajuns la situația paradoxală — aparent — de a căuta soluții pentru ca dezvoltarea să nu mai dezvolte subdezvoltare. Chiar și economiștii și sociologii nemarxiști susțin tot mai insistent că strategia dezvoltării bazată pe investițiile și tehnologia „occidentală” are foarte multe lacune ca eficiență socială și umană. Se afirmă tot mai mult punctele de vedere că în economiile din țările în curs de dezvoltare, în care foarte des — după experiența lor — coexistă sectoare „tradiționale” și „moderne”, acesta din urmă nu întodeauna impulsionează corespunzător, în sensul transmiterii, a propagării creșterii lor și primulul sector — celui tradițional. Sectorul modern prin fluxul capitalurilor, schimburile comerciale, profitul etc. este mult mai „atașat” metropolei decît economiei în cauză, în general și în special cînd „metropola” — și aceasta este des cazul — este prezentă prin societățile supra-naționale.

În analiza raportului dintre politica comercială și dezvoltare, se susține — și noi credem că în mod just — că deși comerțul este factor important, funcțiile lui se cer tot mai mult a fi integrate și subordonate creșterii pieței interne, industrializării, substituirii importurilor etc. Toate acestea se dovedesc tot mai mult componente esențiale și propulsoarele dezvoltării economice. Sub impulsul unei atari evoluții a diviziunii internaționale a muncii și a unor consecințe ce implică distorsiuni în raporturile ordinii economice mondiale ce bineînțeles nu numai în cele economice, se pune problema criteriilor de specializare internațională. Constatăm cu multă satisfacție temeiul științific al teoriei marxiste a valorii, în speță necesitatea așezării la baza elaborării acestor criterii a acțiunii legii valorii în relațiile economice internaționale. Iată de ce pe drept cuvînt în documentele partidului nostru, în indicațiile privind aportul comerțului exterior, sporirea contribuției acestuia la dezvoltarea, la creșterea economică a României, ni se atrage atenția asupra funcției pe care o îndeplinește — pe piața mondială — legea valorii, ni se cere să cunoaștem raportul dintre valoarea națională și cea internațională a produselor ce fac efectiv sau urmează să facă obiectul schimbului internațional. Într-adevăr eficiența activității comerțului exterior — sau din contră transferul în defavoarea noastră a unei părți a muncii sociale pe această cale — are la bază tocmai acest criteriu de apreciere obiectivă. Metodologiile pentru calculul eficienței comerțului exterior sînt elaborate — și desigur că necesită perfecționări și adaptări — avînd tocmai acest fundament științific, — ca metode deja aplicate în practica curentă.

În documentele de partid și de stat găsim prevederi, orientări, indicații pentru activitatea practică concretă de comerț exterior, așezate fiind pe un fundament principial. Această activitate practică are ca suport clar, așa cum se subliniază și în rezoluția Consfătuirii cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale ce a avut loc în februarie 1975, activitatea neobosită desfășurată pe multiple planuri de tovarășul Nicolae Ceaușescu, înțîlnirile și convorbirile cu conducătorii din țările socialiste și din țările în curs de dezvoltare și din alte țări, tratatele, acordurile, înțelegerile, convențiile de colaborare încheiate cu aceste prilejuri. Toate acestea promovînd relațiile externe ale țării noastre deschid o largă perspectivă dezvoltării comerțului exterior și cooperării României pe plan internațional, asigură baze stabile raporturilor noastre economice cu alte state.

REALIZAREA PLANULUI — PREOCUPARE FUNDAMENTALĂ A ÎNTREPRINDERILOR

FIECARE moment din desfășurarea întrecerii socialiste în care sînt angrenate toate colectivele de oameni ai muncii din țară a avut și are semnificații aparte, prilej de consemnare a unor realizări deosebite în producție și de evidențiere a unor întreprinderi fruntase. La începutul lunii mai din 1975 peste 500 de întreprinderi își realizaseră integral sarcinile pe care le aveau pentru întregul cincinal. Realizări deosebite pe graficul întrecerii au înscris în primele patru luni din acest an și marea majoritate a întreprinderilor din ramurile metalurgiei și construcțiilor de mașini. Fără îndoială, în cadrul acestor realizări de ansamblu, efortul fiecărei întreprinderi este diferit, în funcție de aspectele concrete în care se desfășoară activitatea productivă.

În dorința de a evidenția aportul unităților economice, revista noastră prezintă o analiză întreprinsă în întreprinderile din aceste importante ramuri ale industriei, care a urmărit în principal următoarele aspecte :

- REALIZĂRI FAȚĂ DE PLAN ȘI ANGAJAMENTE : IN ÎNTREPRINDERI...
- ...ȘI LA NIVELUL RAMURILOR INVESTIGATE.
- PROBLEME PENTRU RUBRICA „REZOLVĂRI OPERATIVE“.
- CLASAMENT '75 IN ÎNTRECERE.

Direcții de acțiune prioritare

INDUSTRIA metalurgică și cea constructoare de mașini, principalele ramuri producătoare și consumatoare de metal, exercită un rol important în dezvoltarea viguroasă a economiei românești și în lichidarea decalajelor care ne mai despart de țările avansate. Pentru îndeplinirea sarcinilor deosebite care revin acestor ramuri în 1975 au fost prevăzute și adoptate în fiecare întreprindere, centrală industrială și ministere planuri complexe de măsuri, a căror coordonată comună o constituie sporirea eficienței întregii activități economice. Desigur, direcțiile de acțiune sînt multiple. Vom prezenta însă pe cele mai caracteristice.

1 În industria construcțiilor de mașini grele o principală orientare a eforturilor a fost îndreptată spre crearea condițiilor necesare realizării sarcinilor de introducere a progresului tehnic. Prevederile pe 1975 în cercetare, asimilare, tipizare însumează creșteri însemnate, cu precădere la volumul pozițiilor nominalizate în plan. Pentru aceasta s-a stabilit, de pildă, ca centralele industriale și întreprinderile să contracteze pînă la sfîrșitul lunii aprilie toate subansamblele și materialele necesare realizării prototipurilor și seriilor zero din cooperare pentru planul pe acest an.

Totodată , sub coordonarea Institutului central de cercetări pentru construcția de mașini, institutele tehnologice specializate elaborează programe de tehnologii tip pentru procesele de fabricație din construcția de mașini. O sarcină permanentă revine

Clasamentul pe trimestrul I a.c. a fost întocmit după următoarele criterii:

- gradul de depășire a planului
- realizarea angajamentelor

În stabilirea locului în clasament al fiecărei întreprinderi s-a procedat astfel :

1. La fiecare dintre indicatorii planului luați în calcul — producție globală, producție marfă, cheltuieli la 1000 lei, beneficii, export — s-a acordat 1 punct întreprinderii care a înregistrat nivelul cel mai ridicat, 2 puncte pentru următoarea ș.a.m.d.

● S-a totalizat apoi pentru fiecare întreprindere numărul de puncte obținut la indicatorii enumerați, acordîndu-se locul I pentru depășirea planului acelei unități care a totalizat cel mai mic număr de puncte.

● Întreprinderile care au avut nerealizări ale planului la cel puțin un singur indicator nu au fost luate în calcul. Aceasta explică de ce în cadrul centralelor numărul de întreprinderi fruntașe variază.

2. În cazul angajamentelor s-a procedat asemănător, luîndu-se în considerare pentru fiecare întreprindere volumul angajamentului realizat în trimestrul I a.c. în totalul angajamentului anual.

Cumularea punctajelor acordate atît pentru depășirea planului, cit și pentru realizarea angajamentelor a permis întocmirea clasamentului final.

tuturor institutelor specializate și în ce privește întocmirea de propuneri de modernizare a tehnologiilor din întreprinderi — acolo unde este cazul. Răspunzînd unor nevoi concrete, fiecare institut va întocmi cu sprijinul centralelor programe de autodotare pentru standuri de probă și instalații de încercări.

În întreprinderile din cadrul industriei construcțiilor de mașini-unelte și electrotehnicii, pentru intensificarea ritmului de

modernizare a produselor și îmbunătățirea activității de cercetare, împreună cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie au fost reexaminat programele de cercetări și de asimilare a produselor noi, au fost reduse termenele de realizare a fazelor de asimilare, precum și termenele de finalizare a temelor de cercetare. Toate acestea au fost și vor fi permanent corelate cu măsuri de economisire și folosire rațională — încă din faza de proiect — a combustibililor și energiei, cu reducerea consumurilor de materii prime.

2 Asigurarea și pregătirea forței de muncă în numărul și calificarea necesară realizării sarcinilor de producție pe acest an a constituit de asemenea obiectul unor programe de măsuri. În cadrul acestora preocupările s-au axat pe grupele de probleme care privesc, de exemplu, creșterea și modernizarea bazei materiale a unităților școlare din cadrul M.I.C.M.G., creșterea gradului de integrare a învățămîntului superior cu cercetarea, proiectarea și producția, în general în direcția perfecționării cunoștințelor oamenilor muncii din industria constructoare de mașini. În unitățile construcției de mașini-unelte și electrotehnicii, pentru asigurarea și pregătirea cadrelor necesare unităților noi s-a luat măsura ca odată cu documentațiile tehnice de investiții să se elaboreze graficul de pregătire pe meserii cu res-

Tabetul nr.1

Realizarea principalilor indicatori de plan în trimestrul I a.c. (4)				
Nr. crt.	Indicatorul	MIN	MICMG	MICMUR
1.	Producția globală	102,3	101,0	101,9
2.	Producția marfă	100,2	101,2	98,4
3.	Productivitatea muncii	100,8	98,1	100,3
4.	Investiții	104,1	104,5	107,4
5.	Cheltuieli la 1000 lei producția marfă	+5,9	+3,8	-5,9

ponsabilități concrete pentru unitățile de școlarizare în întreprinderi și centrale industriale coordonatoare.

3 Îmbunătățirea calității produselor a prezentat pentru toate colectivele de muncă din întreprinderile analizate un obiectiv central. În construcția de mașini au fost elaborate în întreprinderi programe complexe, punându-se accentul pe întărirea controlului tehnic de calitate pe liniile de fabricație și pe înzestrarea cu standuri de probă, aparatură de măsură și control. Au fost stabilite măsuri de recuperare a rămănelor în urmă la standurile de probă, precum și acțiuni îndreptate spre îmbunătățirea organizării controlului pe faze de operații și a celui final.

În acest scop va trebui intensificată și în aceste unități dotarea cu aparatură de măsură la nivelul cerințelor actuale, folosirea lor corespunzătoare, precum și intensificarea acțiunilor privind urmărirea comportării produselor la beneficiar, organizarea de consfătuiri și schimburi de experiență cu beneficiarii. Pe această bază în unele unități siderurgice se urmărește în acest an realizarea unei ponderi sporite a producției de calitate superioară, reducerea procentelor de rebuturi și a nivelului declasaților față de situația înregistrată în anul trecut.

4 Pentru industria siderurgică, realizarea în bune condițiuni a sarcinilor pe acest an are însă și altă dimensiune. Dat fiind numărul mare al obiectivelor noi care condiționează realizarea planului de producție, respectarea prevederilor de punere în funcțiune la capacitățile cu termene în acest an a constituit o temă centrală a preocupărilor și la beneficiar. În acest sens au fost adoptate măsuri pentru acordarea unui sprijin operativ unităților de construcții-montaj pentru rezolvarea unor probleme de primă urgență în acest an, printre care pot fi amintite asigurarea cărămizilor refractare pentru bateriile de cocs de la C.S. Galați, asigurarea construcției metalice pentru un cauper la furnalul 7 de la Hunedoara, asigurarea armăturilor pentru lucrările de la Oțelul Roșu etc.

Rezultate pe măsura eforturilor

DESFAȘURAREA acțiunilor pe multiple direcții de orientare a eforturilor a permis încă din primul trimestru al acestui an realizarea unor rezultate bune la nivelul ramurilor în îndeplinirea indicatorilor de plan și a angajamentelor asumate în întrecere (tabelele nr. 1 și 2). Întreprinderile din cadrul metalurgiei au depășit prevederile producției globale cu 318 milioane de lei, cele din industria

CLASAMENT ■ CLASAMENT ■ CLASAMENT ■ CLASAMENT ■ CLASAMENT ■ CLASAMENT

Tabelul nr. 3
Întreprinderile care s-au situat în fruntea întrecerii socialiste pentru îndeplinirea și depășirea planului pe trim.I 1975 în resursele industriilor metalurgice și construcții de mașini

Loc în clasamentul sement întreprinderii	Ministerul în care se află	REALIZARI											
		Producția globală		Producția marfă		Productivitatea muncii		Cheltuieli la loc de producție marfă + lei față de plan		Beneficii		Export	
		1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
Min. Industriilor metalurgice													
Centrale industriale siderurgice													
1.	Intrep. "Oțelul Roșu"	104,5	118,0	103,5	89,6	115,6	437,2	- 0,5	-	108,1	933,0	109,5	-
2.	Combinatul siderurgic Reșița	103,5	-	103,6	68,7	102,5	-	- 0,8	-	148,2	504,0	-	-
Centrale industriale de metale neferoase și reze													
1.	Intrep. de alumina Oradea	104,3	88,0	104,9	119,9	104,8	-	-26,1	-	325,6	814,1	-	-
Centrale industriale de prelucrare metalurgică													
1.	Intrep. "Laminorul" Brăila	106,9	139,6	107,9	154,9	105,7	114,8	- 1,5	94,9	171,2	372,8	102,9	-
2.	Intrep. "Cablul Românesc" Ploiești	106,3	88,3	106,2	86,3	104,2	170,1	- 9,4	1880,0	110,0	-	105,3	106,7
3.	Intrep. de țevi Roman	103,8	42,6	103,9	45,6	100,9	-	- 5,2	-	153,2	449,1	106,4	44,4
Centrale industriale pentru produse refractare													
1.	Intrep. de produse refractare Albe Iulia	109,1	121,9	112,3	187,5	109,2	124,4	- 3,4	125,9	131,3	-	-	-
2.	Intrep. de produse refractare "Vulturul" Comarnic	103,1	69,6	106,3	120,6	102,4	54,4	-38,7	595,4	177,8	194,6	-	-
Min. Ind. Construcțiilor de Mașini Gole													
Centrale industriale tractoare și mașini agricole													
1.	Intrep. de garajuri de frână și etansare M. Hârșeț	108,5	309,8	101,3	-	106,0	-	- 4,8	-	107,8	222,3	-	-
2.	Intrep. de piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole Galați	103,1	18,0	102,4	21,6	101,3	-	- 3,0	-	100,9	-	-	-
3.	Intrep. mecanică "Ceahlaul" Piatra Neamț	103,5	60,3	100,2	-	100,0	-	- 1,8	-	136,8	-	108,3	638,8
Centrale industriale auto-jenioane și turisme													
1.	Intrep. de piese auto Iași	109,0	249,4	104,9	129,5	100,1	-	- 7,5	576,9	116,4	102,3	-	-
2.	Intrep. "Automecanica" Moreni	101,1	23,0	101,3	145,5	101,6	37,0	-20,2	-	112,1	325,7	-	-
3.	Intrep. "Automecanica" Medias	101,0	41,2	101,3	-	101,1	22,9	- 4,0	133,3	133,7	-	123,5	-
Centrale industriale utilaj energetic, metalurgic și mașini de ridicat													
1.	Intrep. de utilaj alimentator Slatina	102,6	9,8	102,3	-	102,6	-	- 9,4	-	100,4	-	-	-
2.	Intrep. de cazane mici și arzătoare Cluj	103,4	48,0	100,7	-	103,5	85,0	-12,4	-	133,1	-	-	-
3.	Intrep. de utilaj pt. ind. met. de constr. Bistrița	101,5	10,0	100,2	-	101,5	-	-37,2	-	121,2	-	-	-
Centrale ind. de rulmenți și organe de asamblare													
1.	Intrep. de rulmenți, Alexandria	102,1	140,0	101,1	230,0	100,0	-	- 1,5	-	177,5	353,8	102,9	-
2.	Intrep. de suruburi Tg. Secuiesc	105,1	66,6	102,3	-	100,0	-	-24,2	-	103,0	108,3	-	-
3.	Intrep. de rulmenți Brașov	100,3	150,0	101,0	35,0	100,3	-	-17,8	-	129,9	-	101,4	-
Centrale industriale construcții navale													
1.	Intrep. mecanică navală Galați	100,8	10,7	100,1	-	100,8	11,0	- 0,8	-	519,2	-	-	-
Min. Ind. Construcțiilor de Mașini Unelte și Electro-Tehnici													
Centrale industriale de echipamente speciale													
1.	Intrep. mecanică Flopeni	101,4	37,8	100,8	44,2	102,0	-	- 0,7	-	114,4	611,6	331,0	-
2.	Intrep. "Optica Română" București	106,2	-	102,3	82,8	100,0	-	-45,0	300,0	109,1	106,8	117,5	-
3.	Intrep. mecanică Cugir	101,5	35,2	101,3	-	100,7	-	-12,6	126,0	100,4	2,3	237,9	-
Centrale industriale de mașini și materiale electrotehnice													
1.	Intrep. de fabricație și montaj ascensoare București	102,2	29,4	101,1	1,6	102,6	-	-18,4	-	112,2	1,1	-	-
Centrale industriale de mașini și aparatură electrică													
1.	Intrep. "Electroceramica" Turda	107,1	65,0	100,8	-	102,8	71,3	-21,1	-	107,0	-	-	-
Centrale industriale de electronica și tehn. de calcul													
1.	Intrep. "Conect" București	116,4	58,0	101,2	-	103,4	-	-29,7	-	-	-	-	-
2.	Intrep. IRUC București	102,0	14,0	101,2	-	100,4	-	- 2,2	-	124,5	-	-	-
Centrale industriale de echipamente de telecomunicații și automaționări													
1.	Intrep. "Automatica" București	104,2	45,5	105,1	49,9	104,7	-	- 8,2	-	151,2	-	103,4	-
2.	Intrep. de aparatură electrică de măsură Timișoara	100,1	5,2	102,6	90,7	100,4	45,0	-32,5	-	101,9	68,0	-	-

1) Față de planul trimestrial
2) Față de angajamentul anual

construcțiilor de mașini grele cu 203 milioane, iar cele din industria construcțiilor de mașini-unelte și electrotehnicii cu 227 milioane lei. Depășirile înregistrate s-au materializat pe ansamblul celor trei ministere în realizarea în această perioadă a unei producții fizice suplimentare de 28 769 tone fontă, 38 625 tone oțel, 50 660 tone laminate, 26 excavatoare, 105 vagoane de marfă, 554 autocamioane și tractoare, 109 strunguri, mijloace de automatizare și pentru tehnica de calcul, produse ale industriei de mecanică fină și optică și alte produse. Alături de realizările cantitative, cele calitative vorbesc de la sine despre capacitatea industriei românești de a satisface exigențele beneficiarilor interni și externi, chiar dacă ne referim numai la procesul de asimilare a produselor și tehnologiilor noi, de modernizare a celor existente.

În obținerea acestor realizări globale, aportul întreprinderilor a fost evident diferit. Tocmai pentru a încerca să evidențiem efortul propriu al fiecăreia, a fost realizată de către comisiile organizațiilor sindicale și conducerele centralelor cu sprijinul Comitetului Uniunii și al ministerelor o clasificare a întreprinderilor după locul pe care îl ocupă în întrecerea pentru realizarea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate. În departajarea unităților economice ne-am orientat după nivelul în care au fost realizate prevederile pe trimestrul I a.c. la cei mai reprezentativi indicatori de plan, corelat cu proporția realizării în această perioadă a angajamentului anual.

În tabelul nr. 3 sînt prezentate întreprinderile care s-au situat în fruntea întrecerii socialiste și locul pe care ele s-au clasat în cadrul activității desfășurate.

Printre ele recunoaștem deopotrivă atît unități cu vechi tradiții industriale, cît și prezențe relativ recente în peisajul industrial al țării. Întîlnim astfel Combinatul siderurgic Reșița, dar și Întreprinderea de alumina Oradea, Întreprinderea mecanică Cugir și Întreprinderea de rulmenți Alexandria, întreprinderea meca-

de produse refractare, de rulmenți și organe de asamblare, de echipament special.

Alături de rezultatele bune înregistrate, menționate în tabel, nu pot fi omise însă unele nerealizări de plan apărute în această perioadă. La întreprinderile din cadrul M.I.M. planul fizic nu a fost respectat la 6 produse, la M.I.C.M.G. la 18 produse, iar în unitățile M.I.C.M.U.E. la 6 produse, printre care: alumina calcinată, laminate din aluminiu, electrozi siderurgici, mașini și utilaje pentru fabricarea diferitelor produse. Trebuie spus însă că și din acest punct de vedere „aportul” unor întreprinderi a fost diferit.

● În cadrul metalurgiei, Întreprinderea de oțeluri aliate Tirgoviște a realizat producția globală în proporție de 79,8%, iar la întreprinderea de alumina Tulcea, cheltuielile sînt depășite simțitor.

● Unele întreprinderi din construcția de mașini grele nu au realizat nivelul de productivitate și de beneficii planificat (Fabrica de șuruburi Bacău — 92 și respectiv 89,5%, Întreprinderea mecanică Muscel — 87,3 și 50,4%) : la Șantierul naval Oltenița cheltuielile la 1 000 lei producție marfă au fost depășite cu 146,9 lei, iar la Întreprinderea de vagoane Arad cu 42,4 lei.

● Dintre unitățile industriei construcțiilor de mașini-unelte și electrotehnicii la „Unirea”-Cluj, Întreprinderea mecanică Sibiu și „Tehnoton”-Iași producția marfă nu a fost îndeplinită, iar cheltuielile la 1 000 lei au fost substanțial depășite (în plus întreprinderea ieșeană nu a realizat nici planul productivității muncii). În rîndul celor fără producția marfă și productivitatea muncii îndeplinită se mai înscriu, pentru această perioadă, Întreprinderea de motoare electrice Pitești și cea de aparataj electric auto din orașul Sfîntu Gheorghe ș.a.

privește livrarea la termen a unor materiale de către furnizorii din țară (C.S. Galați și Întreprinderea de țevi „Republica”-București), precum și a unor produse din import.

Tot la acest capitol se înscrie și modul defectuos în care mai funcționează unele colaborări dintre întreprinderi. Astfel, restanțele la producția de autotractoare cu motor Diesel și autobasculante cu motor Diesel s-au datorat neprimirii unor repere (cabluri de frînă, demaroare, pompe Eaton și altele) de la unitățile colaboratoare. În construcția de mașini-unelte, la strungurile universale cu diametrul peste 600 mm — Întreprinderea de strunguri Tirgoviște are o nerealizare ca urmare a deficiențelor în colaborare cu Întreprinderea de strunguri Arad și Întreprinderea mecanică Roman. La receptoarele radio, restanța se localizează la „Tehnoton”-Iași, care a întâmpinat greutăți în asigurarea necesarului, rezistențe și condensatori de la Întreprinderea de componente electronice pasive Curtea de Argeș.

2 Depășirea cheltuielilor de producție prevăzute a fost generată în principal de insuficienta preocupare a ministerelor, centralelor și întreprinderilor pentru fundamentarea programelor și aplicarea măsurilor stabilite în domeniul reducerii cheltuielilor materiale. **Au fost depășite consumurile specifice normate la o serie de produse**, iar din cauza folosirii incomplete a unor mașini și utilaje amortizările pe produs au fost mai mari față de prevederi. Nivelul cheltuielilor de producție a fost influențat nefavorabil și de modificările intervenite în structura producției față de plan cît și datorită menținerii în fabricație a unor produse cu un consum exagerat.

3 Utilizarea timpului disponibil de lucru al mașinilor, utilajelor și instalațiilor în trimestrul I a.c. se menține, în medie, la nivelurile realizate în anul 1974, cu excepția unor întreprinderi din cadrul M.I.C.M.U.E. În unele întreprinderi nu au fost atinși însă indicii planificați.

Din analiza utilizării timpului disponibil de lucru la mașinile-unelte de prelucrare a metalelor rezultă că nu s-au folosit un mare număr de ore mașini, datorită deficiențelor în programarea producției, lipsei forței de muncă calificată, precum și întreruperilor în funcționarea mașinilor. Indicele de utilizare a mașinilor-unelte a fost influențat, de asemenea, de deficiențele în cooperarea în producție.

Înlăturarea operativă a acestor neajunsuri, precum și extinderea experienței bune acumulate în întreprinderile fruntașe, pot crea în toate întreprinderile — încă de pe acum — premise certe pentru realizarea cincinalului înainte de termen.

Tabelul nr.2

Proportia realizării angajamentelor anuale în trim. I 1975 (%)					
Nr. crt.	Ministerul	Producția globală	Producția marfă	Beneficii	Export
1.	MM	38,7	41,1	315,4	73,1
2.	MICMG	15,4	27,3	158,1	24,1
3.	MICMUE	39,1	18,7	-	120,1

nică „Ceahlăul” Piatra Neamț, dar și întreprinderile „Conect” sau „Automatica”-Eucurești. Peste tot aceleași preocupări : depășirea substanțială a producției în condiții de eficiență ridicată.

În paralel cu devansarea prevederilor de plan, poate fi menționat faptul că gradul ridicat de îndeplinire a angajamentelor demonstrează că există, în acest an, reale posibilități pentru ca acestea să fie substanțial majorate la multe întreprinderi, în special la cele din centralele

Cauze care sugerează remedii necesare

MULTE dintre nerealizările semnalate ar fi putut fi evitate, dacă s-ar fi reușit din vreme eliminarea unor neajunsuri care mai persistă : în numeroase cazuri acest lucru era posibil — așa cum experiența ulterioară a dovedit-o — cu atît mai mult cu cît unele din acestea se repetă an de an. Despre ce este vorba ?

1 Ne referim în primul rînd la deficiențele existente în mecanismul a-provizionării tehnico-materiale. În acest sens s-au manifestat numeroase greutăți în construcția de mașini grele în ce

ing. Neculaiu MORARU
presedinte al

Comitetului Uniunii Sindicatelor din metalurgie și construcția de mașini

UTILIZAREA EFICIENTĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

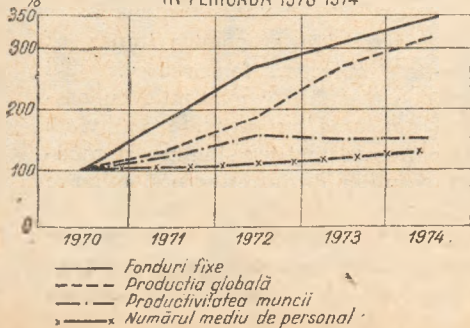
GOSPODĂRIREA judicioasă și utilizarea intensivă a fondurilor fixe productive din toate ramurile economiei naționale constituie o preocupare primordială a partidului și statului nostru, care și-a găsit o nouă și viguroasă ilustrare în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. „Fiecare întreprindere, centrală, minister, se arată în Directive, trebuie să țină o evidență riguroasă a mașinilor, utilajelor, instalațiilor, a tuturor capacităților de producție și a gradului de utilizare a acestora, luând măsuri pentru încărcarea completă a fondurilor fixe. În acest scop se va acționa cu fermitate pentru modernizarea utilajelor existente și a tehnologiilor, eliminarea locurilor înguste care limitează folosirea integrală a unor capacități de producție. În mod deosebit vor trebui stabilite soluții pentru utilizarea cât mai deplină a suprafețelor construite, urmînd ca — prin mai buna organizare și raționalizare a fluxurilor tehnologice — să se asigure montarea de utilaje suplimentare care să ducă la creșterea producției. În toate unitățile unde procesele tehnologice permit este necesar să se realizeze lucrul în trei schimburi¹⁾).

Această sarcină este de mare importanță dacă avem în vedere faptul că prin alocarea an de an a unei părți însemnate din venitul național pentru investiții, fondurile fixe productive au sporit considerabil, importante și numeroase capacități noi de producție au fost integrate în circuitul economic, paralel cu dotarea și reutilizarea celor existente la nivelul tehnicii avansate. Astfel, la sfîrșitul anului 1974, fondurile fixe pe economie totalizau circa 800 miliarde lei, din care aproximativ trei pătrimi au fost puse în funcțiune în ultimii 10 ani, și la un nivel de tehnicitate cerut de cuceririle actuale ale științei și progresului tehnic.

Ca urmare a politicii partidului și statului nostru de dezvoltare a forțelor de producție pe întreg teritoriul patriei, de ridicare economică și socială a tuturor zonelor țării, economia județului Mehedinți a cunoscut o continuă creștere cantitativă și calitativă. Volumul producției industriale a anului 1970 este de 8,8 ori mai mare decît cel realizat în 1950, iar cel preliminar în 1975 va fi de 2,6 ori mai mare decît cel din 1970. În prezent județul Mehedinți realizează în numai 14 zile întreaga producție a anului 1938.

Graficul nr. 1

DINAMICA PRINCIPALILOR INDICATORI ÎN INDUSTRIE ÎN PERIOADA 1970-1974

Iulian PLOȘTINARU

prim-secretar al Comitetului județean Mehedinți al P.C.R., președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județean

Pentru dezvoltarea economică și social-culturală a județului s-au prevăzut în actualul cincinal investiții de peste 7 miliarde lei, ponderea continuînd să o dețină industria, iar în cadrul acesteia energia electrică, construcțiile de mașini, celuloza și hîrtia, exploatarea și industrializarea lemnului. Prin realizarea noilor obiective și a dezvoltărilor stabilite, valoarea producției industriale va crește în această perioadă într-un ritm mediu anual de 21,6%, iar ponderea ramurilor celulozei și hîrtiei și a energiei electrice va reprezenta circa 44% din producția industrială a județului (în graficul nr. 1 este prezentată evoluția principalilor indicatori ai industriei la nivelul județului în perioada 1970—1974).

Volumul important al investițiilor care au fost alocate județului au determinat creșterea în proporții considerabile a fondurilor fixe. Numai în perioada 1971—1974, prin intrarea în funcțiune a noi și importante obiective industriale, prin dezvoltarea și modernizarea celor existente, valoarea fondurilor fixe în Mehedinți a crescut de 3,5 ori, cu un ritm mediu anual de 36,6% (structura pe ramuri a producției globale și a fondurilor fixe în industria republicană în anul 1974 este redată în graficul nr. 2). Utilizarea eficientă a acestui valoros potențial productiv cere din partea organelor și organizațiilor de partid, a tuturor colectivelor de muncă din unitățile economice ale județului să ia cele mai potrivite măsuri pentru menținerea mașinilor, utilajelor și instalațiilor în perfectă stare de funcționare, asigurîndu-se buna lor întreținere, efectuarea la timp a reparațiilor, respectarea strictă a disciplinei tehnologice și aprovizionarea corespunzătoare cu piese de schimb.

Pentru valorificarea eficientă a rezervelor, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid au fost întreprinse acțiuni hotărîte în toate unitățile economice care să permită folosirea cât mai deplină a capacităților de producție existente, utilizarea integrală a potențialului instalat, îmbunătățirea organizării producției și a fluxurilor tehnologice, eliminarea locurilor înguste, reducerea timpului de imobilizare pentru reparații accidentale. Ca urmare a unor astfel de măsuri în anul 1974 s-a atins un indice de utilizare a capacităților de producție de 82,2% față de 78,7% în 1973; pentru anul acesta se estimează realizarea unui indice cu 6% mai mare decît în 1974.

Analizele de detaliu efectuate în principalele întreprinderi au scos la iveală însă însemnate cantități de mijloace tehnice subutilizate, neutilizate sau cu funcționare sporadică datorită neajunsurilor existente în organizarea și programarea producției, aprovizionarea locurilor de muncă, întreținerea și exploatarea mașinilor, a absențelor și învoirilor de la lucru, a neconcordanței între gradul de dotare tehnică și nivelul de organizare și de pregătire a forței de muncă etc.

Pentru a reliefa dimensiunile rezervelor din economia județului rezultate cu ocazia studiului efectuat, ce nu au fost puse în valoare în 1974 ca urmare a neutilizării integrale a fondului de timp maxim disponibil al mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotare, este suficient să arătăm că acestea sînt echivalente cu peste 12% din volumul producției industriale obținute în acest an.

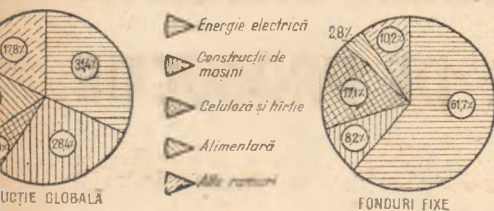
În cadrul fondului de timp neutilizat la nivelul județului (graficul nr. 3) cea mai mare pondere o dețin în 1974 schimburile neprogramate (55,3%) și neasigurarea cu forță de muncă (20%), care se localizează îndeosebi la unitățile din ramura industriei construcțiilor de mașini (Întreprinderea de vagoane și Șantierul naval Drobeta Turnu-Severin), care împreună dețin 69% din numărul orelor de nefuncționare pe seama neprogramării producției și 68% din timpul de nefuncționare al utilajelor ca urmare a neasigurării forței de muncă calificată).

Radiografia cauzelor care au făcut să nu se utilizeze un însemnat număr de ore-mașină în 1974 ne duce la concluzia că în marea lor majoritate acestea sînt de natură subiectivă, organizatorică, la îndemîna organelor de conducere colectivă, care, conform hotărîrilor de partid și a legislației în vigoare, au obligația să asigure mobilizarea tuturor factorilor pentru folosirea la un înalt grad de eficiență a resurselor materiale și umane cu care a fost dotată unitatea respectivă. Pornind de la această situație, sub îndrumarea organelor și organizațiilor de partid și cu sprijinul comitetelor județean, municipal și orașenești de partid, în toate unitățile economice au fost organizate colective largi compuse din cei mai buni specialiști care au analizat și prezentat concret în ședințe comune ale organelor colective de conducere concluziile și măsurile ce se impun

1) Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directe ale dezvoltării economico-sociale pentru perioada 1981—1990. Editura politică 1974 p. 54.

Graficul nr. 2

STRUCTURA PE RAMURI A PRODUCȚIEI GLOBALE ȘI FONDURILOR FIXE ÎN INDUSTRIA REPUBLICANĂ ÎN ANUL 1974

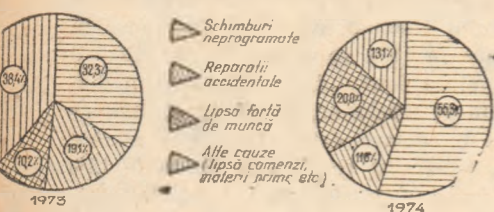

pentru asigurarea realizării creșterilor de plan pe 1975 în principal pe seama capacităților existente, punind mai deplin în valoare rezervele potențiale.

În urma unor astfel de analize, a reieșit că în acest an indicele de utilizare a capacităților de producție în județ poate fi ridicat la 88,2%, și aceasta în condițiile în care o serie de capacități noi din cadrul

Graficul nr. 3

STRUCTURA PE CAUZE A FONDULUI DE TIMP NEUTILIZAT LA MAȘINI - UNELTE

Combinatului de celuloză și hârtie sînt în perioada de atingere a parametrilor proiectați. Din studiile făcute reiese faptul că în anul 1975 sînt create condiții pentru creșterea gradului de folosire a capacităților de producție la majoritatea unităților, din care unele cu pondere hotărîtoare în economia județului. Astfel, s-a stabilit ca la Întreprinderea de vagoane indicele de utilizare a strungurilor și mașinilor de frezat să fie între 91—98%; la Șantierul naval să se asigure încărcarea optimă a utilajelor în schimburi I, II și III; la Combinatul de prelucrare a lemnului să se realizeze disponibilizarea unei suprafețe productive de 1350 m.p., pe seama reorganizării fluxurilor tehnologice, în care se va organiza producție pentru mobilă de artă; la Combinatul de celuloză și hîrtie s-au prevăzut coeficienți majorați atît față de prevederile din studiul tehnico-economic, cît și față de graficele departamentale la capacitățile ce se află în perioadele de realizare a parametrilor proiectați; la Întreprinderea de industrializare a cîrnii, prin introducerea unor benzi transportatoare în flux se va realiza un spor de producție de 20 mil. lei anual etc.

În cadrul analizelor efectuate la nivelul fiecărei unități a rezultat însă că și în 1975 există o rezervă potențială de producție (structura acesteia este prezentată în graficul nr. 4), care prin centralizarea, la nivelul județului, se ridică la 581 mil. lei, din care 59,3%, respectiv 345 mil. lei ca urmare a neasigurării prin plan a forței de muncă și 24,8%, respectiv 144 mil. lei pe seama capacităților care se află în curs de atingere a parametrilor proiectați.

Analizînd rezervele potențiale în folosirea capacităților de producție pe anul

1975, rezultă că acestea se localizează în principal la Șantierul naval Drobeta-Turnu Severin, în principal ca urmare a unor deficiențe legate de insuficiența preocupare pentru introducerea și aplicarea unor tehnologii moderne de fabricație a navelor, organizarea mai bună a producției și a muncii, generalizarea schimbului II și extinderea lucrului în schimbul III. Gradul de utilizare a capacităților medii la veriga conducătoare este influențat negativ de coeficientul de schimb, care la această activitate este de numai 1,03; deci foarte mic față de posibilitățile existente — de peste 2. Alți factori care influențează negativ utilizarea mai bună a capacităților de producție se regăsesc și în realizarea unor cicluri mari de staționare pe cală a navelor, cît și în aprovizionarea în ritm necorespunzător a atelierului de montaj cală cu blocsecții.

Concluzia care se desprinde din studiul efectuat este aceea că există încă multe posibilități de utilizare mai bună a capacităților de producție în toate unitățile, ele regăsindu-se în factorii extensivi, intensivi la care nu trebuie omis a se adăuga un factor cu caracter special — activitatea social-politică. Dacă utilizarea extensivă are un caracter limitat de timpul calendaristic, nu același lucru se poate spune despre utilizarea intensivă, ale cărei posibilități sînt, teoretic, nelimitate — mecanizarea muncilor grele și a proceselor principale și auxiliare cu un mare volum de muncă fizică, automatizarea acestora, ridicarea calificării profesionale a personalului, întărirea organizării și disciplinei în muncă, modernizarea proceselor de producție etc.

Pentru anul 1975 s-a prevăzut realizarea unui indice de utilizare a capacităților de producție de 88,2%, cu 6% mai mare decît în 1974.

Prin îndeplinirea măsurilor adoptate în adunările generale ale oamenilor muncii, pe linia utilizării mai bune a capacităților de producție, în trimestrul I 1975 toate unitățile economice au îndeplinit și depășit planul producției industriale, ceea ce, la nivelul județului, înseamnă o producție suplimentară de 44,3 milioane lei și un ritm de creștere față de aceeași perioadă a anului precedent de 16,6%, fapt ce confirmă punerea mai deplină în valoare a rezervelor existente pe această linie. Sporirea preocupărilor pentru utilizarea mai bună a capacităților de producție rezultă și din faptul că indicele de utilizare al fondului de timp maxim disponibil al mașinilor unelte a crescut la secțiile direct productive cu 2,1%, față de cel realizat în trimestrul I 1974.

Pe această linie au fost obținute rezultate bune la Întreprinderea de vagoane, care a înregistrat în secțiile direct productive un indice de 81,9%, la Combinatul de prelucrare a lemnului — 98,3% la mașinile de tăiat furnire și 97,3% la prese, la Combinatul de celuloză și hîrtie — 94,2% la mașina de hîrtie miez și 79,6% la mașina de carton duplex (în perioada de atingere a parametrilor proiectați).

La Întreprinderea de industrializare a cîrnii a fost pusă în funcțiune, prin autoutilare, o bandă de viscerare, o linie de conveyer, o ghilotină și un depilator care au condus la eliminarea unor locuri înguste, la utilizarea mai bună a capacităților de producție, îmbunătățirea calității producției, creșterea productivității

muncii și asigurarea unui spor de producție în trimestrul I de peste 6 milioane lei.

Utilizarea mai bună a capacităților de producție a constituit o preocupare deosebită și la Combinatul de prelucrare a lemnului Drobeta Turnu-Severin. Prin reamplasarea mai judicioasă a utilajelor în atelierul de furnire estetice a crescut suprafața productivă cu 1000 m.p., aici fiind amplasate o serie de utilaje asigurînd realizarea a 2 mil. m.p. furnire, corespunzător unei producții de peste 4,5 mil. lei. Acțiunea de reamplasare mai judicioasă a utilajelor continuă în trimestrul II în atelierul placaj și mobilă, ceea ce va conduce la depășirea prevederilor pentru anul 1975 privind utilizarea mai bună a capacităților de producție.

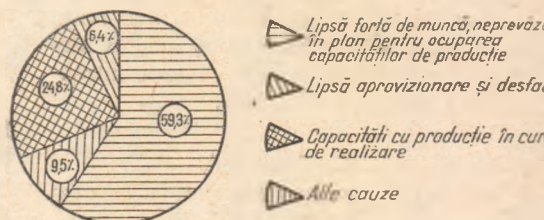
Rezultatele obținute de întreprinderile din județul Mehedinți pe linia utilizării eficiente a capacităților de producție au făcut posibile importante depășiri ale sarcinilor de plan, asigurînd astfel realizarea angajamentului asumat de organizația județeană de partid pentru îndeplinirea înainte de termen a prevederilor actualului cincinal.

În preocuparea noastră viitoare, a colectivelor de studiu, a factorilor de răspundere din unități trebuie să se manifeste mai multă hotărîre și perseverență pentru eliminarea locurilor înguste și completarea cu noi utilaje, reducerea la minimum a timpului de stagnare a instalațiilor, îngrijirea corespunzătoare a utilajelor și reducerea duratei lucrărilor de reparații, respectarea cu strictețe a graficelor de revizie și întreținere, asigurarea cu piese de schimb prin organizarea corespunzătoare a producției și aprovizionării acestora, generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, asigurarea forței de muncă necesară majorării numărului de schimburi, folosirea integrală a timpului de lucru al muncitorilor, normarea muncii tuturor categoriilor de lucrători, organizarea rațională a fiecărui loc de muncă, îmbunătățirea sistemului de evidență statistică ca instrument important în cunoașterea și realizarea tuturor operațiunilor legate de exploatarea corespunzătoare a fondurilor din dotare.

Sarcinile ce ne revin pe linia ridicării

Graficul nr. 4

STRUCTURA PE CAUZE A REZERVEI POTENȚIALE DE PRODUCȚIE ÎN ANUL 1975

eficienței activității economice impun ca o necesitate obiectivă folosirea cît mai deplină a capacităților existente, cunoașterea și aplicarea cu strictețe în viață de către fiecare maestru, inginer și muncitor a regulilor de întreținere și minuire a instalațiilor, mașinilor și utilajelor, întărirea răspunderii pentru folosirea cu randament sporit a fondurilor din dotare, a avuției naționale create prin efortul societății noastre.

STABILITATEA — CARACTERISTICA FUNDAMENTALĂ A POLITICII PREȚURILOR CU AMĂNUNTUL DIN ȚARA NOASTRĂ

ALĂTURI de venituri, prețurile cu amănuntul constituie un factor important care influențează nivelul de trai. Orice modificare a prețurilor cu amănuntul sau a tarifelor — în condițiile unui nivel dat al veniturilor — acționează nemijlocit asupra cantității de produse și servicii achiziționate pe piață. Aceasta explică „sensibilitatea” pe deplin justificată a populației față de prețurile cu amănuntul, precum și grija organelor de partid și de stat din țara noastră, la toate nivelurile, de a asigura încadrarea evoluției acestora în limitele planificate, în strînsă concordanță cu sarcinile de creștere a nivelului de trai al populației.

O economie dinamică — prețuri stabile

ESTE ASTĂZI un adevăr binecunoscut că economia românească înregistrează an de an o creștere viguroasă, în ritm înalt, o diversificare continuă a producției și îmbunătățire treptată a parametrilor calitativi ai întregii activități. Prin planul național unic se promovează o creștere strict corelată a tuturor indicatorilor economici și sociali, o dezvoltare armonioasă a întregului ansamblu al economiei naționale. În condițiile în care statul nostru dispune de putere decizională și de pîrghiile necesare realizării acestor obiective majore ale construcției socialiste, evoluția prețurilor se realizează în mod planificat. Așa se face că, față de anul 1970, indicii general al prețurilor cu amănuntul și al tarifelor pentru mărfurile și serviciile achiziționate de populație a fost 100,3 în 1971 și 1972, și 100,9% în 1973. Indicele respectiv pentru anul 1974 s-a menținut în limitele planificate.

Cu alte cuvinte, în primii patru ani ai cincinalului în curs, nivelul general al prețurilor cu amănuntul a crescut în România într-o proporție neînsemnată, deși în această perioadă mai ales în ultimul an, economia noastră a trebuit să facă față presiunii inflaționiste a pieței mondiale, concretizată în creșterea substanțială a prețurilor de import la o serie de materii prime și materiale de bază.

Față de această evoluție a prețurilor la noi, în țările capitaliste criza economică și monetară se manifestă, tot mai pregnant, și prin creșterea galopantă a prețurilor. Pe ansamblul țărilor Pieței comune, de exemplu, prețurile la consumator au cunoscut o creștere accelerată în ultimii ani. Față de o rată de 3,5%, considerată „normală” în deceniul trecut, indicii prețurilor la consumator din aceste țări a înregistrat un spor de 8,8% în 1973 și de 13% în 1974. Creșteri nu mai puțin spectaculoase s-au produs și în Japonia și Statele Unite ale Americii, în care nivelul prețurilor la consumator a fost în 1974 cu 25,8% și respectiv cu 12,1% mai ridicat decît în anul precedent.

Nu ne propunem să analizăm aici factorii conjugați care au condus la asemenea creșteri de prețuri și nici efectul acestora asupra puterii de cumpărare a oamenilor muncii din aceste țări. O concluzie se impune, totuși, și anume că în condițiile economiei de piață fluctuația prețurilor

este un fenomen obișnuit, care se agravează și ia proporții în perioadele de criză, în ciuda măsurilor de intervenție statală tot mai frecvente. Dacă altădată fenomenul creșterii prețurilor era mai pregnant în țările în curs de dezvoltare, realitatea ultimilor ani atestă că el este tot atît de prezent și în țările cu înalt nivel de dezvoltare a economiei.

Din compararea situațiilor de mai sus se impune concluzia că stabilitatea prețurilor în țara noastră este o realitate de necontestat. Desigur, în măsurarea evoluției prețurilor pe ansamblul economiei există unele imperfecțiuni atît la noi cît și în alte țări; între metodele de calculare a indicilor prețurilor în diferite țări există anumite deosebiri. Aceasta nu împietăie însă asupra stabilității de ansamblu a prețurilor cu amănuntul din țara noastră, decalajelor dintre indicii prezentați fiind destul de grăitoare în acest sens.

Compensarea cheltuielilor suplimentare prin sporirea corespunzătoare a veniturilor

STABILITATEA prețurilor nu înseamnă însă imobilism, nu presupune menținerea neschimbată a prețurilor tuturor produselor. În condițiile unei economii dinamice au loc importante schimbări în condițiile de producție și desfacere. La unele produse progresul tehnic, utilizarea unor noi materii prime conduc la reducerea costurilor. La altele, dimpotrivă, anumite elemente de costuri pot înregistra creșteri de durată. Condițiile concrete ale desfacerii pot, de asemenea, necesita modificarea prețurilor. Ignorarea acestor realități ar face ca prețurile să se rupă treptat de baza lor economică, rolul lor în orientarea consumatorilor ar fi restrîns considerabil.

Desigur, adaptarea prețurilor cu amănuntul la noile condiții de producție și desfacere se face ținîndu-se seama de o serie de priorități sociale, de importanță politică a acestor categorii de prețuri. Eventualele majorări absolut necesare sînt compensate prin reducerea prețurilor la alte produse de importanță similară. Stabilitatea de ansamblu a prețurilor nu exclude, ci presupune mișcări de sensuri

contrarii la o serie de produse și servicii. Echilibrarea mișcărilor de prețuri într-un sens sau altul nu este posibilă întotdeauna și de aceea se poate admite majorarea nivelului general al prețurilor în anumite limite rezonabile, cu condiția strictă a compensării cheltuielilor suplimentare ale populației prin sporirea corespunzătoare a veniturilor.

Prin urmare, stabilitatea prețurilor cu amănuntul în țara noastră este concepută și se realizează ca o evoluție a acestora ferm controlată și dirijată de către stat pe bază de plan, corelată cu sarcinile de creștere a nivelului de trai al populației.

Stabilitatea prețurilor cu amănuntul din țara noastră nu este rezultatul unei conjuncturi, ci își are baza structurală în însuși caracterul planic, echilibrat al dezvoltării economiei noastre naționale, în politica economico-socială a partidului orientată spre ridicarea continuă a nivelului de trai al populației. Esențial pentru stabilitatea tuturor categoriilor de prețuri, inclusiv a celor cu amănuntul, este faptul că statul socialist planifică toate laturile procesului de producție, inclusiv costurile și că duce o politică fermă de reducere a lor. Premisele stabilității prețurilor cu amănuntul sînt create încă de la laborarea planului unic al dezvoltării economico-sociale, prin echilibrarea cererii solvabile cu volumul și structura fondului de mărfuri puse în vînzare și prin stabilirea unor sarcini de reducere a costurilor de producție.

Pornind de la aceste premise, care constituie baza economică a stabilității prețurilor cu amănuntul, pentru asigurarea evoluției planificate a nivelului general al prețurilor cu amănuntul, în practica din țara noastră se utilizează un ansamblu de instrumente specifice ținînd atît de planificarea prețurilor cît și de planificarea producției și desfacerii.

Politică fermă de reducere a costurilor

INTRUCIT în condițiile actuale ale înnoirii și diversificării producției apare frecvent un număr foarte mare de sortimente noi, o condiție importantă pentru realizarea stabilității prețurilor este stabilirea judicioasă a prețurilor produselor noi și încadrarea lor riguroasă în nivelul existent. În cazul apariției unor sortimente cu însușiri de întrebunțare superioare comparativ cu produsele similare existente în circuitul economic, se pot stabili prețuri mai mari decît cele existente, corespunzător valorii de întrebunțare sporite, fără ca aceasta să însemne o majorare a prețurilor. Legătura strînsă dintre prețurile cu amănuntul și nivelul de trai a determinat o delimitare riguroasă a competențelor în acest domeniu, pentru produsele și servi-

ciile de bază prețurile stabilindu-se de organele superioare de stat. Pentru restul produselor prețurile se stabilesc de ministere sau centralele iar în cazul unor articole de mai mică importanță de către organele locale și întreprinderi, pe baza normelor obligatorii stabilite pe plan central.

Un alt instrument de asigurare a stabilității prețurilor cu amănuntul îl constituie sistemul centralizat al competențelor de modificare a acestora. Ținând seamă de implicațiile social-economice ale prețurilor cu amănuntul, în legislația actuală s-a prevăzut că majorarea lor poate fi făcută numai de către Consiliul de Stat. Prin aceasta se asigură o fundamentare mai temeinică a unor astfel de modificări, prevenindu-se tendințele unor întreprinderi și organe economice de a merge pe calea facilă a majorării prețurilor, în loc să ia toate măsurile de reducere a costurilor și gospodărirea mai rațională a resurselor existente.

Tot în vederea consolidării stabilității a fost introdus sistemul limitelor maxime de prețuri, în sensul că prețul unui sortiment nou nu poate depăși prețul cel mai mare dintre sortimentele cu care formează o grupă sau subgrupă omogenă de produse. Această măsură împiedică creșterea nivelului prețurilor pe calea apariției unor sortimente noi, ale căror prețuri mai mari nu se justifică printr-o valoare de întrebuintare sporită, comparativ cu produsele existente. De fapt gama de prețuri existente în prezent la bunurile de consum permite pe deplin diversificarea în continuare a sortimentelor, fără să fie nevoie a se depăși prețul cel mai mare din grupa sau subgrupa respectivă. În cazul cînd dezvoltarea producției și creșterea exigențelor consumatorilor impun fabricarea unor produse mult superioare, la prețuri corespunzătoare, oportunitatea unei asemenea măsuri este apreciată la nivele mai înalte decât stabilirea prețurilor în limitele existente, mergînd pînă la Consiliul de Stat pentru produsele și serviciile mai importante.

Evoluția prețurilor nominale sub controlul statului

MĂSURILE enumerate au o caracteristică comună și anume, aceea că ele asigură conducerea de către stat a evoluției prețurilor nominale. Dar cheltuielile populației pentru procurarea mărfurilor și serviciilor necesare pot fi influențate și de modificarea ponderii diferitelor sortimente de mărfuri în procesul realizării planului. La elaborarea planului s-a avut în vedere echilibrul necesar dintre cererea populației și structura mărfurilor pe nivele de preț. Dacă crește ponderea sortimentelor superioare, cu prețuri corespunzătoare, pe seama sortimentelor mai ieftine, are loc o creștere a prețului mediu care nu corespunde evoluției cererii populației și deci reprezintă în fapt o creștere indirectă a prețurilor. În același sens acționează și nespectarea concordanței dintre prețuri și

calitatea produselor, respectiv degradarea calității acestora fără diminuarea corespunzătoare a prețurilor.

Pentru prevenirea influențelor negative ale modificării structurii sortimentelor asupra nivelului prețurilor, de mai mulți ani s-a trecut la planificarea prețurilor medii cu amănuntul la o serie de bunuri de consum cu pondere însemnată în cheltuielile populației. Totodată, pentru a asigura o structură a fondului de marfă corespunzătoare cererii tuturor categoriilor de venituri, prin planul anual de stat se nominalizează volumul livrărilor către fondul pieței pentru sortimentele de mărfuri cu prețuri mai mici. Acțiunea conjugată a acestor măsuri are un efect pozitiv asupra nivelului general al prețurilor și contribuie la menținerea unei structuri de mărfuri corespunzătoare cererii populației.

Datorită formelor ei multilaterale de manifestare și, mai ales posibilităților limitate de cuantificare, prevenirea și combaterea mișcării indirecte a prețurilor este mai dificil de realizat. Un rol substanțial în acest domeniu îl are controlul stabilirii și aplicării corecte a prețurilor, în care scop a fost înființat în ultimii ani Inspectoratul de Stat pentru Controlul Prețurilor. Pentru combaterea eficientă a mișcării indirecte a prețurilor este nevoie însă de acțiuni de proporții mult mai mari, care presupun participarea largă a organelor obștești și mobilizarea maselor de cetățeni. Evitarea practicării unor prețuri ilegale, asigurarea unei concordanțe stricte între nivelul prețurilor și tariful și calitatea produselor și serviciilor necesită crearea unui larg curent de opinie în rîndul populației și o strînsă colaborare între aceasta și organele însărcinate cu respectarea disciplinei de stat în domeniul prețurilor.

Este de relevat un fapt mai puțin cunoscut și anume că de mai mulți ani indicele general al prețurilor cu amănuntul reflectă nu numai mișcarea nominală, directă, a acestora, ci și o parte din mișcarea indirectă. Este vorba de acea parte a mișcării indirecte care — în condițiile sistemului informațional actual — poate fi determinată pe baza prețurilor medii la o serie de produse cu pondere însemnată în consum. Perfecționarea în continuare a sistemului informațional în domeniul prețurilor, folosirea pe scară largă a metodelor economico-matematice și a tehnicii moderne de calcul va permite cuantificarea unei proporții mai mari din mișcarea indirectă ceea ce va contribui la reflectarea mai reală a evoluției prețurilor cu amănuntul.

Factorul primordial în asigurarea stabilității tuturor categoriilor de prețuri îl constituie reducerea în continuare a cheltuielilor de producție, în primul rînd a cheltuielilor materiale. Încă la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1967, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atrăgea atenția că: „problema hotărîtoare, de fond, în legătură cu situația prețurilor în economia noastră este scăderea continuă, a cuantumului chel-

tuielilor de producție, a consumului de materiale și forță de muncă, creșterea productivității muncii, a căror urmare trebuie să fie reducerea continuă a prețului de cost — elementul fundamental de care depinde eficiența întregii economii”.

În condițiile dezvoltării în ritmuri înalte a tuturor ramurilor economiei, an de an se atrag în circuitul economic noi resurse de materii prime a căror exploatare necesită uneori costuri sporite. Pe de altă parte au loc majorări generalizate ale retribuției, care numai treptat sînt acoperite pe seama creșterii corespunzătoare a productivității muncii. Apar astfel creșteri ale costurilor în unele ramuri de producție — în special în cele primare. Pentru a nu influența negativ nivelul general al prețurilor, aceste creșteri pot și trebuie să fie acoperite prin reduceri corespunzătoare ale costurilor în special în ramurile prelucrătoare, în care în mod obiectiv are loc un progres tehnic mai rapid.

În condițiile actualei conjuncturi economice internaționale, cînd țara noastră trebuie să facă față creșterii prețurilor pe piața mondială, reducerea costurilor în producția internă constituie un mijloc eficace de contracarare a presiunii prețurilor externe, de sporire a competitivității produselor românești și implicit a asigurării stabilității prețurilor pe plan intern.

Stabilitatea prețurilor cu amănuntul, concepută în contextul dezvoltării dinamice a întregii economii și în strînsă legătură cu creșterea nivelului de trai constituie o trăsătură dominantă a politicii partidului nostru atît în etapa actuală, cît și în perspectivă. În Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. se prevede ca în perioada cincinalului 1976-1980 unei creșteri de 5% a nivelului prețurilor cu amănuntul să-i corespundă o majorare a retribuției medii nominale cu 24-28%, ceea ce va asigura sporirea retribuției reale cu 18-20%.

În Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, adoptat de Congresul al XI-lea, printre principiile călăuzitoare ale politicii economice se află înscrisă și stabilitatea prețurilor de vînzare a bunurilor de consum. Totodată, se precizează că prețurile cu amănuntul nu vor putea crește decît în limita stabilită prin plan, corespunzător politicii de creștere a nivelului de trai.

Comparată cu creșterile spectaculoase din țările cu economie de piață, stabilitatea prețurilor cu amănuntul, realizată în practică în țara noastră și statuată în cele mai importante documente programatice ale partidului, apare ca un element ce evidențiază valențele superioare ale orînduirii socialiste. Rămîne desigur, o sarcină pentru economiști, de a perfecționa în continuare căile și metodele concrete de transpunere cît mai fidelă a acestui principiu în practica economică curentă.

dr. C. TUDORAN

Perfecționări în organizarea producției industriale a unităților de construcții

UNITATEA economică de bază în construcții este întreprinderea sau trustul, care are statut de centrală și care cuprinde, după caz, grupuri de șantiere, șantiere și alte unități componente sau subunități. Datorită complexității lucrărilor de construcții, acestea presupun desfășurarea concomitentă în cadrul unităților de construcții a unor activități industriale, secundar-industriale și de deservire. Aceste activități sînt, de regulă, organizate în cadrul unor secții, baze, de producție industrială, baze de producție sau loturi cu profil auxiliar-industrial, stații și baze de exploatare a utilajelor și mijloacelor de transport. Unele din aceste unități sînt organizate în cadrul întreprinderilor și trusturilor de construcții, separat de activitatea de construcții, în special cele de producție industrială. Altele, sînt organizate ca subunități secundar-industriale și de deservire, în cadrul șantierelor de construcții-montaj.

Luînd ca punct de plecare acest fapt și bazat pe cercetarea întreprinsă la mai multe unități de construcții, republicane și locale cu profil variat (construcții industriale, civile, de căi ferate, construcții forestiere etc.), în cele ce urmează ne propunem să abordăm cîteva aspecte privind **modul de organizare și urmărirea a producției și a cheltuielilor de producție industrială** realizate în ramura construcției, precum și posibilitățile de îmbunătățire în acest domeniu de activitate.

Desfășurarea unor activități industriale în cadrul unităților de construcții-montaj se datorează, în primul rînd, naturii procesului de producție de construcții. Astfel, anumite lucrări cu profil industrial, cum sînt cele privind executarea unor confecții metalice, confecții din lemn, realizarea unor elemente turnate din beton etc. nu pot fi asimilate decît la punctul de lucru sau în cadrul unor ateliere și poligoane organizate în șantier sau întreprinderi. Pentru realizarea acestor activități, secundar-industriale, în cadrul întreprinderilor de construcții funcționează baze de producție, stații, poligoane de prefabricate, ateliere.

În al doilea rînd, desfășurarea unor activități industriale în cadrul unităților de construcții se datorează unor factori de natură organizatorică. Ne referim la existența — în cadrul unităților de construcții — a unor secții de cariere și balastiere, cum este cazul la I.C.C.F. Cluj-Napoca, sau a unor unități de materiale de construcții, fabrici de cărămizi, cum este cazul la Trustul de construcții Cluj-Napoca, preluate de acesta, în urma unor măsuri organizatorice.

De remarcat este faptul că în unele cazuri activitatea de producție industrială se realizează independent de activitatea de bază de construcții-montaj, atît sub aspectul organizatoric, cît și în ceea ce privește urmărirea și raportarea cheltuielilor de producție, ajungîndu-se chiar la întocmirea unui bilanț separat pentru această activitate, așa cum este cazul la I.C.C.F. Cluj-Napoca pentru producția industrială din secția de cariere și balastiere. În alte cazuri, această activitate este organizată separat sub aspectul executării și urmării producției, dar ea este apoi înglobată în bilanțul unității de construcții, ca de altfel și sub aspectul finanțării, indicatorii financiari nefiind defalcați pentru o asemenea activitate, așa cum este cazul la Trustul de construcții Cluj-Napoca pentru secția de producție a materialelor de construcții (fabrica de cărămizi). Cît privește organizarea activităților de producție secundar-industriale, trebuie subliniat faptul că acestea sînt organizate în baze și stații de producție uneori constituite ca loturi în cadrul șantierelor.

Problema care se pune privește gradul în care acest mod de organizare a producției industriale sau secundar-industriale din unitățile de construcții, corespunde necesităților de urmărirea riguroasă a cheltuielilor de producție și, în ultimă instanță, gradul de eficiență a acestei producții.

Din cercetarea întreprinsă am desprins unele aspecte care merită să fie relevate. Ne referim la faptul că, sub aspect structural și metodologic, dar mai cu seamă practic nu se asigură o delimitare clară între activitatea de producție de construcții-montaj, activita-

tea de producție secundar-industrială și activitatea de producție industrială din unitățile de construcții-montaj. Aceste categorii de activități pot fi înlătinate în aceeași unitate de construcții-montaj, desfășurîndu-se în forme organizatorice variate. Astfel, sînt cazuri în care producția industrială de aceeași natură se realizează în unele unități de construcții pe bază de indicatori de plan departamentali, în cadrul unor subunități specializate, în timp ce, în alte cazuri se realizează în secții de producție secundar-industrială, pe baza unor indicatori economici defalcați pe plan intern, din planul de producție al unității de construcții. De asemenea, poate fi subliniat și faptul că în unele unități produse de aceeași natură industrială se realizează pe de o parte ca producție industrială, iar pe de altă parte ca producție secundar-industrială.

Duoa părerea noastră o interătrundere a activităților din ramuri diferite este inevitabilă. Se pune însă întrebarea dacă această interătrundere trebuie să fie stimulată și adîncită. În etapa actuală ponderea producției industriale în totalul activității economice a unor unități de construcții, depășește 30%. Dar nu ponderea acesteia în total constituie un neajuns, ci gradul de dispersare a realizării producției industrial-secundare, fapt care implică folosirea cu randament scăzut a unor importante resurse materiale, valorice și de muncă. Mai precis, fiecare unitate de construcții își concepe și își organizează propria bază de producție industrială sau secundar-industrială, formată din cariere, balastiere, stații de sortare și de betoane, poligoane de prefabricate, ateliere de confecții metalice și din lemn etc. Exemplul concludent în această privință îl oferă unitățile de construcții din județul Cluj-Napoca care dispun de forme organizatorice variate și multiple în care se realizează producție industrială, fără o justificare economică în acest sens. Faptul că unități de construcții care activează în aceeași zonă își organizează subunități proprii de producție industrială și secundar-industrială generează serioase rezerve în folosirea utilajelor, a mijloacelor de transport și chiar a forței de muncă. Aceste rezerve sînt într-o mare măsură legate de gradul de asigurare a frontului de lucru la activitatea de producție de construcții-montaj, unde urmează a fi încorporate produsele obținute din activitatea de producție industrială.

Ținînd seamă de tendințele care se manifestă în industrializarea construcțiilor, de faptul că procesul de producție de construcții-montaj devine tot mai mult un proces de montaj, în care crește gradul de specializare a unităților de construcții, apreciem că actualul sistem de organizare a activității de producție industrială și secundar-industrială nu răspunde întru totul cerințelor impuse. În acest context, apreciem că se impune, în primul rînd, o delimitare clară a producției industriale de producția secundar-industrială, în sensul reducerii acesteia din urmă la un volum strict determinat de nevoile impuse de executarea lucrărilor de construcții la fiecare punct de lucru. Întreaga activitate de producție care nu este legată direct de frontul de lucru și poate fi realizată în afara acestuia, credem că ar trebui considerată producție industrială. După opinia noastră în producția industrială ar trebui cuprinse rezultatele din activități privind: extragerea balastului din balastiere, a pietrei din cariere și prelucrarea acestora; prepararea betoanelor și mortarelor în stații de betoane; confecționarea prefabricatelor în baze și poligoane de producție, realizarea confecțiilor metalice și din lemn cu profil larg, în ateliere, producerea materialelor de construcții în secții sau fabrici organizate în cadrul unităților de construcții.

În ceea ce privește organizarea activității de producție industrială din unitățile de construcții, credem că aceasta ar putea fi separată de activitatea de producție de construcții-montaj, urmînd a se desfășura în cadrul unor unități zonale. Mai precis, considerăm că întreaga producție industrială de balast, de betoane și mortare, de confecționare a elementelor prefabricate și a altor materiale de construcții, ar fi util să se realizeze în

cadru unor unități de economie locală, județene, care ar putea livra produsele lor unităților de construcții care au șantiere deschise în zonă, indiferent de subordonarea acestora. Între argumentele pe care le mai aducem în sprijinul opiniei noastre subliniem faptul că, de regulă, întreaga producție industrială și secundar-industrială din unitățile de construcții se realizează cu resurse localizate în zona în care se execută lucrările de construcții. Apoi, faptul că modul de organizare propus ar conduce la valorificarea în condiții mai bune a resurselor de producție a materialelor de construcții (balast, piatră, ciment, lemn etc.), tocmai datorită exploatarii lor raționale în timp. De asemenea, s-ar asigura concentrarea actualelor baze de producție industrială dintr-o zonă, care la ora actuală sînt folosite sub capacitate, în unități economice puternice, care ar deveni furnizori de produse industriale pentru unitățile de construcții din zonă. Mai subliniem, totodată, faptul că s-ar crea condiții pentru cointeresarea unităților de construcții în organizarea și desfășurarea ritmică a lucrărilor de construcții, în asigurarea frontului de lucru în mod corespunzător.

Cea de-a doua problemă privește **modul de organizare și urmărirea a cheltuielilor de producție industrială** din unitățile de construcții. În cazul organizării distincte a unor unități de producție industrială, în cadrul unităților de construcții, care au indicatori economici repartizați din planul de stat, cheltuielile de producție se urmăresc pe produs, de regulă după metodologia utilizată în unitățile economice industriale. Prețul de cost se organizează în acest caz pe produs (metru cub de balast extras din balastieră, metru cub nisip sortat etc.), sau pe grupe de produse. Întrucît această activitate se realizează în cadrul unităților de construcții prin secții sau baze organizate în acest scop, costurile producției industriale sînt grevate atît cu regia (cheltuielile indirecte) subunității, cît și a întreprinderii, tînid seama de faptul că uneori în aceeași subunitate se realizează atît producție industrială, cît și producție secundar-industrială (așa cum este cazul la Stația de producție industrială și utilaj de transport Someșeni din cadrul I.C.C.F. Cluj-Napoca, sau la Unitatea de producție industrială și depozite Someșeni din cadrul T.C. Cluj-Napoca. Produsele obținute sînt de regulă livrate șantierelor unității de construcții, la prețuri republicane sau la terți.

În cazul producției secundar-industriale subunitățile respective (loturi, baze etc.) primesc indicatori economici defalcați din planul economic al întreprinderii sau trustului. Din cercetarea noastră a reieșit că organizarea urmării cheltuielilor de producție prezintă serioase neajunsuri. Avem în vedere faptul că pentru produsele care se obțin (balast extras, nisip și pietriș preparat, betoane preparate, elemente prefabricate, diverse confecții metalice sau din lemn etc.) nu întotdeauna și, în orice caz, nu la toate unitățile se planifică costurile. Acolo unde costurile se planifică, această planificare nu se bazează pe antecalculații pe produs, ci de regulă pe grupe de produse și are caracter orientativ. De regulă însă se consideră că prețul de deșez al produselor respective (care ar putea fi achiziționate și din afară), constituie baremul costurilor planificate. la acest preț de deșez se adăugă costurile de transport și de deșez.

Realitatea confirmă faptul că decontarea acestor produse are loc la costurile lor efective, globale, ceea ce face imposibilă urmărirea eficienței economice a acestei producții și, în același timp, împiedică regăsirea și localizarea unor deficiențe care pot exista fie în activitatea de producție secundar-industrială, fie în activitatea de construcții-montaj.

Bazat pe asemenea aspecte ale modului de organizare și urmărirea a cheltuielilor privind producția secundar-industrială, credem că în cazul menținerii acestei forme organizatorice ar fi utilă stabilirea costurilor planificate pe fiecare produs care face obiectul producției cheltuielile directe, precum și a celor indirecte. În acest context sîntem de părere că cheltuielile indirecte ale subunității și ale întreprinderii ar putea fi repartizate pe produs în funcție de coeficientul stabilit prin raportarea cheltuielilor indirecte aferente celor două nivele, la volumul manoperei.

dr. Lazăr CISTELCAN

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

Cum se infăptuiește programul național de dezvoltare a zootehniei?

PRODUCȚIA PAJIȘTILOR ÎN JUDEȚUL HUNEDOARA sau virtuțile economice ale „covorului ierbos“

CREȘTEREA ANIMALELOR reprezintă principala ramură de producție agricolă în județul Hunedoara, atât în unitățile socialiste, cât și în gospodăriile țărănești din zona premontană. Factorul care imprimă agriculturii hunedorene un pronunțat caracter zootehnic îl constituie existența unor însemnate suprafețe de pajiști, care reprezintă o importantă sursă de nutrețuri.

Pajiștile permanente ocupă în județ circa 70% din totalul suprafeței agricole. De aceea, problema ameliorării stării productive și folosirea lor rațională au constituit o preocupare permanentă a tuturor celor care răspund de îmbunătățirea și utilizarea acestui valoros patrimoniu.

IN ULTIMUL deceniu s-au efectuat importante lucrări pentru recuperarea terenurilor sustrate producției de nutrețuri. Astfel, prin defrișări de arborete, prin lucrări de ameliorare (nivelări, desecări, combaterea eroziunii etc.) și prin aplicarea unor lucrări de îmbunătățire în complex (fertilizări, refacerea covorului vegetal, tarlalizări etc.), au fost redat în circuitul agricol circa 25 000 ha și puse în valoare alte 12 000 ha.

La început, aceste lucrări s-au executat pe suprafețe mici și cu mijloace modeste. După apariția Legii nr. 8/1971 însă, întregii activități de îmbunătățire a pajiștilor i s-a imprimat un ritm mai rapid de execuție, în concordanță cu necesitatea asigurării unei baze materiale moderne, corespunzătoare dezvoltării și intensificării zootehniei hunedorene.

Aplicând măsuri energice de îmbunătățire în complex, în funcție de condițiile specifice fiecărei pajiști, s-a reușit ca pe suprafețele ameliorate să se realizeze producții mari de masă verde sau fin, de o calitate superioară. Acest lucru a permis ca multe unități (care înregistrau deficiente în pășuni) să-și acopere în întregime necesitățile de furaje, iar în altele să se creeze posibilitatea sporirii numărului de animale corespunzător cu capacitatea de producție a pajiștilor îmbunătățite.

Deși s-a făcut un important pas înainte în domeniul ameliorării pajiștilor trebuie spus că pășunile și fînețele din județ au rămas încă slab productive, potențialul lor de producție nefiind pus în valoare decît pe suprafețe restrînse (graficul

nr. 1). Producția medie pe județ, de circa 8 200 kg masă verde la hectarul de pajiște naturală este mai mare decît producția medie obținută pe țară (de circa 7 000 kg). Totuși, randamentul obținut în județul nostru este scăzut datorită faptului că pe mari suprafețe de pajiști se obțin producții mici, fiind acoperite — parțial sau total — cu diverse esențe lemnoase nefolosibile

- Cum pot fi obținute producții de 3—5 ori mai mari pe aceleași pajiști?
- Aspecte economice ale defrișărilor;
- Producția de masă verde poate depăși 30 000 kg la ha ;
- Valențele fertilizării;
- Un „concept economic“: optimizarea dozelor de îngrășăminte la ha ;
- Valoarea economică a unei substituții (pajiști permanente-semănate) : 1 la 2—6 ori.

toare ; problema defrișării acestora de pe pășuni și fînețe este de o deosebită importanță în perioada actuală, deoarece fără executarea lor nu se pot aplica alte lucrări de îmbunătățire, și în special fertilizarea cu îngrășăminte chimice și crearea de pajiști semănate, ceea ce constituie un impediment în realizarea programului județean de îmbunătățire a pajiștilor. În ultimii ani, defrișarea se execută aproape în totalitate din investiții sau din fonduri provenite din taxele de pășunat. Suprafața defrișată anual ajunge la 2 000—2 200 ha, cu un cost mediu de 3 100—3 300 lei la ha executîndu-se manual, lucrarea devine prea costisitoare și necesită multe brațe de muncă.

După unele opinii, pînă la introducerea în practică a unor utilaje și tehnologii noi (mașina de curățat pășuni, mașina de defrișat, folosirea arboricidelor etc.) se consideră că ar fi util să se reducă vo-

lumul defrișărilor ce se execută cu bani, iar fondurile să fie utilizate pentru executarea altor lucrări de îmbunătățire pe pajiști, de mai mare urgență și mai eficiente, care să ducă la obținerea unor sporuri de producție imediate.

Ritmul și volumul defrișărilor poate fi mărit însă prin antrenarea în această acțiune a crescătorilor de animale — beneficiarii direcți ai pășunilor ameliorate. Organizarea în fiecare comună și în fiecare sat de acțiuni susținute și permanente cu toți locuitorii acestora ar crea posibilitatea ca suprafețele sustrate pășunatului să fie readuse în circuitul productiv în cel mai scurt timp.

Corelația : fertilizare — structura floristică

PENTRU SPORIREA rapidă a producției pajiștilor, numeroase experiențe efectuate în zone cu condiții pedoclimatice diferite au arătat că mijlocul cel mai eficace rămîne fertilizarea. Se pot obține, prin fertilizare, producții de 3—5 ori mai mari în comparație cu cele obținute pe pajiștile nefertilizate. Sporul de producție se explică prin particularitatea pajiștilor de a valorifica mai bine îngrășămintele în comparație cu oricare altă cultură. Mai mult, dacă fertilizarea se asociază cu îmbunătățirea structurii floristice a covorului ierbos (prin înlocuirea ierburilor inferioare cu specii mai productive și de calitate mai bună) producția de iarbă poate depăși 30 000 kg la ha.

Aceste două acțiuni — fertilizarea și refacerea covorului vegetal — condiționează mărirea substanțială a producției pajiștilor în etapa actuală în toate zonele. Celelalte lucrări, care se aplică în mod curent, ca : nivelări, curățirile, exploatarea rațională etc. urmează să contribuie la menținerea producției actuale și să împiedice degradarea pășunii.

În județul Hunedoara, cea mai mare parte a suprafețelor de pajiști sînt de tipul *Agrostis tenuis* (iarba vîntului) care se coasociază cu diferite alte specii. Atît pe cale experimentală, cît și în producție s-au urmărit de-a lungul mai multor ani să se determine — cu ajutorul fertilizării — nivelul producției maxime, ajungîndu-se la rezultatele redat în tabelul nr.1.

Eficiența îngrășămintelor diferă mult de la un tip de pajiște la altul și în funcție de condițiile locale : relief, pantă expunere, natura și bogăția solului, de condițiile de umiditate și de felul îngrășămintelor și de sistemul de fertilizare. Pentru pajiștile din județul Hunedoara, de tipul celor menționate, au fost determinate dozele optime de îngrășăminte care s-au dovedit a fi economice în această etapă de dezvoltare a agriculturii (tabelul nr. 2).

Reiese că pentru îmbunătățirea stării productive a pajiștilor de „*Agrostis tenuis*“ se pot folosi cu eficiență ridicată doze de

Tabelul nr.1

Tipuri zonele de pajiști	Producția actuală (kg/ha)	Producția potențială determinată prin fertilizarea cu:			
		N ₉₀ P ₄₀	N ₁₂₀ P ₄₀	N ₁₂₀ P ₉₀ F ₈₀	
Pajiști situate pe terese (pe soluri podzolice)	5 720	11 570	12 500	16 300	
Pajiști situate pe dealuri	5 050	12 910	14 400	16 260	
Pajiști situate în zona pădurilor de fag	5 650	13 400	16 350	19 150	
Pajiști situate în zona pădurilor de molid	6 300	14 200	16 700	18 760	

„Se va asigura folosirea cit mai eficientă a suprafețelor de pășuni și finete naturale; pentru creșterea randamentului pășunilor se vor executa reinsămînțări cu plante mai productive și se vor desfășura pe scară largă lucrări de chimizare“.

(Din Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român)

Îngrășăminte chimice azotoase în combinație cu doze de îngrășăminte chimice fosfatice de $N_{60}P_{40}$ — N_{240} — P_{40} , în raport cu necesarul de furaje al unităților. Aplicarea unor doze mai mari de îngrășăminte nu este recomandabilă, negăsindu-se justificarea economică ținind seama și de faptul că în județul Hunedoara sînt suficiente suprafețe de pajiști, care pot oferi producții bune de furaje cu cantități moderate de îngrășăminte. Varianta optimă, după cum rezultă din tabelul 2, este cea în care se fertilizează cu $N_{120}P_{40}$.

O tehnologie modernă, de înalt randament: pajiștile semănate

PAJIȘTILE permanente, chiar în cazul aplicării celor mai corespunzătoare tehnologii și a fertilizării cu cantități de îngrășăminte peste limita eficienței economice, au un potențial de producție limitat, alături de cantități cit și ca valoare furajeră. Și, pentru că nu ne putem mulțumi cu producții moderate, doar îmbunătățite, este necesar să se depășească producțiile actuale de nutrețuri prin crearea de pajiști semănate.

Cei ce se ocupă de ameliorarea pajiștilor trebuie să se orienteze către pajiștile semănate; treptat, pajiștile permanente vor fi înlocuite cu pajiști semănate, mai productive, cu o valoare furajeră mai ridicată și cu un înalt grad de folosire, alături

de pășunat, cit și pentru producerea de fin sau semisiloz. De la această tehnologie modernă vor fi excluse numai pajiștile de altitudine și pajiștile de pe plantele mari, sau cu soluri superficiale. Practica înlocuirii pajiștilor permanente cu pajiști cultivate este aplicată cu rezultate bune în țările cu zootehnie avansată (Elveția, Austria, Franța, R. F. Germania, Anglia, Danemarca).

Urmărind, comparativ producția realizată pe pajiști permanente cu cea obținută pe pajiști semănate, pe același trup, și deci în aceleași condiții, se constată diferențe foarte mari, de 2—6 ori față de producțiile actuale sau cele obținute în condiții de fertilizare (tabelul nr. 3).

Asigurarea hranei animalelor cu masă verde prin pășunat sau administrată la iesle în toată perioada de vegetație constituie o condiție esențială fără de care nu putem spune că baza furajeră este asigurată la nivelul potențialului productiv al animalelor. La acest obiectiv, prevăzut în programul național de dezvoltare a zootehniei, se poate ajunge prin extinderea suprafețelor de pajiști semănate cu specii de ierburi cu conținut ridicat de substanțe energetice și proteice, care în aceleași condiții pedoclimatice și de fertilizare ca și cele aplicate pajiștilor permanente sînt în măsură să asigure nu numai producții superioare de la un an la altul, dar și o mai bună repartizare a nutrețului pe cicluri de pășunat.

Pajiștile permanente, în majoritatea cazurilor, produc în 1—3 cicluri de pășunat, cu maximum de producție în lunile mai-iunie și cu scăderi serioase după jumătatea lunii iulie; de multe ori producția se reduce aproape complet în august-octombrie.

De pe pajiștile semănate însă se poate obține producția de masă verde în 3—5 cicluri de pășunat și în mod aproape uniform în toată perioada mai-septembrie (dacă se folosesc în cultură specii și soiuri diferite).

În ce privește cheltuielile necesare pentru întreținerea unei pajiști permanente și cele privind înființarea și întreținerea unei pajiști semănate, exprimate pe unitate de produs — kg masă verde — calculele pledează pentru acestea din urmă. Dacă ne referim la exemplele menționate a rezultat că pe pajiștile permanente masa verde s-a obținut cu 0,08 lei/kg, iar pe pajiștea cultivată cu 0,05 lei/kg.

Rezultatele obținute vor stimula extinderea pajiștilor semănate și în județul Hunedoara. Suprafețele de pajiști permanente ce se pot transforma, în perspectivă, în pajiști cultivate, vor fi extinse — acolo unde se întîlnesc condiții naturale și economice corespunzătoare — pînă la peste 18 000—20 000 ha, a căror producție, calculată în medie la 30 tone iarbă la ha, echivalează în producția animală cu 4 600 hl lapte și 28 000 tone carne.

Pe pajiștile îmbunătățite și cu producții

ridicate nu se mai poate concepe astăzi decît pășunatul dirijat, folosindu-se în acest scop, după posibilități, tarlalizarea pășunii cu garduri fixe, garduri electrice, sau aplicînd pășunatul porționat pentru a se putea folosi întreaga cantitate de iarbă produsă în momentul cînd ea are valoarea nutritivă cea mai ridicată. Practica a demonstrat că folosirea de garduri fixe care au fost extinse în județul nostru nu-și au justificarea decît acolo unde sînt pajiști

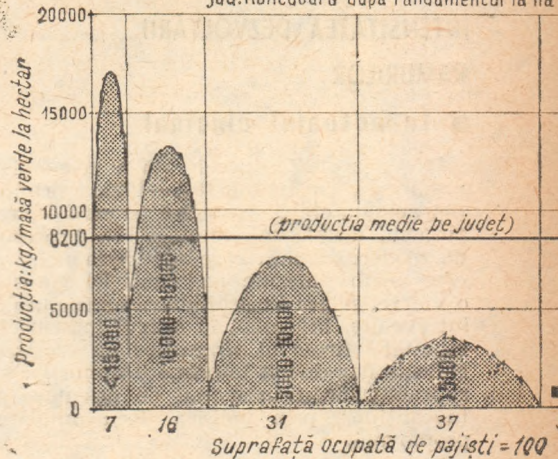
Tabelul nr. 3

Diferențe de randament în cazul în care se aplica tehnologiilor diferite

Localitatea	Pajiște permanentă		Pajiște semănată
	Producția la scutua	Producția obținută în condiții de fertilizare	
Bogorod	4 260	11 450	26 550
Totia	9 420	19 600	37 400
Fui	5 900	16 700	29 600
Beriu	7 400	18 200	38 650
Turdaș	6 600	12 100	34 300

semănate, de mare randament sau pe pajiștile permanente îmbunătățite, cu o producție de peste 16 000—18 000 kg ierburi la ha, și aceasta repartizată în cel puțin 3 cicluri. În cazul pajiștilor cu o producție mai mică de 16 000 kg la ha și repartizată numai în 1 sau 2 cicluri, construcția de garduri fixe este inefficientă, pentru că costul lor se ridică în medie la 780—800 lei/ha. Această lucrare, inserisă în planul de im-

Graficul nr. 1. Structura suprafeței ocupate cu pajiști jud. Hunedoara după randamentul la ha

bunătățirea pajiștilor, trebuie revizuită și reconsiderată în lumina celor arătate mai sus.

Pentru punerea în valoare a patrimoniului pastoral se alocă anual fonduri importante de la bugetul statului și de către beneficiari. Aceste fonduri trebuie utilizate cu maximum de eficiență. Acțiunea de îmbunătățire a pajiștilor impune luarea în considerare în permanență, a acestui aspect. De aici rezultă necesitatea acumulării unor cunoștințe temeinice de agronomie și economie de către specialiștii care lucrează în domeniul pajiștilor, cunoștințe care trebuie să imbine armonios problemele de tehnologie ale culturii pajiștilor cu problemele economice ale activității din acest domeniu. Pentru promovarea cu perseverență a noului, trebuie să-și facă loc concepția că și pajiștile pot și trebuie exploatare intensiv.

dr. ing. Eugen CERNELEA

Diracția generală județeană Hunedoara pentru agricultură, industrie alimentară și ape

Tabelul nr. 2

Varianta	Producția (s.u./t/ha)	Sporul de producție (s.u./t/ha)	S.U. la s.a. (kg)	Chelt. de producție totale (lei/ha)	Preț de cost pe tona de s.u.	Vel. prod. (lei/ha)	Vel. spor prod. (lei/ha)	Verit. net (lei/teta)	Rente biliară (%)
$N_{60}P_{40}$	2,54	0,30	7,5	602	236	1219	144	617	-18
$N_{60}P_{40}$	4,39	2,15	21,5	940	213	2107	1032	1167	154
$P_{60}P_{40}$	5,47	3,25	24,8	1174	214	2626	1550	1452	192
$N_{120}P_{40}$	6,19	3,95	24,6	1402	226	2971	1896	1569	192
$N_{150}P_{40}$	6,29	4,05	22,4	1584	251	3019	1944	1435	151
$N_{180}P_{40}$	6,70	4,46	20,2	1698	253	3216	2141	1518	141
$N_{240}P_{40}$	7,31	5,07	18,1	1933	264	3509	2434	1576	116
$N_{360}P_{40}$	7,38	5,14	12,8	2392	324	3542	2467	1150	54
$N_{480}P_{40}$	7,10	4,86	9,3	2775	390	3408	2333	633	12
$N_{600}P_{40}$	7,10	4,86	7,5	3125	440	3408	2333	283	-5

Eficiența economică a diferitelor doze de îngrășăminte chimice

P = fosfor sub-stantă activă (s.a.)   M = azot (s.a.)   S.U. = substanță activă
K = potasiu (s.a.)

CENTRALA INDUSTRIALĂ ROMÂNEASCĂ ÎN PERSPECTIVA 1990 (1)

CONDUCERE ORGANIZARE

TININD SEAMA de faptul că dezvoltarea forțelor de producție constituie unul din factorii esențiali ai progresului oricărei societăți și cu atât mai mult al edificării societății socialiste, partidul nostru orientează cu fermitate și consecvență eforturile poporului spre dezvoltarea în continuare, multilaterală și în ritmuri înalte a forțelor de producție, spre crearea unei economii avansate, moderne, în măsură să satisfacă cerințele mereu sporite ale societății. În concordanță cu obiectivul fundamental formulat de Programul partidului — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism — în viitorii ani se va asigura o dezvoltare impetuoasă a bazei tehnico-materiale a societății, urmărindu-se realizarea unei structuri optime, moderne a economiei naționale, capabilă să ia în considerare în măsura necesară noile tendințe ale progresului tehnico-științific, în scopul valorificării superioare a resurselor țării, al participării eficiente la diviziunea internațională a muncii.

În concepția partidului nostru, modernizarea socialistă a economiei naționale a reprezentat în permanență o condiție esențială pentru realizarea unei creșteri economice dinamice, pentru înfăptuirea reproducției lărgite de tip intensiv. Indiciul cel mai grăitor îl constituie mutațiile care s-au petrecut în ultimii ani în profilul economiei, transformarea industriei în ramură conducătoare, ca și schimbările petrecute în însăși structura acestei ramuri. Consecvență acestei concepții, „strategia creșterii forțelor de producție în perioada pînă în 1990 va urmări făurirea unei structuri moderne și eficiente a întregii economii, valorificarea

cît mai înaltă a resurselor materiale și a forței de muncă ale țării¹⁾. Și aceasta, în condițiile în care în centrul politicii economice a partidului nostru se va situa, în continuare, dezvoltarea accelerată a industriei, orientată spre valorificarea maximă a resurselor energetice și de materii prime din țară, introducerea de tehnologii moderne și crearea de noi materiale necesare economiei.

CE RITMURI DE CREȘTERE VOR ÎNREGISTRA, ÎN URMĂTORII 15 ANI, CENTRALELE INDUSTRIALE? CU CE INTENSITATE SE VA ACȚIONA PENTRU ASIGURAREA FACTORILOR DE PRODUCȚIE NECESARI? CARE ESTE RAPORTUL CERERE-OFERTĂ ÎN CAZUL PIEȚEI INTERNE ȘI CE MUTAȚII VOR INTERVENI ÎN EXPORTUL CENTRALELOR? CUM SE GINDEȘTE SPORIREA COMPETITIVITĂȚII? ASUPRA CĂROR FACTORI SE VA ACȚIONA ÎN URMĂTORII ANI PENTRU SPORIREA CAPACITĂȚII DE CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE? CE DESCOPERIRI ȘTIINȚIFICE ȘI NOUȚĂȚI TEHNICE SE VOR PRODUCER PE PLAN MONDIAL ȘI ÎN CE MOD VOR AFECTA ELE DOMENIILE DE ACTIVITATE ALE CENTRALELOR? ESTE SUFICIENT NIVELUL DE PREGĂTIRE ECONOMICĂ PE CARE-L POSEDĂ CADRELE DE CONDUCERE DIN CENTRALE? CUM SÎNT APRECIATE DIFERENȚELE CENTRALE DIN PUNCT DE VEDERE AL DIMENSIUNII ȘI COMPLEXITĂȚII LOR? Sînt principalele întrebări la care REVISTA ECONOMICĂ a căutat să răspundă, inițind în acest scop ancheta ale cărei rezultate le prezintă începînd cu acest număr.*

INTENSITATEA DEZVOLTĂRII RAMURILOR

● În actualul cincinal

ÎN dezvoltarea accelerată a economiei românești, cincinalul 1971—1975, primul din actuala etapă strategică pe care o parcurgem, ocupă un loc deosebit. Procesul de modernizare în care economia noastră este acum puternic angajată, își găsește o vie reflectare în schimbările structurale intervenite, îndeosebi în cadrul industriei, rezultat firesc al ritmurilor de creștere ridicate dar diferit imprimate ramurilor și subramurilor, prin modul de orientare a investițiilor, prin politica de acumulare promovată.

Prima observație care se impune, în cazul centralelor investigate, se referă la faptul că în perioada 1971—1975, majoritatea au înregistrat ritmuri înalte de creștere. Considerînd ritmul de creștere a volumului producției marfă vîndută și încasată în prețuri constante drept indicator caracteristic al creșterii, observăm că în

„în anul 1990 România se va afla pe o treaptă superioară a dezvoltării sale; în linii generale va fi înfăptuită societatea socialistă multilateral dezvoltată, creîndu-se o bază trainică pentru trecerea la făurirea treptată a societății comuniste în patria noastră”.

NICOLAE CEAUȘESCU
(Raport la cel de al XI-lea
Congres al Partidului
Comunist Român)

nale, de prioritățile de dezvoltare în actuala etapă și cerința menținerii unor proporții juste, de cererea pentru astfel de produse manifestată pe piețele externe, de criteriile eficiente.

În sfîrșit, o ultimă observație: o creștere mai accentuată cunosc industria constructoare de mașini și industria chimică, în special ramurile lor de înaltă tehnicitate care valorifică în mod superior resursele de materii prime și munca socială. Astfel, centralele industriale de electronică și tehnică de calcul și de mașini-unelte, mecanică fină și scule, realizează ritmuri anuale de peste 25%, centralele de autovehicule și turisme, și de prelucrare, a maselor plastice de 20—25%, cele de fibre și fire chimice, de reparații auto de 15—20%.

● În cincinalul viitor

ȘI în perioada 1976—1980 o direcție fundamentală a politicii economice a partidului nostru o va constitui dezvoltarea susținută, în ritmuri înalte a industriei socialiste. Subliniind importanța deosebită a realizării sarcinilor din domeniul industriei în viitorul cincinal, secretarul general al partidului nostru arăta: „Înfăptuirea prevederilor viitorului cincinal în domeniul industriei va avea un rol hotărîtor în asigurarea întregii dezvoltării economico-sociale a țării pînă în 1990²⁾. În ce ritmuri probabile se vor dezvolta ramurile și subramurile industriei în această perioadă? Ce mutații importante vor interveni? Analiza răspunsurilor primite din partea directorilor generali ai centralelor cuprinse în eșantion evidențiază următoarele aspecte principale:

x) La întocmirea chestionarului au contribuit Iulian Bădin, Constantin Cojocaru, Ion Manea, Bogdan Pădure.

Tabelul nr. 1

Repartiția centralelor investigate, după nivelul ritmului mediu anual de creștere a producției marfă vîndută și încasată (în prețuri constante) în perioada 1971—1990

Nr. crt.	Ritm mediu anual de creștere a volumului vânzărilor (%)	Interval de timp				Media termenului 1971-1990
		1971-1975	1976-1980	1981-1985	1986-1990	
1.	0 - 5	12,5	12,5	15,7	18,8	14,8
2.	5,1-10	40,6	40,6	50,0	56,2	46,8
3.	10,1-15	25,0	31,2	28,1	18,8	25,8
4.	15,1-20	9,5	6,2	6,2	6,2	7,0
5.	20,1-25	6,2	9,5	-	-	4,0
6.	peste 25	6,2	-	-	-	1,6
TOTAL:		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

anii actualului cincinal, circa 47% din centralele cuprinse în eșantion estimează că vor înregistra, anual, în medie, un ritm de peste 10,1% (vezi tabelul nr. 1).

O a doua observație: nivelurile mai mici de creștere (sub 5%) apar normale dacă luăm în considerare specificul domeniului de activitate al centralelor respective (transporturi feroviare, exploatarea lemnului, extracția țigăiului), politica economică promovată de partid pentru aceste ramuri. Justificate apar și ritmurile de creștere situate între 5—10% înregistrate de unele centrale din industria alimentară (ulei, industrializarea laptelui), ușoară (tricotaje, bumbac, pie-lărie, cauciuc și încălțăminte), transporturi (auto, feroviare), materialelor de construcții (ciment), extractivă (gaz metan, rafinării) sau metalurgică (prelucrarea și colectarea deșeurilor) etc. Ritmurile de creștere (de 5—10%) pot fi considerate optime pentru respectivele ramuri și subramuri, fiind în funcție de posibilitățile și necesitățile economiei națio-

● Ce ritmuri de creștere vor înregistra centralele în viitorii 15 ani? ● Ce mutații se vor produce în structura industriei? ● Care sînt strategiile de combinare a factorilor de producție ce se au în vedere? ● Cum este apreciată actuala dimensiune a centralelor? ● Dar gradul de complexitate al activităților lor? ● De ce și cum trebuie sporită pregătirea economică a cadrelor de conducere?

1 Metalurgia și construcțiile de mașini vor realiza, în continuare, ritmurile de creștere cele mai spectaculoase. În cazul centralelor investigate de noi, ritmuri de 20—25% vor înregistra, de pildă, Centrala industrială de electronică și tehnică de calcul, Centrala industrială de mașini-unelte, mecanică fină și scule, iar între 10—15% Centrala industrială siderurgică, Centrala industrială de autovehicule și turisme, Centrala industrială de utilaj tehnologic și mașini de ridicat, Centrala de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice și refractare, Centrala industrială de mașini și aparataje electrice.

2 În industria chimică ritmurile de creștere vor fi, în general, la fel de ridicate ca în cîncinalul actual: 15—20% la fire și fibre chimice, 10—15% la prelucrarea cauciucului, 5—10% la rafinării și petrochimie. O scădere înregistrează prelucrarea maselor plastice (de la 20—25%, la 5—10%), realitate consemnată de altfel, în actuala conjunctură, în toate țările dezvoltate.

3 Energetica va cunoaște ritmuri de dezvoltare care vor permite obținerea unei producții corespunzătoare dezvoltării stabilite pentru celelalte ramuri ale economiei naționale. Astfel, energia electrică și termică va realiza un ritm mediu anual de creștere de 5—10%, iar extracția petrolului și a gazului metan de pînă la 5%.

4 În cadrul industriei ușoare, majoritatea centralelor investigate (63%) vor înregistra ritmuri anuale de creștere cuprinse în intervalul 5—10%, cu excepția industriei sticlei și ceramicii fine care își va menține ritmul de 10—15% înregistrat în cîncinalul anterior, a industriei pielăriei, cauciucului și încălțămîntei care va înregistra un frumos salt, din intervalul 5—10% (în perioada 1971—1975) în intervalul 10—15%. Dar, cea mai spectaculoasă creștere o va realiza industria mătăsii, inului și cînepii care, în viitorul cîncinal, va marca un ritm anual de creștere de 20—25%, față de 5—10% în cîncinalul actual.

5 Centralele din domeniul transporturilor vor înregistra în general ritmuri anuale de creștere cuprinse între 5—10%, excepție făcînd în special unitățile de reparații (Centrala industrială de reparații auto, de pildă, va realiza un ritm mediu anual de creștere de 10—15%).

6 În ramurile industriei lemnului și materialelor de construcții, ritmurile de creștere variază, fiind mai reduse în cazul exploatării lemnului (pînă la 5%), și mai ridicate în cazul cimentului (5—10%) sau prelucrării lemnului.

7 În cazul industriei alimentare, dintr-unele centrale investigate, ritmuri anuale de creștere ridicate vor înregistra Centrala organizării producției și

industrializării sfelei de zahăr (15—20%) și Centrala uleiului (10—15%), nici o centrală neostîmînd scăderi ale ritmului de creștere față de perioada anterioară.

Dezvoltarea în ritmurile previzionate de conducerea centralelor investigate) va permite accentuarea poziției conducătoare a industriei în economie, aceasta urmînd să dețină în anul 1980 o pondere determinantă în crearea venitului național, un rol primordial în înfăptuirea reproducției socialiste lărgite. Iar ritmul mai rapid de creștere pe care-l vor înregistra unele dintre ramurile și subramurile industriei, în special construcțiile de mașini și chimia, va permite accentuarea procesului de modernizare a structurii acesteia, de valorificare superioară a resurselor naturale și utilizarea eficientă a potențialului de muncă al țării, contribuind corespunzător la introducerea masivă a progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale.

● În perioada 1981—1990

CONTINUAREA fermă a politicii de industrializare socialistă reprezintă, în concepția partidului nostru, factorul primordial al dezvoltării forțelor de producție, al progresului economic și social al țării și în perspectiva de după 1980. Ritmurile ridicate de creștere pe care previzionează să le realizeze centralele investigate de noi în cîncinalele 1981—1985 și 1986—1990 sînt un argument considerabil în sprijinul afirmației făcute. Așa cum rezultă din tabelul nr. 1, 25—35% din centralele investigate previzionează că vor atinge ritmuri medii anuale de creștere de peste 10,1%. Orientarea consecventă și în continuare, spre dezvoltarea cu prioritate a ramurilor și subramurilor tehnicii de vîrf este atestată de nivelurile de creștere ridicate — peste 15,1% — pe care estimează a le obține, de pildă, Centrala de electronică și tehnică de calcul, Centrala de

LISTA CENTRALELOR CARE AU PARTICIPAT LA ANCHETA

Centrala industrială de utilaj energetic, metalurgic și mașini de ridicat; Centrala industrială de autovehicule și turisme; Centrala industrială de utilaj tehnologic și material rulant; Centrala industrială de electronică și tehnică de calcul; Centrala industrială de mașini și aparataje electrice; Centrala industrială de mașini-unelte, mecanică fină și scule; Centrala industrială a energiei electrice și termice; Centrala cimentului; Centrala de exploatare a lemnului; Centrala industrială siderurgică; Centrala de prelucrare și colectarea deșeurilor metalice și refractare; Direcția generală autonomă a petrolului și gazelor; Centrala gazului metan; Centrala industrială de fire și fibre chimice; Centrala industrială de prelucrare cauciuc și mase plastice; Centrala industrială de rafinării și petrochimie; Centrala industriei articolelor casnice și utilajelor tehnologice; Centrala industriei confecțiilor; Centrala industriei sticlei și ceramicii fine; Centrala industriei tricotașilor; Centrala industriei pielăriei, cauciucului și încălțămîntei; Centrala industriei bumbacului; Centrala industriei mătăsii, inului și cînepei; Centrala de preindustrializare și achiziții; Centrala de transporturi auto; Centrala industrială de reparații auto; Regionala de căi ferate-Brașov; Regionala de căi ferate-Galați; Regionala de căi ferate-Cluj; Centrala industrializării laptelui; Centrala uleiului; Centrala organizării producției și industrializării sfelei de zahăr.

Tabelul nr. 2

Terarhizarea factorilor de producție după intensitatea cu care au fost indicați

Nr. crt. de producție	Denumirea factorului	Frecvența indicării factorului			Frecvențe medii dîcînt intervalul 1971—1975
		1976—1980	1981—1985	1986—1990	
1.	Calitatea (calificarea) forței de muncă	15	8	6	8,00
2.	Cantitatea necesară de materii prime, materiale, combustibil și energie	5	6	6	5,66
3.	Nivelul tehnic al utilajelor	4	6	5	5,00
4.	Cantitatea forței de muncă	5	2	7	4,66
5.	Alți factori de producție	2	5	4	3,66
6.	Calitatea materiilor prime, materiilor, combustibililor și energiei	3	2	3	2,70
7.	Volumele necesare de utilaje	3	3	1	2,30
Total:		52	52	52	x

x) Așijd lo din cele 52 de centrale investigate cu înd ca în perioada 1976—1980 este necesar să-și concent în primul rînd atenția asupra factorului "calific forței de muncă".

mașini-unelte, mecanică fină și scule, sau între 10,1—15% de către Centrala industrială de mașini și aparataje electrice, Centrala industrială siderurgică, Centrala industrială de rafinării și petrochimie, Centrala industrială de fire și fibre chimice. Evident, în ansamblu, ritmurile de creștere din perioada 1981—1990, chiar cele din cîncinalul viitor, vor fi ceva mai mici decît cele din perioada 1971—1975, dar aceste dimensiuni nu trebuie privite izolat, în sine, ci prin luarea în considerare a nivelurilor la care ele se raportează, atunci cînd sînt calculate (1985, 1980 sau 1975), progresiv mai înalte față de nivelul 1970 sau 1965.

Se cuvine remarcat și faptul că, ritmurile înalte înregistrate în ultimii ani, în special în actualul cîncinal, în ramurile și subramurile industriei constructoare de mașini, vor permite ca în unele perioade din următorii 10—15 ani, temporar deci, centrale din industria uoară (Centrala industriei sticlei și ceramicii fine, Centrala industriei pielăriei, cauciucului și încălțămîntei, Centrala industriei mătăsii, inului și cînepii) sau alimentară (Centrala organizării producției și industrializării sfelei de zahăr) să se dezvolte în ritmuri anuale foarte ridicate, care depășesc media pe economie națională și chiar nivelul înregistrat de industria constructoare de mașini. Un exemplu: Centrala industriei mătăsii, inului și cînepii va înregistra în viitorul cîncinal un ritm mediu anual de creștere de 20,1—25%. De asemenea, toate centralele menționate, după 1980, vor realiza ritmuri de creștere cuprinse în intervalul 10,1—15%.

● În întregul interval 1971—1990

Dezvoltarea cu prioritate, în ritmuri înalte a industriei socialiste, reprezintă deci o caracteristică a întregii etape de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Această concluzie este îndreptățită nu numai de elementele analitice evidențiate deja, ci și de indicatorii medii, sintetici, cum este de pildă cel ce reflectă repartiția centralelor investigate pe grupe de ritmuri anuale de creștere previzionate, în întregul interval 1971—1990. Ce arată acest indicator? De pildă, 38,4% din centralele industriale investigate înregistrează în intervalul de 20 de ani analizat un ritm mediu anual de creștere (estimat) de peste 15,1%; în același timp, 46,8% din eșantion realizînd ritmuri (previzionate) cuprinse între 5,1—10%, și că numai 14,8% din centralele anchetate înregistrează un ritm mediu anual (estimat) de pînă la 5%. Să nu uităm însă că, în

acest din urmă caz este vorba de subramuri ca: transporturile auto și feroviare, extracția petrolului sau a gazului metan.

STRATEGII DE UTILIZARE

A FACTORILOR DE PRODUCȚIE

ANALIZA dinamică a economiei pune, pe lângă problema intensității dezvoltării, adică a ritmului de creștere, și problema utilizării tot mai eficiente a factorilor de producție. Numai luarea în considerare a acestora sub dublu aspect — cantitativ și calitativ — face posibilă completarea imaginii asupra ritmului dezvoltării economice, înțelegerea acestuia și în același timp, permite evidențierea manierei în care conducerile de centrale gândesc să acționeze pentru asigurarea și combinarea cât mai eficiente a factorilor de producție, astfel încât să fie posibilă realizarea ritmurilor de creștere proiectate în condiții de sporire a eficienței economice.

În condițiile revoluției tehnico-științifice, CALITATEA RESURSELOR UMANE, nivelul de educație și instrucție profesională capătă o importanță deosebită, devenind unul din factorii decisivi ai creșterii economice. Analiza răspunsurilor primite din partea centralelor investigate (la întrebarea: „Care dintre factorii de producție considerați că vor ridica cele mai dificile probleme, asupra cărora considerați că va trebui să vă concentrați în primul rând atenția în perspectiva cincinalelor viitoare?”) confirmă faptul că, în mod deosebit, în viitoarele două cincinale, problema calificării forței de muncă va fi problema numărul unu pe care conducerea de centrale o vor avea de rezolvat. De altfel, frecvența mare cu care este indicat acest factor, în toate cele trei intervale de timp analizate, face ca în clasamentul general al factorilor de producție (vezi tabelul nr. 2), el să ocupe detașat locul 1 (fiind indicat în medie de 8 centrale). Este evident că, în economia românească a viitorilor 15 ani, o condiție fundamentală a asigurării reproducerii forței de muncă la un nivel calitativ superior și a adaptării ei la necesitățile modernizării o constituie instruirea și formarea profesională, permanenta ridicare a nivelului de cunoștințe al întregii populații. Modul și rapiditatea cu care sistemul național de pregătire și perfecționare profesională se va adapta cerințelor progresului tehnico-științific, modernizării economiei, vor condiționa eficiența utilizării resurselor umane și, implicit, a celorlalți factori și condiții ale producției.

Ponderea factorilor intensivi în creșterea economică a țării noastre va spori în următorii 15 ani. Astfel, abstracție făcând de grupa „alți factori de producție”, factorii intensivi de creștere ocupă ponderi de peste 50% în toate cele trei cincinale analizate: peste 60% în 1976—1980, peste 64% în 1981—1985 și peste 50% în 1986—1990. În medie, pe ansamblul perioadei 1976—1990, factorii intensivi ai creșterii vor ocupa o pondere de peste 57%. În afara calității resurselor umane, care la rândul ei reprezintă mai mult de jumătate în cadrul acestei grupe de factori, nivelul tehnic al utilajelor și al tehnologiilor utilizate, calitatea materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei, ocupă locuri importante atât în clasamentul general (3 și respectiv 6) cât și în clasamentele parțiale (pe intervale de timp). Astfel, dacă în cincinalul viitor „nivelul tehnic al utilajelor și al tehnologiilor utilizate” ocupă, ca ordine de prioritate, locul 4, în cincinalul 1981—1985 el va ocupa locul doi-trei (la egalitate cu factorul „cantitatea necesară de materii prime, materiale și combustibil”) pentru ca din nou să revină pe locul 4 în cincinalul 1986—1990. Uzura fizică și morală accelerată, în con-

dițiile revoluției științifico-tehnice, este unul din cauzele importante, care determină locul său în ierarhia factorilor de producție, menținându-l totodată constant în atenția conducerilor de centrale. Permanentul efort de modernizare a economiei, de îmbunătățire a calității produselor, de ridicare a nivelului tehnic și de perfecționare a tehnologiilor de fabricație, care se împletește cu obiectivul sporirii eficienței și competitivității, impun acordarea unei atenții corespunzătoare de către cadrele de conducere din centrale factorului „calitatea materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei”.

Cum este și normal, nu sînt neglijăți nici factorii extensivi ai creșterii economice. Astfel, în cincinalul viitor, conducerile de centrale apreciază că pe locurile 2—3 în ierarhia factorilor de producție, se situează — cu aceeași frecvență de alegere — doi factori extensivi: **cantitatea necesară de materii prime, materiale, combustibil și energie și cantitatea resurselor de muncă.** Și în celelalte două cincinale, de altfel, acești factori ocupă locuri importante în clasamentul factorilor de producție, în perioada 1986—1990 situându-se chiar pe primele două locuri. Indicatorul sintetic „frecvența medie indicată în intervalul 1971—1980” confirmă această situație, cei doi factori apărînd pe locurile 2 (cantitatea necesară de materii prime, materiale, combustibili și energie) și respectiv 4 (cantitatea resurselor de muncă).

Acest fapt atrage atenția sub mai multe aspecte. În primul rând, este subliniat caracterul în general limitat al acestor resurse, deficitar chiar, costul lor ridicat. În al doilea rând, este scoasă în evidență necesitatea precizării unor restricții științifice, riguroase atunci cînd este vorba de repartitia lor pe ramuri, ca și de consumul lor pe unitate de produs. În al treilea rând, este indicată necesitatea unei planificări științifice a consumului lor, în cadrul căreia o atenție deosebită trebuie să se acorde utilizării cât mai raționale, cât mai eficiente. În sfîrșit, această situație, caracteristicile resurselor analizate, subliniază cu putere de ce, în viitorii ani, accentul în activitatea economică trebuie să cadă pe factorii calitativi, în primul rând pe sporirea productivității muncii, pe mai buna distribuire a forței de muncă pe ramuri de activitate și în teritoriu, pe perfecționarea învățămîntului de toate gradele, pe calificare și recalificare, pe completarea și înnoirea continuă a cunoștințelor.

Observăm totodată că, deși apare în clasamentul general pe ultimul loc, factorul „volum necesar de utilaje și tehnologii” are importanța sa în cadrul preocupărilor conducerilor de centrale, în special în viitoarele două cincinale. Este o situație normală dacă ținem cont de caracteristicile principale pe care această categorie de resurse le are: parcul este limitat, nestocabilitate și cost ridicat de achiziționare și întreținere. Iată de ce programele de alocare și utilizare au o importanță deosebită și în acest caz.

Evident, studierea factorilor de producție apare incompletă dacă se are în vedere numai aspectul analitic, parțial. Cercetarea integrată, sintetică se impune. Ea relevă faptul că în fiecare caz în parte este necesară proiectarea unor strategii optime de alocare și utilizare a resurselor care să ia în considerare concomitent: cantitatea posibilă și necesară de alocat din fiecare resursă, posibilitatea substituirii, intensitatea și modul de repartizare a resurselor pe activitățile de executat, necesitatea elaborării unor programe optime în care funcția-obiectiv să fie un indicator de eficiență referitor la utilizarea resurselor. Numai astfel, obiectivele de dezvoltare

propușe vor fi atinse în ritmurile planificate, în condiții de eficiență economică și socială maximă.

DIRECȚII DE ÎMBUNĂȚĂIRE

A ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII

DEȘI ancheta noastră nu a urmărit în mod deosebit și în primul rînd evidențierea completă a direcțiilor în care conducerile de centrale consideră că trebuie să se acționeze pentru îmbunătățirea, în viitor, a organizării lor, două din întrebările puse au vizat și un asemenea obiectiv. Prima dintre ele a urmărit să depisteze opinia directorilor generali în legătură cu dimensiunea actuală a centralei pe care o conduc; a doua, aprecierea referitoare la gradul de complexitate al activităților centralei (acesta fiind determinat, între altele, de diversitatea tehnologiilor utilizate, a produselor fabricate, de disper-

Tabelul nr.4
Opinia directorilor generali privind dimensiunea actuală a centralelor

Dimensiunea centralei este:	Opinia favorabilă (%)
- Peste mare	21,80
- Optimală	68,70
- Peste mică	9,50
Total eșantion	100,00

sia teritorială a unităților componente). Tabelele 3 și 4 redau prelucrarea răspunsurilor primite. Principalele concluzii care se degajă din interpretarea lor sînt următoarele:

a. **Majoritatea directorilor generali de centrale apreciază că dimensiunea centralelor pe care le conduc este optimă (68,70%), iar gradul de complexitate al activităților este corespunzător (78,10%).** Totodată, concomitent, în 65% din cazuri, dimensiunea este apreciată ca optimă, iar gradul de complexitate al activităților drept corespunzător.

b. **Nici un director general de centrală nu apreciază că activitatea acesteia este prea specializată.**

Tabelul nr.4
Opinia directorilor generali privind gradul de complexitate al activităților centralelor

Activitatea centralei este:	Opinia favorabilă (%)
- Peste complexă	21,90
- Corespunzătoare	78,10
- Peste specializată	-
Total eșantion	100,00

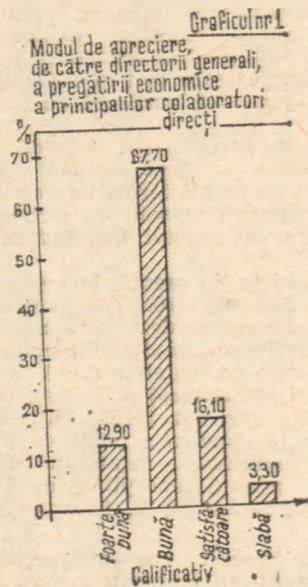
c. **În peste 21% din centralele investigate se apreciază că dimensiunea acestora este prea mare, iar activitatea prea complexă.** Din analiza combinată, luînd în considerare dimensiunea ca și gradul de complexitate al activităților centralei, rezultă că: în unele cazuri (Centrala industrială de utilaj tehnologic și material rulant, etc) deși gradul de complexitate este apreciat ca fiind corespunzător, dimensiunea este considerată prea mare; în alte cazuri (Centrala industriei articolelor casnice și utilajelor tehnologice, Centrala industriei pielăriei, cauciucului și încălțămintei, Centrala industrială a energiei electrice și termice, Centrala industrială de mașini-unelte, mecanică fină și scule, Centrala industrială de utilaj energetic, metalurgie și mașini de ridicat) atât gradul de complexitate cât și dimensiunea sînt apreciate ca fiind prea mari.

d. **Peste 9% din directorii generali apreciază că centralele pe care le conduc au o dimensiune prea mică: într-un singur caz centrala fiind considerată, în același timp, și prea complexă (Centrala de prelucrare și colectarea deșeurilor meta-**

lice și refractare), iar în două cazuri fiind apreciată existența unei dimensiuni prea mici în condițiile unui grad de complexitate corespunzător (Centrala industrială siderurgică și Centrala organizării producției și industrializării steclei de zahăr).

e. Într-un singur caz, deși dimensiunea este apreciată ca optimă, gradul de complexitate este considerat ca fiind prea mare: Centrala industrială de prelucrare a cauciucului și maselor plastice.

Evident, în măsura în care se dovedesc întemeiate și în condițiile dezvoltării de perspectivă, îmbunătățirile organizatorice evidențiate vor trebui efectuate la timp, pentru a putea fi satisfăcute în mod corespunzător cerințele de funcționalitate și e-

ficiență pe care mecanismul centralei le implică.

Așa cum rezultă din experiența de până acum a unităților economiei noastre, folosirea metodelor moderne de conducere a activităților reprezintă o sursă importantă a creșterii economice, a asigurării competitivității. În condițiile dezvoltării economico-sociale a țării pe baza planului național unic, viitorii ani vor confrunța, în și mai mare măsură, conducerile de centrale cu problema introducerii și adaptării rapide a celor mai noi metode de conducere, capabile să asigure, concomitent cu creșterea economică proiectată și o eficiență ridicată, o competitivitate sporită. Acest fapt implică cerințe sporite în direcția unei pregătiri economice adecvate a tuturor cadrelor, în primul rând a celor de conducere. Iar diferitele cursuri de pregătire și perfecționare trebuie să ia în mai mare măsură în considerare aceste cerințe, cu atât mai mult cu cât, așa cum rezultă dintr-o întrebare special adresată directorilor generali de centrale, circa 20% apreciază drept satisfăcătoare și slabă pregătirea economică actuală a colaboratorilor lor direcți (vezi graficul nr. 1).

Ilulian BĂDIN

În numărul viitor vom prezenta noi aspecte rezultate din prelucrarea anchetei: Care este raportul cerere-ofertă în cazul pieței interne? Ce mutații vor interveni în exportul centralelor? Cum se gindește sporirea competitivității?

1) — Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, Editura politică, București, 1974, p. 78.

2) Nicolae Ceaușescu: Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura politică, București, 1974, p. 53.

Între 11-18 mai, la București — TIBCO '75

PARTICIPAREA românească la marile confruntări expoziționale internaționale a căpătat noi valențe de cind Bucureștiul a devenit — el însuși — un centru expozițional recunoscut pe piața mondială. Astfel, meleagurile românești — vechi obirșii comerciale, aflate la întretărirea drumurilor Europei — au devenit loc de întâlnire a partenerilor de comerț internațional, marcind, și în acest fel, prestigiul României socialiste, pe arena internațională.

În legătură cu această complexă activitate, desfășurată sub aspect organizatoric de întreprinderea de țiguri și expoziții, tovarășul ing. REMUS BRAD, directorul acesteia, a avut amabilitatea să ne răspundă la câteva întrebări.

● **Tovarășe director, v-am ruga, mai întâi, să vă referiți la noutățile pe care le înregistrează programul manifestărilor expoziționale cu participare internațională pe care le organizați în acest an.**

— În ciuda faptului că Bucureștiul figurează — ca târg internațional periodic doar din 1970, an în care a fost inaugurată prima ediție a Tîrgului Internațional București, TIB '70, profilat, după cum se știe, în principal, pe mașini-unelte, electrotehnică, electronică, energetică și metalurgie — capitala României a reușit, deja, să-și câștige notorietate, pe toate meridianele lumii, atrăgând, de la un an la altul, tot mai mulți expozanți străini, interesați în dezvoltarea relațiilor economice cu România și cu alte țări din zonă, reflectând ca atare, forța de atracție, mereu crescândă, a pieței românești și a partenerilor români. Acești primi cinci ani au fost, pentru noi, ani de continuă căutare, în vederea perfecționării și diversificării activității noastre de promovare, programele expoziționale îmbunătățindu-se, de la un an la altul, până la găsirea actualei formule: primăvara (în luna mai) se organizează anual „TIBCO” (Tîrgul Internațional București pentru Bunuri de Consum) — manifestare specializată în utilaje și echipamente pentru industria ușoară, produse ale industriei chimice și bunuri de consum industriale și alimentare — și toamna (octombrie) — în anii cu soț — „TIB” (Tîrgul Internațional București), al cărui profil a rămas identic. În toamna anilor fără soț (tot în octombrie), vom organiza, începând din acest an, Expoziția Internațională tehnică „TEHNOEXPO”, profilată pe echipamente pentru agricultură, industrie alimentară și ambalaje, industrie forestieră și de prelucrare a lemnului, industria mobilei, transporturi, construcții și alte instalații.

Pot afirma, deci, că organizarea celor două târguri internaționale și a expoziției amintite este de natură să acopere, în fapt, principalele ramuri ale economiei noastre naționale. În acest an, își vor deschide așadar porțile TIBCO '75 — manifestare aflată la cea de a doua sa ediție — și „TEHNOEXPO” '75 — la prima sa ediție.

● **Ce ne puteți spune despre actuala ediție a TIBCO?**

— La actuala ediție a TIBCO — ce se inaugurează peste câteva zile — expozații își vor putea etala produsele, pe o suprafață totală de 17 000 mp, în 14 pavilioane, toate amplasate la complexul expozițional din Piața Științei. Deși — reamintesc — ne aflăm doar la cea de a doua ediție a TIBCO, și-au anunțat participarea oficială — cu pavilioane reprezentative — un număr de 8 țări: Cehoslovacia, Cuba, R. D. Germană, Bulgaria, U.R.S.S., Polonia, R.F. Germană, Italia și Organizația pentru Eliberarea Palestinei. Vor fi de asemenea

prezente numeroase firme individuale din Anglia, Elveția, Japonia, Portugalia, Iugoslavia, Liban și Nigeria. În total, vom putea saluta — ca expozați — mai bine de 120 firme, din 17 țări.

Expozații români aparținând unui număr de 10 ministere și organizații economice centrale (M.I.U., M.I.Ch., M.I.C.M.U.E., M.A.I.A.A., U.C.E.C.O.M. ș.a.m.d. vor prezenta ultimele realizări ale industriei românești de profil. Asistența operativă a oaspeților noștri este pregătită, în sensul realizării tuturor serviciilor solicitate, de către aceștia — de la construcția standurilor și pînă la livrarea mobilierului. Biroul de presă își va începe activitatea mai devreme, iar începând cu ziua deschiderii expoziției vom edita un buletin de informații, în 3 limbi.

În ce privește finalitatea participării, la „TIBCO '75”, a expozaților români și străini, îmi exprim convingerea că intensă activitate comercială pregătitoare, a întreprinderilor românești de comerț exterior se va solda, și în acest an, cu tratative fructuoase și tranzacții de valori importante.

● **În toamnă, vom avea, deci, o premieră — „TEHNOEXPO” '75. Ce amploare va cunoaște această expoziție?**

— Reacțiile favorabile ale diverșilor invitați, de peste hotare, ne fac să credem că și această manifestare se va înscrie în lista succeselor românești, în domeniu. Deși termenul de înscriere la acest târg nu a expirat, încă (manifestarea urmînd a avea loc între 13—21 octombrie), pînă în prezent, s-au înscris, deja, cu participări oficiale — în afara țărilor socialiste europene, Austria, Anglia, Olanda, R.F.G., Finlanda și Israel. Peste 50 firme din alte țări — printre care: Elveția, Belgia, Danemarca, Italia, Franța etc. — și-au manifestat, și ele, dorința de a lua parte, ca expozați independenți. Interesul suscitât pînă în prezent este de bun augur.

● **Ce alte acțiuni mai figurează pe agenda d-voastră, rămînînd, în sfera expozițiilor organizate în țară.**

— În luna iunie a.c., complexul nostru va găzdui o expoziție reprezentativă a întreprinderilor din Ungaria, producătoare de aparate de măsură și control — în organizarea firmei de comerț exterior „METRIMPEX”. De asemenea, întreprinderea noastră va organiza, în august a.c., expoziția de cibernetică, acțiune ce va avea loc, în paralel cu Congresul internațional de cibernetică, găzduit — după cum se știe — la București.

Manifestările de care am amintit nu încheie însă capitolul. De pildă, sîntem în tratative cu mai multe firme și organizații străine care intenționează să organizeze, în România, o serie de expoziții economice în acest an.

Interviu de George HAȘEGANU

TEORII
IDEI

OMUL - TEHNICA - MEDIUL SUBIECTUL ECONOMIEI POLITICE

VORBIM în mod curent despre obiectul economiei politice, despre factorii ce au acționat în ultimele decenii asupra extinderii acestui obiect, a conținutului său, a sferei de cuprindere dar uneori ne scapă din atenție subiectul acestei științe, în numele cui vorbim.

Ca știința socială, economia politică nu se adresează în general, ea vizează anumite relații și interese ce afectează direct ființa umană. Și aceasta, întrucât ea pune în centrul atenției, în contextul unor relații sociale de producție date, comensurarea — în ultima instanță — a posibilităților și necesităților materiale și spirituale ale societății în ansamblu și ale omului în particular. Văzută din acest unghi poziția omului în gândirea economică suferă modificări sensibile de la o orînduire social-economică la alta.

În societățile împărțite în clase antagoniste, gândirea economică exprimată de reprezentanții claselor exploatare în funcție de interesele de clasă și de condițiile din diferite timpuri și-a format în genere o viziune deformată asupra rolului omului. În antichitate, chiar și unei minți geniale ca a lui Aristotel sclavia — nu i s-a părut — după cum se știe — o instituție necorespunzătoare existenței umane. Mai mult, în orînduirile în care jefuirea maselor avea loc în principal prin măsuri extraeconomice, ca, de exemplu, în feudalism, ierarhizarea poziției umane capătă o consacrare legală sau cutumiară, cu toate prerogativele și consecințele cunoscute pe plan suprastructural.

Ideologia burgheză, la începuturile ei, a intrat în istorie ca o reacție puternică împotriva unei asemenea abordări a ființei umane, reacție desfășurată deopotrivă sub flamura preceptelor filozofice sau religioase. Ea a trecut însă atunci în extrema contrarie, trafind interesele umane, și în cadrul acestora cele economice, ca fiind independente de existența claselor sociale și a antagonismelor în care evoluau. Considerînd drepturile și libertățile omului ca derivînd din legile „naturale” ideologia burgheză a acționat în conformitate cu interesele vitale ale clasei pe care o reprezintă, clasă interesată să atragă de partea ei masele populare împotriva nobilimii feudale. Pe măsura înăsprii conflictelor de clasă, a apărut însă din ce în ce mai evident — cum sublinia încă Engels în Anti-Dühring — că așa-zisele legi eterne ce acționau în economie, deduse din „natura omului”, aveau în fapt în vedere ca „om” pe „țigovețul care tocmai se transforma în burghez”.

Principalele teze ale economiștilor clasici burghezi, ca să nu mai vorbim de economiștii vulgari ce le-au urmat — deși formal păreau a fi o critică — în fapt aduceau osanale unui nou idol „homo oeconomicus”. Clasicii marxism-leninismului au subliniat în repetate rânduri că acest „homo oeconomicus”, văzut mai în-deaproape, nu era decît expresia cea mai evidentă a rapacității burgheze. În analiza concretă a unor procese esențiale, gândirea economică burgheză, preluînd, din considerente de clasă, aparența drept esență, înlătură cu totul din câmpul vizual al cercetării relațiile interumane în producție. Cu prilejul studiilor sale asupra fetișismului mărfii, al banilor, al capitalului, Marx a demonstrat magistral, că în definirea unor asemenea categorii economice, relațiile sociale de producție erau în fapt substituie prin relații între lucruri. În însuși acest mod de abordare își găsesc deja reflectare tendințele de dezumanizare a omului în capitalism, de reificare, prin estomparea ființei umane în raport cu instituțiile sociale pe care ea însăși le-a constituit și care i se opun apoi ca niște creații misterioase. Procesul de alienare a ființei umane capătă treptat, odată cu instaurarea societății capitaliste o amploare și o complexitate necunoscute în trecut.

Este meritul incontestabil al marxismului că a abordat problemele creșterii economice pentru prima oară în istorie ca un proces în care omul apare nu numai ca obiect, dar și ca principalul subiect și scop ce stă la baza acestei creșteri, că a privit deci omul ca ființă eliberată de exploatare. În gândirea marxistă, problema satisfacerii necesităților materiale și spirituale ale întregii societăți și ale fiecărui membru în parte capătă adevărata ei dimensiune. În acest context, teoria economică marxistă denunță tarele diviziunii capitaliste a muncii, care în zilele noastre a atins formele „omului unidimensional”, pledînd pentru formarea omului multilateral instruit și educat, cu o cultură tehnică și spirituală superioară.

Substratul teoriei „capitalului uman”

AR fi, desigur, greșit să se creadă că în condițiile capita-

lismului contemporan ideologia acestuia ar fi renunțat cu desăvîrșire la arsenalul lor teoretic demascat cu mai bine de un secol în urmă în înfruntarea cu marxismul. Faptele atestă că, paralel cu diversificarea modalităților utilizate de burghezia imperialistă pentru a-și asigura continuitatea exploatarei, se amplifică și preocupările pe planul gândirii economice prin care este susținut acest demers. Edificatoare sînt și noile tendințe ce se manifestă în gândirea economică burgheză cu privire la om.

Asemenea tendințe se concretizează într-o serie de teze de genul celor privind „umanizarea” creșterii economice și prin care se încearcă să se justifice, de pe platforma intereselor burgheze, succesele obținute de oamenii muncii din țările capitaliste în lupta pentru crearea unor condiții mai favorabile de vinzare a forței de muncă.

Un alt grup de tendințe vădese, în esență, încercarea de a reformula unele teze în funcție de noile realități, pentru a răspunde mai „eficient” etapei actuale de dezvoltare a capitalismului. Este vorba mai ales de teoria „capitalului uman”. Un scurt istoric al acestei teorii este prezentat în eseu lui B. F. Niker, „The historical roots of the concept of human capital”, (The Journal of Political Economy, oct. 1966 p. 481—500). În țara noastră, economistul Gh. Diaconescu a publicat sub titlul „Contribuții la critica teoriei burgheze a capitalului uman” o interesantă sinteză a evoluției acestui concept). Asupra lui au publicat în țara noastră studii L. Stroja, V. Krasnasenski și alții.

În legătură cu dezvoltarea acestui concept, merită, cred, amintit că economistul englez Alfred Marshall scoțea în 1890 — cînd și-a publicat „The Principles of Economics” — că, deși „ființele umane, din punct de vedere abstract, matematic sînt incontestabil capital, cînd este vorba însă de piață, noțiunea devine nerealistă” (citat după ediția Mac Millan Co. New-York 1959, pag. 705—706). După șapte decenii economistul american T. W. Schultz susține, dimpotrivă, că... „numai includerea capitalului uman în totalul capitalului poate explica faptul că rata întregului capital față de venitul național nu scade”. („Reflections on investment in Man”, in „The Journal of Political Economy”, supliment, oct. 1962, pag. 1—2). După cum se știe, teoreticienii „capitalului uman” au ajuns la această teză, încercînd să explice izvorul „surplusului” de creștere a venitului național (denumit și „factor rezidual”) peste cel datorat factorilor de producție „clasici” — capitalul, munca și pămîntul.

Prin urmare, în justificarea „factorului rezidual” s-a pornit de la formula trinitară a „factorilor de producție”, a cărei inconsistență științifică și esență de clasă au fost relevate pe larg de Marx în volumul III al „Capitalului”. Dar formula trinitară este doar punctul de pornire, întrucît teoria „capitalului uman” întinde mult mai departe, încercînd — în ultimă instanță — să susțină „dispariția” proletariatului ca o clasă socială și, continuînd raționamentul „dispariția” în fapt a claselor sociale antagonice.

Tocmai datorită acestei noi „optici” asupra poziției omului în economia burgheză contemporană, ca deținător al „capitalului intelectual” această teorie a găsit un deosebit răsunet la susținătorii unor teze ca: „democratizarea capitalului”, „revoluționarea veniturilor etc.

Teoria „capitalului uman” este în același timp o variantă a „partenerismului”, teorie diversionistă a burgheziei monopoliste, potrivit căreia în prezent capitaliștii și muncitorii ar fi „parteneri” în deținerea mijloacelor de producție, și respectiv, la împărțirea rezultatelor.

Este, desigur, regretabil că această „teorie”, avînd o deosebit de largă circulație în gândirea economică occidentală nu apare ca un termen distinct în „Dicționarul de economie politică” apărut anul trecut.

Gîndirea economică socialistă și poziția omului

ÎN GÎNDIREA economică socialistă, după cum am mai menționat, omul ocupă o poziție radical deosebită. Această situație

prof. dr. Dan GRINDEA
Academia „Ștefan Gheorghiu”

(Conținut în pag. 24)

IPOSTAZELE UMANE ÎN CONDUCEREA ECONOMIEI

SE ȘTIE că un postulat esențial al construcției societății socialiste îl constituie faptul că orice activitate de conducere, de orientare a unei acțiuni în domeniul vieții economice, sociale și politice are loc întotdeauna în strinsă interdependență cu problematica umană. Astfel, în Programul P.C.R. se subliniază faptul că în procesul conducerii științifice a tuturor compartimentelor societății se pune în centrul întregii politici a partidului și a statului omul „factorul determinant al întregii dezvoltări sociale, aceasta în vederea satisfacerii cerințelor și nevoilor sale în continuă evoluție”¹⁾.

Subiect — obiect — scop

PRIVIT în generalitatea sa, actul de conducere — oricare ar fi domeniul în care se manifestă, economic, social, politic — se consideră a fi un act de „orientare”, de determinare a acțiunii indivizilor integrați sistemului dat spre scopul dorit.

Rezultă că întregul act de conducere se concentrează în direcția găsirii formelor și metodelor celor mai potrivite în vederea determinării sensului acțiunii indivizilor integrați sistemului, pe acea traiectorie care asigură realizarea scopului exprimând o valoare economică sau socială pentru societate.

Se știe că realizarea acestor valori (scopuri) — de orice natură ar fi ele, economice sau politice — prezintă un caracter absolut necesar pentru că prin ele întregul sistem social global funcționează și devine viabil, asigurând în final atingerea celor obiective generale, pe care și le-a propus prin ideologia și prin caracterul structurilor sale de organizare, a relațiilor sale sociale și de producție. Însuși efortul continuu de optimizare a deciziei și în general a conducerii se concentrează în special asupra elaborării acelor metode și tehnici capabile să asigure cea determinare și orientare a acțiunii indivizilor integrați spre atingerea obiectivelor date.

Considerăm însă că — privit dintr-o perspectivă mai largă, a societății — procesul de conducere a ansamblurilor sociale din societatea socialistă — în special a celor economice — are un caracter mult mai complex prezentând unele aspecte, mai ales cu caracter metodologic ce merită a fi supuse unei analize și dezbateri atente.

Luat în sensul de mai sus procesul conducerii s-ar pune într-un mod unilateral și anume ca un simplu proces de determinare a indivizilor umani care interacționează în sistem, considerați ca elemente de acțiune, executați, ca o gestiune a „brațelor de muncă” integrate ansamblului, în ultimă instanță conducerea având rolul de a manipula — prin diverse metode și tehnici — comportamentul și acțiunea acestor indivizi umani în vederea realizării cu necesitate a obiectivelor propuse. Ar decurge de aici că în procesul conducerii se operează o distincție între nucleul de conducere pe de o parte, cu drept decizional asupra manevrării sensului acțiunii indivizilor din sistem și masa indivizilor componenți ai ansamblului care se comportă ca simpli efectori.

Sub acest aspect cea teorie a conducerii și organizării unităților economice, de la H. Fayol pînă la, inclusiv, Peter Drucker și Maynard excelează în precepte metodologice și tehnici care își propun modalități concrete de a determina economic și a influența din punct de vedere psihologic modul de acțiune a forței de muncă, a masei de brațe de muncă chemată să se comporte în așa fel încît să amplifice nivelul obiectului unității economice în cauză cît și al societății însăși și anume profitul. În această accepție actul de conducere își are izvorul într-un punct exterior intereselor acestei mase, iar nivelul decident ridicat prin structura autorității ierarhice undeva deasupra acestei mase de executați care trebuie doar să ducă la îndeplinire decizia, este separat de valorile și aspirațiile specifice ale celor conduși, conducerea avînd funcția de a le determina activitatea acestora prin decizii și dispoziții obligatorii. De altfel, definind procesul de conducere și analizînd diversele sale funcții și atribute, această teorie a organizării și conducerii interpretează decizia însăși în termeni de „comandă”, comanda fiind considerată atributul de bază pentru asigurarea succesului conducerii. Această imagine care străbate din tratarea actului de conducere ca proces de pură determinare este proprie în cea mai largă măsură preocupărilor cu caracter managerial în societatea împărțită în clase cu interese antagonice. Omul este tratat aici ca un simplu element acțional, manevrabil, orientabil, ca obiect al conducerii în vederea realizării unor scopuri considerate de sistem ca necesare.

În perspectiva problematicii conducerii sistemelor economico-sociale din societatea socialistă această concepție metodologică a actului de conducere este unilaterală și vine în contradicție cu valorile umane și principiile ideologice de bază ale

construcției socialiste. De aceea, tratarea procesului de conducere din punctul de vedere al modului în care poate și trebuie să se manifeste omul în acest act este absolut necesară atît pentru elaborarea metodologiei operaționale specifice științei conducerii societății socialiste cît și pentru eventuala reconsiderare critică a ansamblului de metode, tehnici și procedee specifice preocupărilor manageriale cu posibilă utilitate practică pentru conducerea unităților noastre.

În fapt, în procesul complex al conducerii socialiste, omul se recunoaște în egală măsură în toate cele trei ipostaze specifice în care individul se poate desfășura în acest act și anume:

- în calitatea sa de coproprietar al mijloacelor de producție apare în procesul conducerii ca participant la elaborarea deciziei, deci ca **subiect** al actului de conducere;

- în calitatea sa de producător se realizează în ipostaza de element acțional și anume în procesul traducerii deciziei în practică, deci și ca **obiect** al conducerii;

- în sfîrșit, el se recunoaște și în **scopul**, în obiectivul pe care îl urmărește această conducere atît la nivelul întregii societăți cît și la nivelul unităților sale economice și sociale de bază și anume în calitate de beneficiar al unui mod de organizare socială care își propune să se constituie ca „mijloc” (inclusiv economicul și deci și beneficiul care nu e nicidecum o valoare ultimă) în vederea realizării finale a individului uman ca scop.

În timp ce în societatea unde se manifestă interese de clasă antagoniste masa de oameni se recunoaște **numai** în calitatea de efectori, de elemente orientate, cărora decizia și scopul acțiunii lor le sînt străine, în societatea socialistă, individul uman poate și trebuie să se desfășoare plenar în toate cele trei aspecte cardinale ale procesului de conducere. De aceea abordarea metodelor și tehnicilor proprii conducerii științifice a societății socialiste, precum și subsistemelor sale economico-sociale componente, este necesar să aibă loc într-un mod structural deosebit.

Aceasta pentru că actul de conducere în sistemele socialiste de acțiune nu urmărește numai performanțe în sine (beneficiu) indiferent de mijloacele utilizate în procesul de conducere. Aici, scopul nu scuză în nici un fel mijloacele și metodele puse în operă tocmai pentru că realizarea scopului însuși al societății socialiste — dezvoltarea multilaterală a personalității umane — este funcție de natura mijloacelor folosite. Altfel spus, succesul actului de conducere în societatea socialistă se măsoară nu numai la nivelul performanței în sine ci și în **cîttimea** de realizare pe care a cîștigat-o omul în acest proces — în calitatea sa de subiect, obiect și scop — pe calea dezvoltării personalității sale multilateral și în primul rînd în **modul** în care se realizează ca sursă de creativitate și acțiune practică.

Plecînd de la principiul că întreaga activitate revoluționară pune în centrul ei omul, că procesul de construcție a societății socialiste își propune să „asigure cele mai bune condiții pentru afirmarea personalității umane, a forței creatoare a fiecărui individ”²⁾ înseamnă că, în întregimea lor, scopurile sistemelor noastre de acțiune sînt impregnate de această valoare umană pe care tindem a o realiza și că deci mijloacele utilizate trebuie să-și propună ca prin ele însele să susțină atingerea acestui scop.

Productivitate — personalitate — condiții sociale

AICI se ridică o problemă metodologică deosebit de importantă pentru conducerea științifică a societății socialiste și a unităților sale economice-sociale de bază, care se exprimă prin aceea că acest act de conducere trebuie să surmonteze dificultăți de ordin tehnic și metodologic mult mai grele decît demersurile de tip managerial.

Sub acest aspect știința conducerii în societatea socialistă își propune să rezolve sarcini mult mai dificile și anume ca trebuie să asigure nu numai ridicarea nivelului de performanță economică a sistemelor de conducere la nivelul celor din țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere industrial și chiar să le depășească, ci ea trebuie să se înarmeze cu metodologie capabilă să asigure ca această creștere să aibă loc **concomitent** cu realizarea din ce în ce mai deplină a individului uman și a personalității sale.

Știința conducerii societății socialiste exprimă postulatul concepției noastre marxiste care arată că socialismul este societatea care trebuie să depășească capitalismul nu numai sub

Haralambie ENE

Academia „Stefan Gheorghiu”

(Continuare în pag. 21)

LA MOSCOVA, la Tartu, la Tomsk și la Lenin-grad, cercetători de prestigiu ca I. D. Kovalcenko și I. I. Kakh, împreună cu nu mai puțin prestigioșii lor colegi, V. A. Ustinov, L. V. Milov, B. N. Mironov ș.a., s-au impus, în ultimii ani, în cercurile de specialiști din Uniunea Sovietică, printr-o stăruitoare și fecundă acțiune de folosire pe scară întinsă a metodelor statistico-matematice și a calculatoarelor în cercetarea istorico-economică*) Explicată pe larg de protagoniștii inșiși, această acțiune a fost reclamată atât de cerințele actuale, curente, cit și de cele de perspectivă ale dezvoltării științei istorice în general și a istoriei economice în particular în Uniunea Sovietică. În prezent sarcina esențială care stă în fața cercetătorilor istoriei constă în elaborarea de studii în care să se elucideze legile și particularitățile proceselor istorice. Pentru aceasta se cere o extindere simțitoare a bazei documentar-informative, formularea de noi probleme, analizarea mai nuanțată a naturii proceselor și fenomenelor istorice, ca și a legăturii cauzale dintre ele. Metodele tradiționale de cercetare devin neîndestulătoare și inefficiente. Completarea lor cu metode moderne, statistico-matematice, apare astfel ca o necesitate obiectivă. Și, o dată cu folosirea largă a acestor metode, se creează și posibilitatea reală de folosire a calculatoarelor în cercetarea de specialitate.

Metodele statistico- matematice și descifrarea istoriei economice (În abordarea unor cercetători sovietici)

Mai ales că materialul informativ de care dispune astăzi cercetătorul istoric este atât de voluminos, încât o prelucrare a lui „manuală” sau „tradițională” devine, în numeroase cazuri, aproape imposibilă. Autorii consideră metodele amintite ca instrumente de investigație a caracteristicilor cantitative a proceselor și fenomenelor istorice. Baza obiectivă o constituie unitatea organică, indestructibilă

a aspectelor calitative și cantitative proprii tuturor evenimentelor istorice. Uneori se obișnuiește să se considere că formalizarea excesivă a cercetării și la simplificarea proceselor istorice. Obiectiile se consideră ca nefondate. Faptul în sine că se folosesc în aceste metode operații statistico-matematice complicate nu duce automat la pericolul pomenit. Folosirea celor patru operații de aritmetică în cercetarea istorică poate formaliza fenomenul studiat tot așa de bine ca și în cazul utilizării matematicilor superioare. Esențial este ca analiza cantitativă să nu fie privită ca un scop în sine, ci ca un mijloc de a degaja caracteristici cantitative necesare elucidării specificului calitativ al proceselor și fenomenelor istorice cercetate. Utilizarea cit mai cuprinzătoare a metodelor statistico-matematice în cercetarea istorico-economică, ca în oricare alt domeniu de cunoaștere științifică, nu creează automat o nouă disciplină (în speță o „istorie matematică”!) și nici nu înlocuiește alte metode de cercetare. De aici concluzia firească că orice știință, inclusiv istoria economică, își are propriile sale metode prin care se evidențiază legitățile proceselor studiate și că utilizarea metodelor statistico-matematice au o capacitate euristică limitată în cercetarea istorică. Aceasta înseamnă că istoricul, chiar dacă deține suficiente date și fapte cantitative, nu poate folosi me-

todele matematice fără nici o restricție. Mai întâi el recurge la ele numai în cazul când alte metode și procedee specifice cercetării istorice sint insuficiente pentru cunoașterea mai aprofundată a fenomenelor. Apoi metodele matematice corespund numai anumitor condiții, cîmpul lor de aplicabilitate fiind circumscribit la cazul care concordează cu aceste condiții. Aceasta presupune că în prealabil se evidențiază posibilitățile de aplicare a unei metode sau alteia la datele cercetate și se verifică validitatea indicilor obținuți. Cu alte cuvinte metodele statistico-matematice pot fi utilizate în cercetarea istorico-economică în limite strict definite, stabilite cu precizie de fiecare dată, iar pentru a asigura fiabilitatea rezultatelor se impun verificări speciale.

Studiile specialiștilor sovietici atestă că metodele pomenite au fost aplicate pentru soluționarea a două genuri de probleme. Primul privește necesitatea reconstruirii tipice a proceselor și fenomenelor studiate prin analiza datelor parțiale, cu scopul de a obține caracteristici generalizate ale respectivelor procese și fenomene. Cel de-al doilea gen de probleme vizează posibilitatea dezvoltării legăturilor cauzale între fenomenele cercetate, pentru care scop se încearcă degajarea interdependenței diferiților factori și determinarea rolului lor relativ într-un proces sau altul studiat. În primul caz s-a aplicat me-

● *Lucrarea Statele lumii de la A la Z, apărută zilele acestea în Editura științifică și enciclopedică, București, 1975, 448 p. (autori: Horia C. Matei, Silviu Neguț, Ion Nicolae, Nicolae Steflea) este, cum o arată și subtitlul volumului, o mică enciclopedie, prima de acest gen în țara noastră, o carte de referință menită să ofere o imagine sintetică și totuși cuprinzătoare a tuturor statelor lumii, precum și a teritoriilor depen-*

dente și neautonome existente astăzi pe glob.

Așa cum arată prof. Mircea Malița, în Cuvînt înainte, „Grupul de specialiști, familiarizați cu investigația științifică și cu practica diplomatică, au reușit să dea un text succint și grăitor. A avut de rezolvat o problemă de optimizare, constînd în condensarea unui maximum de informație într-un minimum de volum, și a reușit. A avut de organizat diviziuni sugestive și grupaje ușor de consultat. A opta pentru o listă de indici și de informații înseamnă a renunța, cu bună știință, la alți indicatori, oricîtă însemnătate ar avea ei pentru o privire a specialistului într-un domeniu anumit... Editori și autori, merită aprecieri pentru alegerea judicioasă pe care au făcut-o și pentru rezultatul de incontestabilă actualitate”.

V. Perlo despre criza economiei capitaliste

● *Revista MEJDUNARODNAIA JIZN, nr. 3/1975, publică sub titlul Krizis kapitalisticeskoi ekonomiki (Criza economiei capitaliste) un articol al cunoscutului economist american V. Perlo. Spre sfîrșitul anului 1974, spune autorul, în ciuda ascuțirii ei, inflația a trecut pe locul al doilea,*

primul fiind ocupat de criza de supraproducție. Producția, care a început să scadă din ultimul trimestru al anului 1974, va continua să se reducă cel puțin în toată prima jumătate a anului 1975, iar economiștii inclină spre opinia că, după ce scăderea va înceta, producția se va menține la un nivel scăzut mult timp, fără să tacă loc unei înviiorări. Criza determină o scădere, deși neuniformă, a prețurilor la majoritatea tipurilor de materii prime. Dată fiind răspîndirea ei simultană în toată lumea capitalistă, un nou val de scăderi ale producției industriale, în raport cu cele ce vor avea loc într-o perioadă sau alta a anului 1975, s-ar putea produce. Aceasta nu este inevitabil și nici foarte probabil, dar pentru prima oară de 30 de ani există o atare posibilitate. Reducerea în S.U.A. a impozitelor corporațiilor și sporirea cheltuielilor militare ar ridica deficitul bugetului federal în 1975:76 la peste 50 mld. dolari, ceea ce ar avea ca rezultat o nouă „prăbușire a creditului” pe piața capitalurilor sau o emisiune suprainflaționistă de hîrtie-monedă. Politica de confruntare cu țările producătoare de petrol din Orientul Apropiat creează pericolul ca mijlocul de ieșire din criza de supraproducție să devină o criză mai amenințătoare războiul.

„Exodul creierelor” și drama reintegrării

● *Sub titlul Avec leur tête pour seul bagage, ziarul LE MONDE din 25-28 martie a.c. confruntă și comentează, prin mijlocirea lui Nicolas Vichney, anumite puncte de vedere, în-deosebi ale unor oficialități din S.U.A. și India, în legătură cu migrarea internațională a oame-nilor de știință și a altor specialiști, cunoscută sub numele de „brain drain” (exodul creierelor). Alegerea este simptomatolică. S.U.A. reprezintă principala țară beneficiară a imigrației în cauză; astfel în 1971 și 1972 s-au înregistrat acolo 13 102 și respectiv 11 323 cercetători științifici și tehnicieni imigranți. Dintre aceștia, 83% au provenit din țările în curs de dezvoltare. India, cu 1/3 din acest procent, dă cea mai mare contribuție la „exod”. În prezent ar exista în S.U.A. 1 800 000 de cercetători științifici și ingineri imigranți.*

În ultima vreme, India și alte țări în curs de dezvoltare favorizează recuperarea specialiștilor pe care i-a pregătit. „Pămîntul făgăduinței” (mai ales în acești ani de criză) e gata să se elibereze de musafirii ademeniți de visuri. Dar greutățile reintegrării sint multiple, între altele și fiindcă imigrantul nevoit să apuce drumul reîntoarcerii și-a

toda selectivă și alcătuirea unor serii dinamice, în cel de-al doilea analiza coeficienților de corelație și de regresie. Asemenea probleme, ca și altele, menționate în prezentare au stat în ultimii ani și în atenția cercetătorilor din țara noastră. O parte din rezultatele lor au fost valorificate în reviste ca „Studii”, „Magazin istoric” ș.a. Un moment important l-a constituit Simpozionul româno-englez de aplicații matematice în cercetările istorice, ținut la Constanța, în 1972. În ambele genuri de probleme menționate mai sus s-a creat posibilitatea de a se aprofunda cercetarea unor probleme, obținându-se răspunsuri univoce, care într-o abordare tradițională-clasică nu ar fi dus decât la concluzii ipotetice sau ilustrative.

O etapă nouă este marcată de formularea de probleme care nu pot fi soluționate decât prin aplicarea metodelor statistico-matematice și folosirea mașinilor de calcul. Studiul procesului de formare al pieței naționale unice prin analiza corelativă a prețurilor constituie un exemplu concludent. În această privință, specialiștii sovietici, pornind de la experiența pozitivă întreprinsă de E. Sereni care a cercetat tema pe cazul Italiei, au obținut rezultate încurajatoare în investigarea situației din Rusia de-a lungul sec. XVIII-XX. I. I. Kakh a mai formulat o problemă, similară prin metoda ei de soluționare cu cea precedentă. Din teoria generală se știe

că superioritatea marilor proprietăți funciare asupra micilor exploatari țărănești nu începe să se afirme decât la un anumit nivel de dezvoltare a capitalismului în agricultură. Randamentul mai ridicat al marilor proprietăți constituie indicele cel mai grăitor. Folosind metoda corelației, I. I. Kakh a cercetat relațiile dintre randamentele pământurilor semănate în marile proprietăți și în cele ale țăranilor din Estonia la mijlocul sec. al XIX-lea. El a arătat că pe atunci randamentul din prima categorie de pământuri nu era mai mare decât în cea de-a doua, ceea ce l-a făcut pe autor să conchidă că exploatarea capitalistă în agricultură era atunci încă puțin răspândită.

Specialiștii sovietici apreciază că, la ora actuală, una din sarcinile urgente care se pune istoriei socio-economice este de a identifica și formula procesele și fenomenele care se pretează la o tratare în exclusivitate prin metode statistico-matematice și de a pune la punct procedeele de aplicare a lor.

Un domeniu tradițional de folosire a metodelor statistico-matematice în cercetarea istorico-economică îl constituie demografia istorică. Și aici crearea unei tehnici de calcul modern a dat posibilitatea să se lărgească considerabil cimpul cercetărilor. Metoda „reconstruirii istoriei familiilor” a căpătat o răspundere și importanță mare. N. Palli a aplicat-o pentru analiza istoriei familiilor țărănești esto-

niene din sec. XVII și XVIII, iar I. D. Kovalcenko și V. Ustinov pentru descrierea istoriei exploatarea țărănești din Rusia centrală în prima jumătate a sec. XIX-lea.

Prin intermediul unei analize factoriale A. Ruusman a întreprins o interesantă investigație a recesământului agricol din 1939 din Estonia burgheză, cu care prilej a descifrat factorii care au contribuit la migrația țăranilor la oraș.

Multe alte metode și procedee de statistică și matematică — ca de exemplu analiza probabilistică — sînt azi în studiu pentru a fi adaptate și aplicate în cercetările de istorie economică.

Se investighează și noi modalități de abordare a problemei aici relatate. Spre pildă, analiza cantitativă și folosirea calculatoarelor în cercetarea textelor. Se știe că numeroase aspecte ale evoluției istorice sînt studiate pe bază de texte adică de documente descriptive. Analiza acestor texte prezintă mari dificultăți. În depășirea lor se preconizează apelul la metodele matematice și la serviciile calculatoarelor. Dar procedeele de aplicare concretă nu au fost încă puse la punct. Dificultatea cea mai mare constă în aceea că istoricii nu știu încă să traducă în caracteristici cantitative acele aspecte ale vieții sociale care privesc viața politică, intelectuală etc. și care aspecte sînt testate de surse. Toate acțiunile umane au o consecință obiectivă, respectiv o anumită incidență asupra cursului evoluției istorice.

vă, respectiv o anumită incidență asupra cursului evoluției istorice.

În principiu orice modificare, sau aproape orice modificare a cursului evoluției sociale poate fi măsurată și teoretic se admite că aproape toate manifestările vieții sociale pot fi exprimate cantitativ. Cu alte cuvinte, este vorba de a explora metodele de evaluare cantitativă a aspectelor vieții sociale care la ora actuală sînt doar descrise. Se consideră că realizarea unei astfel de estimări constituie sarcina cea mai complexă și mai grea pe care specialiștii sovietici o au de soluționat. Dar nu și insolubilă. Modelarea unor aspecte și manifestări ale evoluției istorice caracteristice organismului social în ansamblul său ar putea fi o cale ce se preconizează.

dr. Gh. DOBRE

* Vezi : I. D. Kovalcenko. O primeneni matematicheskikh metodov pri analize istoriko-statisticheskikh dannih. Istoriia S.S.S.R. v. I, 1964 ; A. V. Ustinov. Primenenie vichislitelnih mashin v istoricheskoi nauke, 1964 ; I. I. Kakh. O primeneni matematicheskogo analiza s pomoščiu elektronno vichislitelnih mashin pri izučanii nekotorih problem obščestvenno-ekonomičeskogo razvitiia v Estonii pervoi polovini XIX veka, 1970 ; I. D. Kovalcenko Méthodes mathématiques et statistiques dans l'histoire économique. Sciences Sociales nr. 2.1970.

profilat activitatea și deprinderile în funcție de alte cerințe decât ale dezvoltării patriei sale.

● COMPONENTĂ reprezentativă a sistemului informațional, contabilitatea — spun Gh. Enache, V. Puchiță, Gh. Cirligel în cartea lor Contabilitatea în industrie, Editura științifică, București, 324 p. — nu constituie un scop în sine, ci un mijloc de cunoaștere documentată, aprofundată și multilaterală a proceselor și fenomenelor care au loc în cadrul unităților economice, sursa principală de obținere a informațiilor necesare fundamentării deciziilor. În afara unui

capitol general privind organizarea și conducerea contabilității în întreprinderile industriale, celelalte zece capitole ale lucrării tratează teme specifice, cum ar fi : organizarea contabilității mijloacelor fixe, a mijloacelor circulante, a muncii prestate și a retribuției, a cheltuielilor de producție, a fondurilor, creditelor, realizării producției, a investițiilor, întocmirea bilanșului.

Procesul formativ și șomajul tineretului

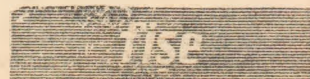
● Revista SCIENCE & VIE nr. 692 din mai 1975, publică sub semnătura lui François Harois-Monin, articolul intitulat Que peut-faire un jeune pour échapper au chômage ? (Ce poate face un tânăr pentru a scăpa de șomaj ?). Potrivit datelor oficiale, numărul șomerilor sub 25 de ani s-a ridicat în Franța, în decembrie 1974, la peste 330 000 persoane. Pondere feminină în acest total a fost de 58%. Dintre tineri, n-aveau nici o calificare 46% iar dintre tineri, 34%. Șomajul nu trebuie pus numai pe seama crizei economice, susține F. H.-M. El se construiește și în legătură cu procesul formativ inadecvat. În consecință, se preconizează o reformă a învățământului secundar și superior, conform căreia statul să ia unele măsuri

de stimulare a anumitor orientări profesionale, să organizeze anumite stagii de preformare remunerată etc. Astfel s-ar încerca o adaptare a forței de muncă la cerințele pieței acestia. Sînt încă numeroase cauze economice care împiedică angajarea tinerilor. Se citează cazul întreprinderilor mici și mijlocii, care nu sînt în măsură să suporte cheltuiala unei perfecționări profesionale de care ar putea beneficia, pînă la urmă, concurențele lor — marile întreprinderi. Oricum, căutarea unei prime ocupații are nu numai implicații economice, ci și de ordin social. Fiindcă refuzul de care se lovesc tinerii care vor să muncească, dar nu găsesc unde, acționează ca un adevărat traumatism în pragul vieții active.

„Noua școală” de la Cambridge

● THE ECONOMIST din 22 martie 1975 publică sub titlul „The New Cambridge” („Noul Cambridge”) o prezentare a concepției membrilor grupului de politică economică de la Cambridge — o nouă școală de economiști englezi — care afirmă că guvernele trebuie să acorde o atenție mult mai mare împrumuturilor pe care le efectuează trezoreriile lor. Pentru o conducere rațională a economiei na-

ționale, noua școală susține că este necesar ca statul : a) să opteze pentru un obiectiv pe termen lung privind surplusul sau deficitul balanței de plăți externe (în condițiile ocupării integrale a forței de muncă), potrivit sumei pe care Anglia poate să-și permită să o împrumute și vitezei cu care decontările externe pot fi îrași echilibrate ; b) să deducă din aceasta surplusul financiar generat de sectorul particular ; c) să ajusteze treptat balanța dintre cheltuieli și impozite, astfel încît să rezulte deficitul sau surplusul necesar din partea sectorului public. Resursele necesare pentru echilibrarea balanței de plăți externe vor fi astfel disponibile în mod automat. Nivelul șomajului ar depinde de măsura în care resursele eliberate vor merge în producția pentru export sau de substituie a importurilor ; în caz contrar, va rezulta șomajul. Pentru orientarea resurselor, se impune fie devalorizarea, pentru a face competitive exporturile, fie un control fizic asupra importurilor. În condițiile actuale, din cauza presiunilor inflaționiste, noua școală propune un control al importurilor.

SUBIECTUL ECONOMIEI POLITICE

(Urmare din pag. 20)

decurge din dubla calitate pe care o capătă în noua orînduire de proprietar și producător al avuției naționale și, de aici, din însuși scopul nemijlocit al producției socialiste; satisfacerea în măsură tot mai mare a nevoilor materiale și spirituale ale societății și a fiecărui membru al ei. Problema armonizării complexului de interese — generate, pe de o parte, de faptul că societatea socialistă mai poartă încă o perioadă de timp elemente ale vechii orînduirii iar, pe de altă parte, de însuși procesul dezvoltării socialismului — a ridicat pe primul plan necesitatea cunoașterii cât mai exacte a nevoilor ființei umane ca obiect și subiect principal al acțiunii economice, politice și sociale. Pe același plan a apărut necesitatea descoperirii și mobilizării tuturor resurselor în vederea satisfacerii optime, în fiecare etapă istorică a acestor nevoi. Așa se explică și faptul că în socialism întregul sistem al legilor economice obiective, principiile și metodele de acțiune, în pofida unor contradicții neantagonice, inevitabile dezvoltării, converg toate în aceeași direcție: totul pentru oamenii muncii. În aceeași direcție converg întregul sistem de conducere și organizare a vieții sociale și economice, întregul eșafodaj instituțional, întreaga orientare în domeniul educației, științei și culturii.

Aceste trăsături se reflectă pregnant și în conținutul nou al categoriilor economice. Astfel, economia politică a socialismului vede în **muncă** nu numai activitatea de transformare a naturii de către om în interesul acestuia, ci și o modalitate de perfecționare continuă a ființei umane, în scopul dezvoltării ei plene. **Forța de muncă** nu este privită pur și simplu ca un element al forțelor de producție, dar și ca unicul factor de creativitate și inventivitate în cadrul acestora. **Productivitatea muncii** în afară de raportul tehnic ce îl exprimă, apare în primul rînd, ca un raport social, în care se interferează preocuparea pentru creșterea producției cu preocuparea pentru ridicarea nivelului de calificare și cultură a întregii națiuni. **Beneficiul** este conceput nu numai ca un excedent ce rezultă după acoperirea cheltuielilor întreprinderii din veniturile proprii, ci și ca o pirghie financiară de cointeresare materială colectivă a oamenilor muncii. Deși **repartiția** în socialism se supune cerințelor legilor economice obiective, în realizarea ei se ține seama, în același timp, de principiile de etică și echitate socialistă.

În acest context ar fi de menționat că nu întotdeauna în lecțiile de economie politică este suficient scoasă la iveală în mod concret noua poziție a omului în economia socialistă. Ne referim îndeosebi la asemenea teme cum ar fi „Baza tehnico-

materială a socialismului“ sau „Fondurile de producție“ în care deseori factorul om și însemnătatea rolului său sînt mai mult presupuse decît incluse. Chiar și acțiunile unor legi economice, în dorința sublinierii caracterului lor obiectiv, sînt uneori prezentate abstract, deși ele nu ar putea exista în afara activității umane. Optica umanist-socialistă, specifică întregii concepții marxist-leniniste și marcată puternic în toate expunerile secretarului general al partidului nostru, ne obligă să înlăturăm tendințele tehniciste în analiza acțiunii legilor economice, a categoriilor economice etc.

În evidențierea poziției omului în societatea socialistă, teoria și gîndirea economică din țara noastră găsește un model și un sprijin de o inestimabilă valoare în Programul Partidului Comunist Român adoptat de Congresul al XI-lea. Acest document istoric subliniază cu deosebită tărie că în centrul întregii activități revoluționare a partidului, al operei însăși de edificare socialistă au stat permanent ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului, satisfacerea cerințelor de viață ale oamenilor muncii, bunăstarea și fericirea omului, împlinirea multilaterală a personalității umane.

În obiectivele fundamentale ale etapei următoare a istoriei României socialiste, prevăzute în Program, un loc de prim ordin ocupă poziția omului față de muncă, a legăturii dintre cantitatea și calitatea muncii, pe de o parte, și nivelul veniturilor obținute, pe de altă parte, stabilirea unui raport rațional între veniturile mici și veniturile mari, urmărindu-se asigurarea satisfacerii necesităților raționale ale tuturor cetățenilor. În procesul satisfacerii acestor necesități se prevede, în același timp, împletirea într-o măsură crescîndă a principiului repartiției după muncă cu principiul repartiției comuniste.

Străbătînd întregul conținut al Programului, grija față de om și rolul omului în societatea socialistă sînt puternic proiectate prin ansamblul de măsuri preconizate în direcția dezvoltării și diversificării formelor de participare a maselor la conducerea producției și întărirea permanentă a democrației economice, perfecționarea modalităților de cointeresare materială și morală, paralel cu sporirea răspunderii sociale a tuturor membrilor societății.

„Fără nici o îndoială — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la a 30-a aniversare a Academiei „Ștefan Gheorghiu“ — că pentru realizarea acestei orînduirii sînt necesare nu numai mijloacele materiale, ci, în primul rînd, transformarea omului. Pînă la urmă, omul este forța hotărîtoare a tuturor transformărilor revoluționare din societate, din lume. Omului trebuie să-i acordăm deci toată atenția, transformării lui. Trebuie să asigurăm crearea omului de tip nou, revoluționar, combativ, ferm, care să asigure făurirea noii orînduirii sociale“¹⁾.

Înfăptuirea acestui țel presupune o uriașă muncă pe care întregul popor este hotărît să o depună sub conducerea partidului. În acest context, gîndirea economică este chemată nu numai să sublinieze locul omului în socialism dar și să-l pregătească pentru a face față acestei misiuni mărețe.

IPOSTAZELE UMANE ÎN CONDUCEREA ECONOMIEI

(Urmare din pag. 21)

aspect economic, pe planul producției și productivității, a performanței deci, ci și în ceea ce privește condițiile sociale ale dezvoltării individului uman.

Astfel se detașează o chestiune metodologică esențială pentru știința conducerii în socialism și anume necesitatea rezolvării la nivelul practicii — printr-un efort intens de elaborare a unui ansamblu specific de metode și tehnici de conducere operațională — a condițiilor care să ducă în același timp atît la creșterea nivelului performanțelor individului în procesul de producție, în sistemele economice conduse cit și la realizarea sa ca personalitate multilaterală, dezvoltată.

O analiză mai atentă ne arată că — de fapt — cheia dezlegării acestei duble dificultăți metodologice este în directă legătură cu însuși modul în care privim manifestarea omului în procesul concret al muncii sale productive. Actul de conducere a tuturor ansamblurilor economico-sociale din societatea socialistă are acum posibilitatea — datorită structurilor noastre de orînduire — să se bazeze pe principiul conform căruia în activitatea sa productivă individul uman nu este numai o sursă de energie, o simplă forță de muncă, ci mai ales un posesor al unui

izvor nesecat de creativitate pe care este interesat acum, atît din punct de vedere economic, social și politic cît și din punctul de vedere al necesității de manifestare liberă a personalității sale creatoare, să o pună în operă, să o concretizeze.

Astfel, în perspectiva tratării din punctul de vedere al principiilor orînduirii noastre a individului uman, în procesul de producție, în calitatea sa de personalitate complexă cu potențialități multiple, se schimbă însăși perspectiva activității de conducere, a metodologiei ei și mai ales a rezultatelor pe care le poate obține. De aici deducem că, din punctul de vedere al tehnicilor și metodelor utilizate în activitatea de conducere a unităților economico-sociale din societatea noastră socialistă, aceasta trebuie să se diferențieze esențial de cea specifică demersurilor de timp managerial. Datoria noastră constă tocmai în a pune în valoare potențialitățile reale ale individului uman în societatea noastră, prin elaborarea aceluiași ansamblu atît de necesar de principii, metode, procedee și tehnici specifice cu caracter operațional pentru conducerea sistemelor și subsistemelor economice concrete, ansamblu care să ne permită realizarea salturilor de performanță economică prin mijlocirea și cu scopul realizării finale a omului ca personalitate multilaterală.

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român, Editura politică, București, 1974, pag. 70.

²⁾ Programul Partidului Comunist Român, Editura politică, București, 1974, pag. 169.

**ECONOMIE
MONDIALĂ**

**AMPIOAREA
CONSTRUCȚIILOR
CAPITALE**

LA 30 DE ANI de la eliberarea țării, R.S. Cehoslovacă poate fi comparată, fără exagerare, cu un imens șantier de construcție. Pentru construirea de întreprinderi industriale, mine, termo și hidrocentrale, obiective din domeniul transporturilor și al agriculturii, locuințe, școli și spitale, obiective sociale, culturale și sportive se investesc anual în medie circa 30% din venitul național. Este vorba de sume imense, care în perioada 1949-1973 au totalizat 1393 miliarde coroane. Volumul anual absolut al investițiilor capitale se mărește, desigur, în concordanță cu creșterea venitului național. În 1973 pentru construcții capitale s-au alocat 120 miliarde coroane, adică aproape de zece ori mai mult decât în 1948. Aceste investiții contribuie la multiplicarea avuției naționale, în primul rând a așa-numitelor mijloace fixe ale economiei naționale; valoarea lor a ajuns la sfârșitul anului 1973 la aproape 1 740 miliarde coroane, adică a crescut de 2,5 ori.

Investițiile determină ridicarea gradului de ocupare a populației, iar prin aceasta și creșterea veniturilor reale globale. Prin construcția de obiective social-culturale ele contribuie nemijlocit la ridicarea nivelului de trai și îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației. Totodată, în R.S. Cehoslovacă investițiile capitale sînt astfel orientate încît să corespundă cerințelor omogenizării economice și sociale a întregului teritoriu.

În sfera producției, investițiile au avut chiar de la început menirea să soluționeze trei probleme fundamentale: dezvoltarea producției pe ansamblul țării și întărirea potențialului economic; reorganizarea structurală și calitativă a economiei; ridicarea din punct de vedere economic a regiunilor rămase în urmă.

Cînd se analizează creșterea producției, este necesar să se țină seama de faptul că, deși este o țară mică (suprafața 128 000 kmp; populația 14,7 milioane locuitori), Cehoslovacia avea încă înainte de război un nivel destul de ridicat de dezvoltare economică și că, prin urmare, sporirea de opt ori a producției industriale comparativ cu situația antebelică este într-adevăr remarcabilă. Tocmai amploarea construcțiilor capitale a permis Cehoslovaciei ca în prezent să producă în mai puțin de șase săptămîni tot atîtea produse ca în întregul an 1937. Edificarea de noi uzine metalurgice, constructoare de mașini, producătoare de bunuri de larg consum etc. — unele dintre ele numărîndu-se printre cele mai mari din Europa în ramura respectivă și avînd, uneori, un personal de zeci de mii de lucrători — a contribuit la situarea Cehoslovaciei, în momentul de față, printre țările cu un înalt nivel de dezvoltare a industriei. În 1975 producția de oțel a Cehoslovaciei urmează să atingă 14 milioane de tone, ceea ce înseamnă că — pe locuitor — îi asigură locul trei pe plan mondial. Tot astfel, și la producția de ciment, energie electrică, la extracția de cărbune, precum și la producția de încălțăminte, textile și alte mărfuri, Cehoslovacia ocupă — calculat pe locuitor — un loc de frunte în clasificarea mondială.

Datorită orientării raționale, eficiente a investițiilor, se modifică rapid și marea producție agricolă de mărfuri. Realizarea unor

mari exploatări agricole cooperatiste, ferme de stat, crescătorii de vite cornute, porci și păsări, stațiuni de mașini și tractoare, sisteme de irigații și lucrări de ameliorări funciare, silozuri de mare capacitate și uscătorii pentru furaje conferă producției agricole un caracter industrial. Cehoslovacia a ajuns de pe acum să-și acopere necesarul de consum din producția proprie la unt, ouă, lapte și — în linii mari — la carne. În 1974 recolta de cereale a depășit 10,5 mil. tone, existînd toate premisele pentru ca țara să devină independentă de import și în acest domeniu. O contribuție esențială la aceasta a adus-o construirea de fabrici pentru producerea îngrășămintelor chimice; în prezent, consumul de îngrășăminte chimice pe un hectar de teren agricol se ridică la 220 kg (substanță activă).

POLITICA promovată în domeniul investițiilor a determinat modificări structurale adînci în ramura hotărîtoare a economiei naționale — industria. De exemplu, dacă în 1937 ponderea industriei alimentare în ansamblul producției industriale era de 33,2%, iar cea a industriei produselor de larg consum — de 26,9%, în 1971 — în condițiile creșterii absolute a producției în ambele ramuri —, partea lor a scăzut la 15,8 și, respectiv, 16,4%. Construcțiile de mașini au devenit ramura hotărîtoare a industriei, contribuind cu 30% la întreaga producție industrială (față de 11% în 1937) — pondere aproximativ egală cu cea existentă în statele cu o industrie dezvoltată a construcțiilor de mașini. Dezvoltarea construcțiilor de mașini a permis desfășurarea industrializării la un nivel comparabil cu cel mondial și introducerea tehnicii înaintate în toate celelalte ramuri ale economiei naționale.

Dacă întreaga Cehoslovacie are aspectul unui imens șantier, constatarea este cu atît mai valabilă pentru partea răsăriteană a țării — Slovacia. Aici a fost concentrată o parte relativ mai mare a construcțiilor capitale, urmîndu-se ca nivelul general de dezvoltare al Slovaciei să atingă într-un interval de timp cît mai scurt pe cel existent în regiunile cehe. În numeroase direcții scopul amintit a fost deja atins, tocmai datorită anvergurii construcțiilor capitale. Numai în cadrul industriei slovace au fost construite, în anii postbelici, 330 de uzine mari și mijlocii, care au furnizat locuri de muncă pentru aproximativ 450 000 de oameni (Slovacia are în prezent 4,7 milioane de locuitori). În apropiere de orașul Kosice a fost înălțat uriașul Combinat metalurgic din Slovacia răsăriteană, ale cărui capacități de producție sînt în continuă extindere. După încheierea lucrărilor de construcție, acest combinat va produce circa 4 milioane tone oțel (înainte de război, întreaga Cehoslovacie producea 2,5 milioane tone).

Concomitent cu vasta operă de edificare economică, în principal a industriei, sume importante au fost alocate pentru construcția de locuințe, de obiective medicale, culturale, obștești și sportive, precum și alte instituții. Din 1946 și pînă la sfîrșitul anului 1974, în R.S. Cehoslovacă au fost construite 934 mii de apartamente noi, moderne. Numai în perioada 1948-1971 au fost înălțate școli noi pentru mai mult de un milion de elevi. Electricificarea întregului teritoriu al țării a fost

încheiată încă în 1960, iar practic, întreaga rețea de șosele din Cehoslovacia a fost modernizată (fiind prevăzută cu îmbrăcăminte tare). Au apărut orașe noi, întregi cartiere de locuințe, în care funcționează magazine universale, policlinici, case de cultură și baze sportive.

Ca volum, construcțiile capitale ating nivelul cel mai înalt în actualul cincinal (1971-1975), fiind alocate în acest scop 520 miliarde coroane. Numai capacitatea centralelor electrice construite în cursul acestui cincinal se ridică la 3 700 MW. A fost terminată construcția primei centrale atomice cehoslovace și a început construirea altor două uzine. Pe rîuri se ridică noi hidrocentrale și bazine de acumulare pentru alimentarea cu apă a in-

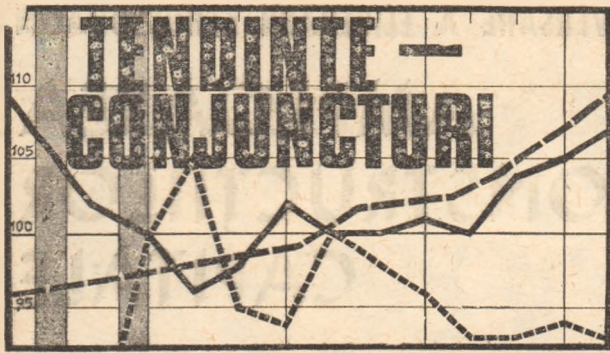
Indicatori ai dinamicii economiei naționale

	1974	1937
Venitul național	de 4,6 ori	
Producția agricolă	+ 40%	
Producția industrială	de 9,3 ori	
- energie electrică	de 13,6 ori	
- cărbune	de 3,2 ori	
- fontă	de 5,3 ori	
- oțel	de 5,9 ori	
- ciment	de 7,1 ori	

dustriei și populației. În Moravia de nord se construiește o importantă fabrică de automobile, care va livra și în alte țări socialiste autotamioane „Tatra”, cunoscute în întreaga lume. Pentru populație au fost construite în ultimii patru ani 465 mii de apartamente. La Praga a fost dată în exploatare prima linie a metroului, a cărui construcție se desfășoară în continuare în ritm accelerat. Totodată, Cehoslovacia participă la proiecte de investiții, comune mai multor țări socialiste, asigurîndu-și pe această cale livrări de minereu, de alte materii prime și produse finite.

IN PLANURILE de perspectivă se prevede continuarea investițiilor capitale, îndeosebi în domeniul energiei atomice și industriei chimice, precum și în sectorul construcțiilor civile. Ca volum al construcțiilor realizate în perioada postbelică, Cehoslovacia se situează printre țările cele mai dezvoltate din lume. În prezent, atenția este concentrată asupra sporirii eficienței construcțiilor capitale, asupra ridicării acestora la nivelul cerințelor actuale ale progresului tehnico-științific, asupra concentrării mijloacelor disponibile la cele mai importante obiective, în vederea scurtării termenelor în care acestea vor începe să servească scopului pentru care au fost concepute.

Jan NOVAK
expert economic Praga

Rezerve de aur și de devize în creștere

POTRIVIT datelor furnizate de Uniunea bancară elvețiană, rezervele de aur și devize ale țărilor nesocialiste s-au cifrat la sfârșitul anului 1974 la 218 683 milioane dolari, față de 183 848 milioane în 1973. Rezervele au crescut în special pe seama sporirii celor ale statelor membre ale O.P.E.C., care au atins 46 415 milioane dolari, în comparație cu 14 593 milioane în 1973, reprezentând 21,2% din suma totală a rezervelor, față de 7,9% cu un an înainte.

Rezervele țărilor capitaliste dezvoltate, în ciuda influenței „crizei energetice”, au crescut și ele într-o oarecare măsură, însumând 141 029 milioane dolari, față de 139 151 milioane dolari. Rezervele țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol s-au cifrat la 31 239 milioane dolari, în comparație cu 30 104 milioane dolari în 1973.

În același timp, anul trecut datoria externă a Italiei, Angliei, Franței și Japoniei a crescut cu aproximativ 25 miliarde dolari, pe seama împrumuturilor contractate de aceste țări pe piața eurovalutelor, față de F.M.I. și față de țările producătoare de petrol.

Potrivit ziarului Die Welt (29 martie), la sfârșitul anului 1974 țările nesocialiste cu cele mai mari rezerve de aur și devize erau (în miliarde dolari): R.F.G. — 32,7; S.U.A. — 15; Arabia Saudită — 14,3; Japonia — 13,5; Franța — 9; Iran — 8,4; Anglia — 7,9; Elveția — 7,6; Olanda — 7,2; Venezuela — 6,5; Italia — 6,4.

În Anglia, Ministerul Finanelor a anunțat că în martie a.e. rezervele oficiale ale țării au sporit cu 53 milioane dolari, totalizând 7,12 miliarde dolari. Această creștere, precizează ministrul, a oglindit în special adăugarea la rezerve a unor împrumuturi de 39 milioane dolari contractate în străinătate de către sectorul public. Dacă se scad aceste împrumuturi, se observă că rezervele nu au înregistrat decât o creștere de 14 milioane dolari, care totuși este prima începând din septembrie 1974.

Producția de cacao boabe

PRODUCȚIA mondială de cacao boabe din sezonul 1974-75 este evaluată, în cercurile de specialitate, la 1456 mii tone, respectiv o creștere de mai puțin de 1% față de sezonul precedent. Această creștere se datorează în special recoltei bune obținute în Ghana, Africa rămânând în continuare principala zonă producătoare (cu 983,5 mii tone); producția de cacao boabe a Americii Latine se situează sub nivelul celei din anul precedent, îndeosebi ca urmare a scăderii recoltei în Brazilia și Ecuador.

În ceea ce privește prelucrarea boabelor de cacao, se estimează că volumul total al acestora se va micșora în 1975 față de anul precedent. Reducerea cantităților prelucrate va avea loc mai ales în principalele zone consumatoare — Europa occidentală și America de Nord (cu 6—7%), în timp ce în Africa urmează să sporească sensibil.

Japonia: exportul de instalații complete

VALOAREA exporturilor japoneze de instalații și utilaje complete s-a ridicat în anul fiscal 1974-1975 la circa 3 miliarde dolari, depășind cu aproximativ 50% nivelul anului precedent — estimează Ministerul comerțului internațional și industriei din această țară, subliniind că procentul mare de creștere se datorează în bună parte majorării generale a prețurilor. Deși Japonia contribuie cu circa 6% la exportul mondial de echipament complet, evoluția cererii este diferențiată: dacă la începutul acestui an situația era relativ favorabilă în domeniul utilajelor electrice grele, al instalațiilor complete pentru siderurgie, pentru producția de ciment și zahăr, în schimb avea loc o scădere accentuată a comenzilor din partea industriei chimice.

Se apreciază că competitivitatea acestor produse japoneze s-a deteriorat în ultimii doi ani, atât ca urmare a creșterii mai rapide a cheltuielilor de producție (deci, de pildă, în S.U.A. sau R.F.G.), cât și efectelor inflației sau ale revalo-

rizării yenului. Pe de altă parte, după opinia unor specialiști în materie — chiar dacă au sau vor avea loc unele oscilații pe plan regional — capacitatea pieței mondiale de instalații complete manifestă tendința de extindere.

Opinii față de o nouă revalorizare a mărcii vest-germane

De la începutul anului curent, cererea de produse industriale vest-germane s-a redus neîncetat, deși în prezent acest proces s-a atenuat în raport cu ultimul trimestru al anului 1974. În timp ce comenzile interne s-au stabilizat la nivelul lor din decembrie 1974, comenzile pentru export au înregistrat o scădere puternică. După părerea institutului de cercetări conjuncturale D.I.W., tendința economică vest-germane este predominant recesivă, și din noile date de la începutul anului nu apare vreun indiciu prevestind o redresare.

O nouă consolidare a cursului mărcii vest-germane ar putea avea efecte negative asupra exporturilor vest-germane în climatul actual de concurență mai intensă pe plan internațional. Iată concluzia la care ajunge în acest context institutul citat care precizează că, spre deosebire de perioadele anterioare caracterizate printr-o puternică expansiune economică pe plan mondial, noi majorări de prețuri la mărfurile vest-germane — prin intermediul unei modificări în sens ascendent a cursului mărcii — ar fi de natură să ducă la o scădere rapidă a vânzărilor în străinătate.

Piața azbestului

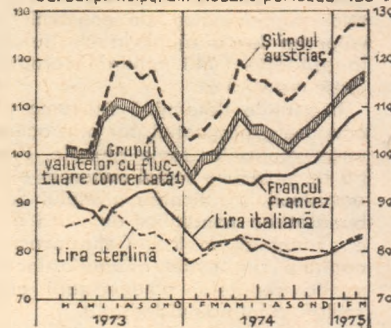
DUPĂ CUM ARĂTA recent revista canadiană „Asbestos”, în primele luni ale acestui an cererea le azbest cu fibră lungă pe piața țărilor capitaliste depășea în continuare oferta, paralel cu apariția de surplusuri la unele categorii de azbest cu fibră scurtă. Se constată o reducere a volumului achizițiilor la unele tipuri de azbest, utilizate la fabricarea de materiale pentru industria de automobile și în industria materialelor de construcții. Ținându-se seama că nivelul consumului de azbest cu fibră lungă se menține ridicat, se apreciază că cererea va fi — în ansamblu — superioară ofertei în cursul întregului an 1975.

Cursuri de schimb: evoluții divergente

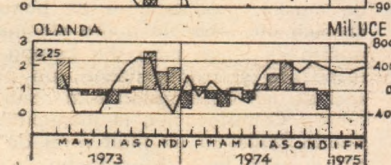
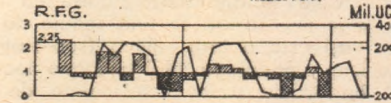
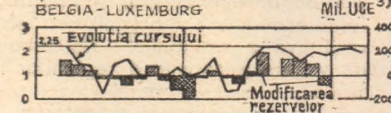
ÎN PRIMELE LUNI ale anului 1975 cursurile de schimb ale

principalelor monede vest-europene au continuat să evolueze în mod accentuat divergent. Graficul publicat de DIW (Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung, Wochenbericht 14—15/75) ilustrează fenomenul pe o perioadă de doi ani. În acest interval s-a manifestat în primul rind distanțarea în măsură diferită a unor monede față de dolarul S.U.A., unele îmbunătățindu-și cursul relativ (șilingul austriac, francul francez, grupul valutelor, cu fluctuare concertată) în timp ce altele au înregistrat o deteriorare relativă (lira italiană). În al doilea rind, cum se poate vedea din graficul inferioră a graficului, s-au diferențiat simțitor și evoluțiile din cadrul Pieței Comune vest-europene. Expertii DIW pun în legătură această situație cu dificultățile întâmpinate de țările Pieței Comune în domeniul coordonării politicii lor economice.

EVOLUTIA CURSURILOR FAȚĂ DE DOLARUL S.U.A. Cursul principal din fiecare perioadă = 400

EVOLUTIA CURSURILOR ÎN CADRUL GRUPLUI VALUTELOR CU FLUCTUAȚIE CONCERTATĂ ȘI MODIFICAREA REZERVEI VALUTARE BELGIA-LUXEMBURG (Mil. U.C.E.)

1) Francul belgian, francul luxemburghez, marca vest-germană, francul francez (pină la 19-I-1974), florinul olandez, coroana norvegiană, coroana suedeză.

2) A ieșit la 19-I-1974 din grupul valutelor cu fluctuare concertată.

3) Unități de cont europene

Argumente pentru o nouă ordine economică internațională

CRIZA DE RESURSE NATURALE: CAUZE APARENTE, CAUZE REALE, CĂI DE DEPĂȘIRE (II)

UN FACTOR deosebit de important care a dus la declanșarea crizei de materii prime este **risipa mare și îndelungată de resurse naturale**. Prețurile reduse la materiile prime — impuse de țările dezvoltate — au favorizat utilizarea nerațională a resurselor de materii prime, iar pe plan teoretic au contribuit la susținerea de către diferiți ideologi occidentali a tezei „societății de consum”. Criza de materii prime și resurse energetice „evidențiază într-un mod pregnant — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — falimentul așa-zisei societăți de consum, faptul că ea a devenit de fapt o societate a risipei, pe care o recunosc astăzi inșiși liderii lumii capitaliste”⁵⁾ Viața arată că orice risipă, indiferent de domeniu sau de nivelul de dezvoltare al țării, până la urmă se răzbuună, în sensul că tocmai această risipă mărește consumul până la o limită la a cărei atingere societatea intră în stare de criză.

Prețurile derizorii la unele materii prime și resurse energetice au contribuit la insuficienta prospectare și exploatare a acestor resurse naturale care, deși mai puțin accesibile și deci mai costisitoare, pot deveni importante rezerve naturale pentru societate. Aceeași politică de prețuri promovată de monopolurile internaționale a condus la o structură irațională a consumului de resurse energetice. În timp ce în balanța energetică mondială utilizarea hidrocarburilor creștea (relativ și absolut), extracția și consumul de cărbune în unele țări capitaliste dezvoltate a scăzut în mod absolut. În perioada 1929—1973 ponderea cărbunilor în balanța energetică mondială a scăzut de la 79,4% la 30,8%, iar cea a hidrocarburilor (țiței și gaze naturale) a crescut de la 19,7% la 66,6%. Este o structură energetică evident nerațională, în mare parte determinată de raportul inechitabil între prețurile diferitelor hidrocarburi.

Din analiza prețurilor mai putem desprinde și o altă cauză a actualei crize de materii prime și resurse energetice: descurajarea economică a inovațiilor și a aplicării lor în practică în domeniul tehnologiilor moderne privind noile surse de materii prime și resurse energetice. Astfel, utilizarea resurselor de energie cu potențial mult mai bogat decât cel al hidrocarburilor — energie solară, a mareelor, nucleară, a fost continuu frânată direct sau indirect de prețurile reduse ale țițeiului, cărbunelui și altor combustibili fosili.

Inflația și instabilitatea monetară, inclusiv tendințele de devalorizare a „valutelor cheie” (dolarul S.U.A. și lira sterlină) au creat o atmosferă de nesiguranță pentru producători în ceea ce privește puterea viitoare de cumpărare a banilor încasați din vânzarea unor resurse naturale deficitare. Deprecierea banilor ca urmare a inflației galopante din țările capitaliste dezvoltate a determinat unele state exportatoare să încetinească extracția unor resurse naturale care constituie o bogăție națională neregenerabilă. Încetinirea ritmului de extracție, echivalând cu o îndreptățită stoacare a resurselor în așteptarea unei mai

mari stabilități monetare și financiare, s-a reflectat inevitabil asupra volumului ofertei în sensul reducerii lui în condițiile creșterii cererii, raport ce a determinat — alături de factorii enunțați anterior — creșterea prețurilor pe piața internațională.

Măsuri de încetinire a producției în țările dezvoltate au fost determinate de efectele dăunătoare ale unor activități de extracție și prelucrare a diverselor resurse naturale asupra **mediului ambiant**, ca urmare a lipsei unor tehnici adecvate de purificare și protejare a mediului. În multe țări dezvoltate (Japonia, S.U.A.) organele de stat, sub presiunea opiniei publice alarmate de creșterea gradului de poluare a mediului, au încetat să acorde autorizații de deschidere a unor mine ori fabrici de preparare a unor concentrate de minereuri sau chiar au decis sistarea activității unor întreprinderi existente de acest gen. Întreprinderile private au neglijat investițiile în tehnologii antipoluante, lăsând această grijă aproape exclusiv pe seama bugetelor de stat, adică a contribuabililor.

Activitatea monopolurilor internaționale constituie un alt factor care a dat crizei de materii prime dimensiunile pe care le-a atins. Cele mai multe zăcăminte de resurse naturale din țările în curs de dezvoltare și țările capitaliste dezvoltate sînt exploatare de monopoluri ale căror profituri cresc o dată cu dezechilibrul dintre cererea și oferta la resursele naturale. Activitățile speculative de stocaj de resurse din partea unor monopoluri, în așteptarea creșterii prețurilor, și sporirea pe această cale a profiturilor lor au contribuit la accentuarea fenomenelor de criză și instabilitate.

Există, așadar, o seamă de cauze interdependente care au stat și stau la baza actualei crize de materii prime și resurse energetice. Este evident că punctele de vedere privind ierarhizarea importanței acestor cauze pot diferi de la un guvern la altul, de la o organizație internațională la alta, de la un cercetător la altul. Trebuie totuși menționat că în literatura de specialitate se reflectă — cu accente și interpretări diferite — toate aceste cauze, care sînt reale și deosebit de complexe.

În orice caz, criza de materii prime și resurse energetice trebuie privită în contextul general al fenomenelor de criză și instabilitate din economia mondială. „Este evident că fenomenele actualei crize economico-financiare, cu toate urmările sale, — se arată în Raportul C.C. al P.C.R. prezentat la Congresul al XI-lea al partidului — sînt consecința dezvoltării unor state pe seama altora, a îngustării posibilităților de dezvoltare economică drept urmare a accentuării decalajului între statele avansate și cele în curs de dezvoltare, a consumului nerațional, risipei materiilor prime și surselor energetice într-o serie de țări”⁶⁾.

Direcții de depășire a stării de criză

DEOSEBIRILE de opinii în ceea ce privește originile crizei de resurse naturale se reflectă inevitabil și în propunerile avansate de diferiți autori și diverse organisme naționale și internaționale privind solu-

ții pentru ieșirea din criză, pentru depășirea ei.

În formularea căilor de depășire a actualei crize de resurse naturale, ca și a altor crize care au loc în economia mondială contemporană trebuie pornit de la premisele social-economice care le generează. Capitalismul se face răspunzător direct de fenomenele de criză și instabilitate economică. „Viața arată — se relevă în Programul P.C.R. — că imperialismul, capitalismul în general, nu mai poate asigura dezvoltarea forțelor de producție pe plan mondial, că politica sa economică duce la risipă de bunuri materiale și de forță de muncă, generează crize de energie și de materii prime, crize economice în general, accentuează inegalitățile pe plan mondial, împărțirea lumii în bogați și săraci”⁷⁾.

Soluționarea problemelor societății contemporane necesită acțiuni hotărâte și imediate în vederea instaurării unei noi ordini economice internaționale, în cadrul căreia trebuie să-și găsească rezolvarea și actuala criză de resurse naturale. Comunitatea internațională și guvernele pot și trebuie să acționeze pe diferite planuri în direcția depășirii unor faze acute ale crizei. Eforturile conjugate în acest sens constituie o necesitate obiectivă în condițiile unei economii mondiale formate din state cu orinduirii sociale diferite, cu niveluri negale de dezvoltare, cu interese economice specifice.

O asemenea acțiune conjugată a întregii comunități internaționale necesită a fi realizată în scopul lichidării subdezvoltării și a decalajelor economice în lume. Căile de realizare a acestui obiectiv sînt multiple și cunoscute. Între acestea un rol important îl are trecerea tuturor bogățiilor naționale, inclusiv a resurselor naturale, în suveranitatea permanentă a statelor și folosirea lor ca una din sursele de lichidare a subdezvoltării.

Avînd în vedere că resursele naturale exploatare sînt în mare parte transportate în prezent în țările dezvoltate, unde este concentrată industria prelucrătoare, apare necesitatea dezvoltării industriei prelucrătoare în țările în curs de dezvoltare. Aceasta ar fi o cale importantă de îmbunătățire a condițiilor de valorificare a resurselor naturale ale țărilor în curs de dezvoltare, de creare de noi locuri de muncă și de sporire a venitului național. Unele țări dezvoltate — cum este Japonia — au pornit pe această cale din considerente de reducere a gradului de poluare, deosebit de ridicat, în centrele lor industriale. Desigur, nu ar putea fi considerate acceptabile soluții care nu ar face altceva decât să transfere problema poluării din țările dezvoltate în țările în curs de dezvoltare. Programele de valorificare a resurselor naturale în țările în curs de dezvoltare — la care participă activ și România prin acțiuni de cooperare — constituie însă una din soluțiile care pot conduce la creșterea venitului național creat în aceste țări, contribuind la lichidarea subdezvoltării și astfel la înlăturarea uneia dintre cauzele care stau la baza ac-

prof. dr. Constantin MOISUC

(Continuare în pagina 32)

DECALAJELE ÎN LUMEA NESOCIALISTĂ CONTINUĂ SĂ SE ADÎNCEASCĂ

— Noi evaluări ale produsului pe locuitor —

ÎN MOMENTUL de față datele cele mai recente privind produsul pe locuitor al țărilor nesocialiste se referă la anul 1972 — bineînțeles dacă avem în vedere date bazate pe o metodologie unitară și pentru un număr suficient de mare de țări pentru a permite comparații internaționale. Unele cifre există și pentru anul 1973, dar comparabilitatea lor este mai limitată, ca și cuprinderea geografică de altfel. Pentru toate evaluările din acest domeniu trebuie socotit în orice caz valabil ceea ce constată și Banca Mondială în ultima ediție (1974) a Atlasului său, și anume că ele au doar „caracter indicativ” și „trebuie să fie interpretate cu o anumită prudență”, nefiind decât „expresia aproximativă a unor tendințe și condiții economice și sociale medii”.

Datele pe 1972 furnizate de Atlasul Băncii Mondiale se referă la 175 de țări și teritorii din lumea nesocialistă, dintre care 110 țări cu o populație de peste 1 milion de locuitori. Ca o inovație față de edițiile anterioare, în Atlas se încearcă o grupare a țărilor nesocialiste după mărimea produsului național brut pe locuitor (tabelul nr. 1). În aprecierea subimpărțirilor din cadrul grupului țărilor în curs de dezvoltare trebuie ținut seama desigur că ele sînt oarecum unilaterale, nu se bazează pe criterii complexe. Reține însă atenția faptul că în grupul cu cel mai mic produs pe locuitor trăiesc aproape un miliard de oameni, jumătate din întreaga populație a țărilor în curs de dezvoltare. Pe de altă parte, PNB mediu pe locuitor din întregul grup al țărilor în curs de dezvoltare este de peste 13 ori mai mic decât media respectivă din țările capitaliste industriale, iar în grupul cu sub 200 dol./loc. decalajul este de 33 : 1 în favoarea țărilor industriale. Decalajul global dintre cele două grupuri de țări nesocialiste poate fi exprimat pe baza tabelului nr. 1 și astfel : la o populație aproape de 3 ori mai mare, țările în curs de dezvoltare au un PNB total aproape de 5 ori mai mic decât cele dezvoltate.

Comparații în timp nu se pot face pe baza datelor absolute din Atlasul Băncii Mondiale, dar evaluind efectele ritmurilor de dezvoltare calculate pe căi expertii Băncii ajung la concluzia că „diferența între venitul pe locuitor al țărilor bogate

și cel al țărilor sărace continuă să crească” (p. 5). Rămînerea tot mai mult în urmă a numeroase țări în curs de dezvoltare și creșterea decalajului se verifică în lumina ritmurilor calculate de Bancă pentru 110 țări nesocialiste pe perioada 1960—1972 : Dacă luăm în considerare primele 20 de țări în ordinea mărimii PNB pe locuitor, deci țările cele mai dezvoltate, indicatorul a crescut în medie pe an cu peste 3% în 16 cazuri și cu 2—3% în celelalte patru. În schimb, dintre ultimele 65 de țări în aceeași ordine (deci cu cel mai scăzut PNB pe locuitor) numai 16 au înregistrat un ritm mediu anual de peste 3%, alte 15 — între 2% și 3%, iar 34 — sub 2%. Din ultima categorie aproape 20 de țări nu și-au putut mări produsul pe locuitor decât cu mai puțin de 1% anual ori au cunoscut scăderi ale lui.

Produsul pe locuitor se prezintă sub forma unei game destul de întinse de valori și înăuntrul fiecăruia din cele două grupuri de țări, desigur în limitele unor ordine de mărime cu totul diferite, ca urmare a discrepanțelor dintre nivelurile de dezvoltare caracteristice ale celor două grupuri. Pentru țările capitaliste industriale, Organizația pentru colaborare și dezvoltare economică a publicat de curînd datele pe 1972 referitoare la produsul intern brut pe locuitor al celor 24 de membri ai organizației. Scara valorilor la acest indicator (PIB = PNB minus soldul tranzacțiilor externe ale fiecărei țări) este de aproape 6 : 1, respectiv de la 5 643 dolari în cazul S.U.A. la 952 dolari în cazul Portugaliei, făcînd însă abstracție de Turcia cu cei 446 dolari PIB/loc. ciți avea în 1972, sau de peste 12 : 1 dacă se ia în considerare și această țară. După datele O.C.D.E. (publicate în martie a.c.), dintre cele 24 de țări membre numai Suedia mai depășea în 1972 nivelul de 5 000 de dolari (în prețurile aceluia an). Între 4 000 și 5 000 se situau Canada, Danemarca, Elveția și R.F. Germania, iar între 3 000 și 4 000 Australia, Belgia, Franța, Islanda, Luxemburg, Norvegia și Olanda.

O comparație în timp în ceea ce privește ierarhia țărilor capitaliste industriale la indicatorul produsul pe locuitor, care nu este posibilă pe baza datelor citate ale O.C.D.E., poate fi încercată recurgînd la cifre nu de mult publicate de Biroul de statistică al O.N.U. Aceste cifre, apărute în numărul pe ianuarie 1975 al Buletinului statistic lunar al O.N.U. „ca răspuns la numeroase cereri de statistici de acest fel”, cum se relevă în subsolul tabelului respectiv, se referă la PIB și sînt exprimate, la fel ca în celelalte surse citate pînă aici, în dolari S.U.A. și în prețurile curente. Datele O.N.U. se remarcă prin aceea că într-o serie de cazuri ajung pînă în 1973 și permit comparații cu anul 1969. Pe de altă parte, însă, unele țări au furnizat cifrele conform Sistemului de contabilitate națională actualmente în vigoare, altele conform sistemului mai vechi abolit acum cîva timp ; corecțiile nefiind posibile, rezultatul comparațiilor va trebui să fie privit cu rezerva corespunzătoare.

Procesul inflaționist accelerat și-a spus

Tabel nr. 2
Produsul intern brut pe locuitor al unor țări nesocialiste, în raport cu S.U.A.

	1969-1973		
	In procente față de PIB/loc. al SUA=100		
	1969	1971	1973
Anglia ^a	43	48	50 ^b
Australia ^a	60	63	67
Austria	38	43	61 ^b
Belgia	52	60	66
Canada	77	84	88
Danemarca ^a	63	68	89
Elveția	62	75	85
Finlanda	44	48	60 ^b
Franța	61	62	67
RFG	56	70	92
Grecia	21	23	30
Irlanda	26	30	35
Italia	34	37	41 ^b
Japonia	36	43	50
Norvegia	55	64	75 ^b
Noua Zeelandă	43	50	58
Olanda ^a	81	85	92 ^b
Suedia	81	87	95

^a După Sistemul de contabilitate națională nou, ca și datele pentru SUA

^b Anul 1972.

Sursa: Calculat după U.N. Monthly Bulletin of Statistics, January 1975, Special Table E.

cuvîntul încă din 1973 asupra cifrelor absolute : S.U.A. apar în statistica citată a O.N.U. cu un PIB pe locuitor de 6 167 dolari din acel an. Raportînd la acest nivel considerat egal cu 100 cifrele pentru alte țări capitaliste dezvoltate și aplicînd procedeul la datele pe alți doi ani obținem imaginea unor modificări elocvente de situații în perioada 1969—1973 (tabelul nr. 2). Un grup de țări — Canada, Danemarca, Elveția, R.F.G., Suedia — se apropie mult de nivelul S.U.A.. Tendința de apropiere se manifestă de fapt în toate cazurile. Pe de altă parte, unele țări cunosc o rămînere în urmă relativă. Anglia, de exemplu, este depășită ca raport față de S.U.A. de către Austria, Noua Zeelandă, Finlanda și este ajunsă din urmă de Japonia și Franța rămîne în urmă față de Elveția și Danemarca, dar îndeosebi față de R.F.G., care de altfel depășește și un număr apreciabil de alte țări. Ceea ce frapază deosebit de mult în cifrele tabelului nr. 2 și ar cere o analiză separată este rapiditatea modificărilor de poziții relative, survenite într-un răstimp atît de scurt, de numai cîțiva ani. S-ar cere răspuns nu numai la întrebarea, datorită căror factori și prin ce mecanisme toate modificările au avut loc în dauna poziției relative a S.U.A., dar și la întrebarea ce rol a avut de exemplu evoluția cursurilor de schimb în perioada dată în amploarea modificărilor.

În ceea ce privește produsul pe locuitor în țările nesocialiste în curs de dezvoltare, datele citate ale O.N.U. oferă prea puține elemente de apreciere de ansamblu. Se poate încerca desigur determinarea unor poziții relative pornind de la cifrele pentru diferite țări. Calculele arată că chiar față de S.U.A., care așa cum s-a văzut mai sus au avut cel mai lent ritm de creștere al PIB pe locuitor dintre țările capitaliste industriale, poziția unor țări în curs de dezvoltare nu a cunoscut schimbări substanțiale, decalajele continuînd să fie foarte mari. Confruntarea cu datele pentru țările capitaliste industriale care s-au dezvoltat mai rapid decât S.U.A. ar fi bineînțeles dezavantajoasă în și mai mare măsura țărilor în curs de dezvoltare.

Tabel nr. 1
Populația, PNB total și PNB pe locuitor în țările nesocialiste în 1972

	Popu- lația, (mili- oane)	PNB, (mili- arde- lari)	PNB pe locuitor, (dolari)
Țări în curs de dezvoltare	1845	509	280
Exportatori de petrol	275	75	270
Peste 375 dol./loc.	356	263	740
200-375 dol./loc.	272	72	260
Sub 200 dol./loc.	942	101	110
Țări industriale	662	2427	3670

Sursa: World Bank Atlas, 1974, p.8. PNB în prețurile din 1972, populația de la mijlocul anului.

R.D.G.

la TIBCO '75

BUNURI UTILE TUTUROR

„Vermona“ aparține lumii noi a sunetului

Rapida dezvoltare tehnică este caracteristică pentru secolul 20. Centrul de construire a instrumentelor muzicale din R.D.G., partea superioară a Vogtlandului — s-a înscris în orbita acestei revoluții tehnice. Amplificarea sunetelor cu ajutorul electronicii este unul dintre principiile moderne adoptate aici. Grație acestui principiu s-a născut VERMONA.

VERMONA ET 6—2

- orgă tranzistorizată
- orgă cu cea mai mare gamă de variație a sunetelor.
- Orgă premiată cu „medalia de aur“ — Leipzig 1974.

Cine dorește să asculte farmecul melodicității sale rea-

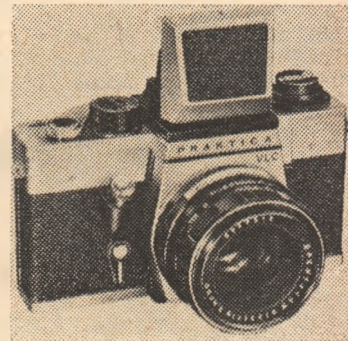
lizat prin nenumăratele comenzi oferă întreprinderea de comerț poate vizita standul expozițional al R.D.G. din cadrul TIBCO '75. Orgile VERMONA ET 6—2 ca și ET. 3 pot fi audiate zilnic. VERMONA va fermeca pe oricine prin abundența de efecte moderne în domeniul melodicității.

VERMONA este oferită la export de întreprinderea de comerț exterior „DEMUSA“. Din nomenclatorul întreprinderii :

- Orgile VERMONA (ET 6—2 și ET 3)
- Amplificatoare tranzistorizate.
- Combina „Regent 600 G“ destinată în special muzicii vocale.

Aparatul multilateral de fotografiat: PRAKTICA VLC

Printre noutățile pe care le oferă întreprinderea de comerț exterior „Kamera Film—Export—Import“ la TIBCO '75 se găsește și aparatul PENTACON PRAKTICA VLC, pentru film redus, cu oglindă vizoare. Aparatul multilateral de fotografiat are două calități prețioase pentru practica fotografică: un set intersanșabil de vizoare precum și un sistem de reglare electronică a expunerii.

„SPECIMA 25“ —

un automat pentru curățătoria rapidă

În mod deosebit atenția vizitatorilor din România va fi atrasă de un exponat din cadrul expoziției colective a R.D.G. și anume: Automatul „SPECIMA 25“. El face parte din programul de export al întreprinderii de comerț exterior UNITECHNA, fiind fabricat de întreprinderea de stat pentru construcții speciale de mașini din Eisenach.

Universalitatea automatului „SPECIMA 25“ este cunoscută în cercurile de specialiști fiind a-

preciat pentru marca eficacitate în curățirea industriului cit și în curățătoria rapidă. În industria tricotelajelor „SPECIMA 25“ reprezintă de ani de zile un ajutor prețios.

Productivitatea ridicată rezultă, printre altele, și din capacitatea de dirijare a unui număr variat de programe. Optimizarea duratei de uscare se face printr-un dispozitiv cu comandă. Automatul dispune de un filtru durabil de multisanșare pentru evacuarea solvenților.

Cosmetica selecționată pentru piața românească

Întreprinderea de comerț exterior CHEMIE EXPORT—IMPORT este prezentă la TIBCO '75 — în centrul expoziției R.D.G. cu un bogat sortiment de produse ale chimiei ușoare, care cuprinde articole cosmetice, chimicale, menajere și produse pentru întreținerea auto.

Printre articolele cosmetice se numără parfumurile RAFFINESSE și PLAUENER SPITZE produse de VEB Berlin-Kosmetik. Recomandăm de asemenea produsele DESOSPRAY, INTIM SPRAY, dar și DEO-FEMME și DEO-MAN, care au obținut medalia de aur la Târgul INCHEBA de la Bratislava.

Totodată este prezentată, o gamă largă de preparate pentru baie, cosmetică pentru plaje și produse pentru întreținerea părului.

Pentru gospodărire este expusă o paletă variată de aerosoli de cea mai bună calitate, ca spray-ul pentru lustruirea mobilei, pentru curățirea gea-

murilor, spray-uri pentru piele și pentru impregnare.

Pasionații automobilului vor alege cu interes produsele de întreținere auto, prezentate de VEB „Aerosol-Automant“. Aceasta oferă prin întreprinderea de comerț exterior „Chemie“ preparate ca: antiruginol, lacuri auto, dizolvanți gudron, preparate pentru protecția cromajului, sau pentru lustruirea caroseriilor auto toate sub formă de spray-uri.

Umbrele și pălării oferite de Textilcommerz

Luna mai ne aduce zile frumoase de primăvară, dar nu uitați de viitoarea toamnă cu burnițele sale.

Întreprinderea de comerț exterior Textilcommerz vă oferă, de aceea, o gamă variată de umbrele pliante moderne pentru femei și bărbați, cit și umbrele viu colorate pentru cărucioare de copii.

În afară de aceasta „Textilcommerz“ prezintă în cadrul TIBCO '75 o colecție interesantă de pălării pentru bărbați.

Întreprinderea de comerț exterior UNION prezintă articole din metal, bunuri de consum din domeniul tehnic și mai ales articole de sport și strand. La București se expun, printre altele, o barcă pliantă pentru 2 persoane ca și motorul lateral pentru barcă, tip „Tümmel“, alături de jocuri badminton și diferite unde de pescuit.

**TIRGUL DIN LEIPZIG
R.D.G.**

31. 8. — 7. 9. 1975

**„Pentru un comerț mondial
și pentru progres tehnic“**

Virsta a patra a activității bancare

SE CONSTATĂ că în viața bancară din țările capitaliste se lărgeste fenomenul înființării de filiale în străinătate.

În „top”-ul marilor bănci occidentale figurează în frunte, First National City Bank (F.N.C.B.) din New York; aceasta are 700 de filiale, bănci asociate și birouri de reprezentare în străinătate, care contribuie cu 50 la sută la depozitele F.N.C.B. și cu 69 la sută la profiturile sale. Firma engleză Barclays Bank, deși are 1700 filiale în întreaga lume, este a doua ca mărime a capitalului bancar și a operațiunilor sale. Băncile japoneze cîștigă din ce în ce mai mult teren. Astfel printre primele 10 bănci capitaliste se afla în 1973, banca Daiichi-Kangyo (ca total capital și valoare a depozitelor), iar șase bănci japoneze figurau printre primele 20, ceea ce arată că bancherii niponi sînt noi veniți pe scena financiară internațională, dar cu forțe în creștere rapidă.

În Occident se apreciază că procesul extinderii activităților bancare peste hotarele proprii țării corespunde stadiului al patrulea de dezvoltare a unei bănci. În ordine stadiile ar fi: 1) limitarea la finanțarea activităților comerciale și la unele tranzacții pe termen scurt; 2) investiții și împrumuturi mai mult pe termen mediu și lung; 3) trecerea la activități mai complexe, inclusiv leasing și consulting; 4) pătrunderea în sfera creditului de consum, efectuarea de operațiuni peste hotare.

Progresia desfacerii prin automate

CONFORM datelor publicate de Asociația firmelor japoneze care fabrică automate comerciale, parcul acestora aflat în funcțiune în Japonia a sporit de la 290 mii unități în 1965 la 2400 mii unități în 1974. Volumul vânzărilor efectuate cu ajutorul automatelor crește rapid, fiind evaluat la 1000 miliarde de

yeni în 1974. Se extinde continuu și sortimentul mărfurilor vîndute după acest sistem, incluzînd în prezent peste 60 de denumiri (bilete de tren, țigări, băuturi, cafea, piine, ziare ș.a.). O consecință este faptul că, paralel, a crescut cererea publicului pentru moneda divizionară cu valori de 10, 50 și 100 yeni, numărul acestor monede puse în circulație fiind sporit anul trecut de 4,6 ori, de 1,7 și, respectiv, de 2,8 ori.

U. R. S. S.: participare feminină

ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ femeile reprezintă 53,7% din populație și 51% din efectivul total de muncitori și funcționari. Anul trecut numărul femeilor salariate a ajuns la 51,2 milioane. Femeile reprezintă 85% din personalul ocupat în sectorul ocrotirii sănătății, asigurărilor sociale și culturii fizice, 73% — în domeniul învățămîntului și culturii, 63% — în aparatul de conducere a statului și economiei, 49% — în industrie etc.

Ponderea persoanelor cu studii medii și superioare (la o mie de persoane ocupate în economia națională) a devenit practic egală pentru femei și bărbați: 739 și, respectiv, 737. Două cincimi din numărul lucrătorilor științifici din U.R.S.S. sînt femei (aproximativ 440 000, față de numai 59 000 cu două decenii în urmă), iar numărul femeilor care poartă titlul de doctor sau candidat în științe se ridică la circa 84 de mii.

Medicamentele și boala profitului

NOILE medicamente — după cum rezultă dintr-o anchetă făcută de ziarul „Le Monde” (16—19 aprilie a.c.) — costă prea mult, fără să reprezinte un interes terapeutic corespunzător. Medicii prescriu totodată prea multe medicamente, pentru că sînt „piardă” prea mult timp cu pacienții și pentru că adeseori nu sînt suficienți de informați despre cele ce prescriu.

Dacă asupra faptului că industria și comerțul de medicamente — și parțial medicii — suferă de boala profitului există o părere deja formată, în Franța se pune problema cercetării științifice în acest domeniu. Se menționează faptul că în 1970 industria farmaceutică se situa pe locul trei ca mărime relativă a cheltuielilor pentru cercetarea științifică (față de cifra de afaceri), după industria aéro-

spațială și cea electronică. Se constată însă că adeseori medicamentele noi nu comportă molecule originale, ci sînt doar asociații noi de molecule cunoscute sau derivate ale lor.

Boom-ul caprelor

„WALL STREET JOURNAL” își avertizează cititorii că nu este vorba deloc de o glumă, ci de o realitate verificată istoric: în cuprinsul statisticilor economice din S.U.A. a intrat de multă vreme un indicator fără greș — „indicele caprei”. De cîte ori apare o criză economică mai pronunțată, cînd costul vieții crește vertiginos, apare acest boom al caprelor al căror lapte este aproape de două ori mai ieftin decît cel de vacă, ajuns la vînzarea cu amănuntul. Acum, ca și în 1929, numărul caprelor a crescut de cîteva ori, iar cererea de iedă este din ce în ce mai mare.

Cu toate avantajele pe care caprele le aduc ca seismograf al economiei, ca valoare nutritivă a laptelui lor, precum și ca animale „sociabile”, se scrie în ziarul amintit, ele prezintă și o serie de neajunsuri, behînd cînd nu trebuie și fiind cam stricătoare. Se așteaptă ca numărul lor să crească totuși în continuare...

Dilemă contemporană

OMUL singur în mijlocul unui ocean de mașini și care visează la o insulă fără complicațiile vieții moderne, este o temă frecventă a literaturii sociologice, economice și chiar umoristice din ultimii ani în Occident (a se vedea caricatura de mai jos).

Cauzele dorinței de „însingurare” sînt căutate în suprapopulația marilor metropole, în poluarea aerului, pămîntului, alimentelor, în relațiile dintre oamenii în grabă continuă, în viața devenită din ce în ce mai tehnicizată. Fuga de realitate nu este însă o soluție, ci dimpotrivă. Problema este ca printr-o evaluare mai strictă a consecințelor progresului tehnic și a urbanizării excesive, ambele fenomene să fie stăpînite, dirijate în folosul omului și al umanității. Aceasta pune însă o problemă și mai profundă, a schimbărilor bazei economice și a transformării societății însăși, ceea ce presupune cu totul altceva decît izolarea de oameni și pasivitate în fața fenomenelor vieții...

**CURSURI VALUTARE
FIXE, FLOTANTE, FLUCTUANTE**

Actuala perioadă de mare instabilitate monetară, caracteristică îndeosebi pentru țările capitaliste dezvoltate din punct de vedere economic, a creat o serie de situații inodite care au trebuit să fie identificate și etichetate, atât pentru scopurile vieții practice, cât și pentru cele ale cercetării. În felul acesta, vocabularul de specialitate s-a îmbogățit cu numeroși termeni care înainte de criza sistemului monetar internațional nu aveau o rațiune de existență. Noutatea lor face însă adeseori, ca ei să nu fie înțeleși în adevărata lor semnificație, sau să fie confundați unii cu alții.

O pereche de asemenea termeni, generați de actuala instabilitate a relațiilor valorice dintre monede, este aceea a cursului „flotant” și „fluctuant”. Ambii termeni exprimă actuale condiții în care cursurile valutare cunosc ample oscilații provocate de o depreciere inflaționistă a monedelor diferită ca intensitate de la țară la țară, ca și de capacitatea diferită de rezistență a economiilor naționale față de fenomenele de recesiune sau de criză. În vorbirea curentă, între acești doi termeni nu se face nici o distincție, deși conținutul lor nu este identic.

Astfel, ca noțiune, cursul „flotant” este la antipodul cursului „fix”, prevăzut de actualul statut al Fondului Monetar Internațional ca obligacție generală a statelor membre. Ca multe alte prevederi ale acestui statut, cursul fix al valutei a fost și el recunoscut ca incompatibil cu realitățile actuale, astfel încât a devenit o relică istorică atât din punctul de vedere al experienței țărilor occidentale, cât și al normelor statutare ale F.M.I., cu toate că statutul acestui organism nu a fost pînă acum abrogat.

Diferența fundamentală dintre cele două feluri de cursuri nu este atât aceea care rezultă din însăși denumirea lor, ci faptul că ele sînt determinate de două feluri diferite de abordare a problemei cursurilor valutare de către stat, prin politica lui monetară.

Cursul fix este efectul unei politici de intervenție a statului pe piața valutară (vînzare de valute din rezerva oficială în cazul unei cereri sporite, cumpărare în cazul invers), deoarece numai pe această cale se poate încerca într-o economie capitalistă să se realizeze o fixitate a cursurilor. Intervenția este justificată de convingerea că dezvoltarea economiei și îndeosebi a schimburilor economice internaționale găsește în cursurile fixe un stimulente indispensabil.

Cursul flotant presupune, dimpotrivă, lăsarea liberă a mecanismului pieței, înlăturarea intervenționismului de stat. Sistemul cursurilor flotante a fost adoptat în ultimii ani de principalele state occidentale, recunoscîndu-se implicit că într-o perioadă de criză nici o intervenție a statului nu poate garanta în timp fixitatea cursurilor, oricît de mari ar fi sacrificiile făcute.

În practică, statul intervine adeseori pe piață și în condițiile flotării libere a cursurilor, nefiindu-i indiferent nivelul la care pot ajunge aceste cursuri. Intervenția este de data aceasta ocultă și comportă utilizarea unor fonduri valutare mai reduse. Ea transformă flotarea „curată” în flotare „murdară”.

Cursul valutar „fluctuant” se situează ca noțiune între cursul „fix” și cel „flotant”. El poate „flota” liber pe piață, însă numai între anumite limite „fixe”. Dacă încearcă să le depășească, statul intervine pe piață („limite de intervenție”). Statutul F.M.I., stabilind principiul fixității cursurilor, a permis totuși oscilația acestora în jurul parității, de plus sau minus 1% între anii 1944 și 1971 și de ± 2,25% după 1971. Prin urmare, F.M.I. a introdus de fapt principiul cursurilor fluctuante, cu limite de fluctuație convenite.

În concluzie: cursurile fixe rezultă din intervenția statului pe piață, cursurile flotante se formează liber, iar cursurile fluctuante se formează de asemenea liber, însă numai în cadrul unor limite convenite.

dr. C. KIRIȚESCU

**Satelitul artificial
indian**

Gh. Dobrescu, Tulcea. — 1) Primul satelit științific artificial indian lansat la 19 aprilie a.c. în U.R.S.S. cu ajutorul unei rachete sovietice, destinat studiului Soarelui și al ionosferei, cîntărește 360 kg și poartă numele unui matematician și astronom indian din secolul V — Ariabat. La pregătirea pentru lansarea acestui satelit, precizează agenția T.A.S.S., au luat parte oameni de știință din India. Potrivit relațiilor presei internaționale, India a devenit în felul acesta a zecea „putere spațială” a lumii. Costul pentru India al acestui prim satelit experimental a fost estimat la 6 milioane de dolari.

2) Brazilia a produs anul trecut 1 milion de automobile. Alte țări latino-americane cu o producție mare de automobile sînt Argentina și Mexicul.

3) Unele țări au introdus și „clasa a treia” la avioane. Chiar recent Consiliul aviației civile din S.U.A. a aprobat înființarea unei „clase a treia” în unele avioane. Ca urmare, prețul unei călătorii cu avionul în această clasă între anumite orașe din S.U.A. se va situa sub cel al unei călătorii cu trenul sau cu autocarul pe rutele respective.

Lesotho

Const. Filipescu, București — Lesotho — țară cu care România a stabilit relații diplomatice la nivel de ambasadă începînd cu data de 1 mai 1975, în scopul dezvoltării relațiilor de prietenie și cooperare — este un regat constituțional cu o suprafață de 30 355 km² și o populație de circa 1 milion de locuitori, formînd o enclavă în Republica Africa de Sud. Capitala țării este orașul Maseru (29 000 locuitori). Devenind protectorat britanic în 1868 sub numele de Basutoland, Lesotho își proclamă la 4 octombrie 1966 independența de stat, rămînd membru al Commonwealth-ului. Relieful țării este format din podișuri înalte, dispuse în trepte, și din munți culminînd la 3 482 metri. Principale produse de export: lînă, mohair, diamante, animale, Lesotho, împreună cu Botswana și Swaziland, formează o uniune vamală și monetară cu Africa de Sud, moneda țării fiind randul. Este membru al O.N.U. și O.U.A. din anul 1966.

Piața Comună

F. Bratu, Tg. Mureș. — Pentru a cunoaște statul în care se află proiectul de uniune economică al Pieței Comune vest-europene dăm cuvîntul raportului unei comisii de experți creată în cadrul acestei organizații și condusă de Robert Marjolin, fost vicepreședinte al Comisiei „Europa (țările membre ale C.E.E. — n. n.), se afirmă în raport, nu este acum mai aproape de o uniune economică și monetară decît era în 1969, cînd a fost lansată această inițiativă. De fapt, dacă a existat vreo mișcare, aceasta a fost regresivă. În ultimii 25 de ani politicile economice și monetare naționale nu au fost niciodată mai discordante, mai divergente ca astăzi”.

Comerțul cu arme

Virgil Costescu, Lugoj. — Date totalizate pe plan mondial citate de revista **Intereconomics** (nr. 4/1975) situează cheltuielile militare efectuate în lume între 1963 și 1973 la peste 2 500 miliarde de dolari, sumă ale cărei dimensiuni — abstracție făcînd de pericolul constant pe care-l reprezintă pentru pacea și securitatea lumii — apar cu atât mai uriașe dacă ținem seama de amploarea fenomenului subdezvoltării la a cărui combatere ar fi putut contribui.

La rîndul său, exportul de arme pe plan mondial a sporit de la 4,4 miliarde dolari în 1963 la 8,7 miliarde în 1973. În total, în perioada 1964—1973 valoarea armelor făcînd obiectul comerțului internațional s-a ridicat la 58 miliarde dolari. Principalul exportator mondial de arme au fost în 1973 S.U.A. (4,7 miliarde de dolari). Din Europa occidentală cei mai mari exportatori de arme au fost în același an Franța (450 milioane de dolari) și Anglia (315 milioane).

Dimensiunile fondurilor sustrate utilizărilor pașnice de care lumea contemporană are atîta nevoie accentuează și mai mult necesitatea imperioasă a unor măsuri concrete și eficiente care să conducă la încetarea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării generale, în primul rînd a dezarmării nucleare.

Apa în lume

Horia Dumbravă, Călărași — Considerată de obicei drept o resursă inepuizabilă a naturii, apa nu este totuși disponibilă în cantități suficiente în anumite regiuni ale globului, în vreme ce necesitățile de consum spo-

resc continuu. Astfel, pentru ridicarea randamentului la hectar și extinderea suprafețelor cultivate, F.A.O. recomandă sporirea suprafeței irigate pe plan mondial cu 48% în următoarele două decenii, acțiune al cărei cost estimativ se ridică la 36 miliarde de dolari. În anul 2000 irigațiile vor necesita 4 250 miliarde mc de apă. În privința necesităților casnice, Organizația Mondială a Sănătății a calculat că îndeplinirea prevederilor celui de-al doilea Deceniu al dezvoltării, deși ar presupune un considerabil efort exprimat printr-o investiție estimată la 13,2 miliarde dolari, ar asigura un acces rezonabil la apă potabilă pentru numai 25% din populația rurală a globului în 1980. O creștere continuă a necesarului de apă se așteaptă din partea industriei, inclusiv în țările în curs de dezvoltare.

Deoarece cantitatea totală de apă existentă pe planeta noastră nu poate fi sporită, experții O.N.U. consideră că pentru a preveni apariția unei crize mondiale a apei în următoarele decenii, o evaluare și gospodărire judicioasă a disponibilităților și a necesităților de consum de apă devine indispensabilă. Considerînd că rolul esențial în această privință revine politicilor naționale, O.N.U. a luat inițiativa de a propune organizarea sub auspiciile sale a unei Conferințe a apei (la Buenos Aires, în aprilie-mai 1977) pentru a discuta măsurile ce ar trebui întreprinse la nivel național, regional și internațional pentru evitarea apariției unei „crize a apei”. Alături de o evaluare cuprinzătoare a resurselor și necesităților de apă în următoarele decenii, ce va fi efectuată prin cooperarea unui număr de agenții ale O.N.U. cu Programul Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător, Conferința propusă ar urma să treacă în revistă tehnologiile disponibile pentru o sporire maximă a gradului de utilizare și reutilizare a apei, în special în țările în curs de dezvoltare. Propunerile diferitelor guverne în vederea Conferinței ar urma să fie mai întâi discutate la o serie de întâlniri regionale în cursul anului viitor, în colaborare cu comisiile economice regionale și agențiile specializate ale O.N.U.

Pe această temă, vă sugerăm să consultați și cartea lui Raymond Furon „Problema apei în lume”, apărută în traducere românească în 1967 în Editura Științifică, chiar dacă de atunci datele problemei au mai suferit modificări.

Criza de resurse naturale

(Urmare din pag. 27)

tualei crize de materii prime și resurse energetice.

Stabilirea unui raport just între prețurile la materiile prime și la produsele industriale se impune ca o cale însemnată prin care comunitatea internațională poate acționa în direcția atît a instaurării unei noi ordini economice internaționale, cît și ca o soluție la actuala criză de materii prime. Prețurile materiilor prime, ca și cele ale produselor industriale, trebuie să reflecte legăturile obiective care guvernează schimburile economice, adică să țină seama atît de valoarea de întrebuintare a produselor, cît și de valoarea determinată de munca necesară pentru producerea lor. În actualele condiții, s-a arătat în Raportul C.C. al P.C.R. la Congresul al XI-lea al partidului, aceste prețuri trebuie să favorizeze progresul mai rapid al țărilor slab dezvoltate. Desigur că realizarea unui raport echitabil între prețurile materiilor prime și cele ale produselor industriale nu înlătură necesitatea de a se asigura stabilitatea prețurilor în economia mondială. În această privință România s-a pronunțat pentru stabilirea unui raport echitabil între prețuri științific fundamentate, pentru adoptarea unui sistem internațional care să asigure stabilitatea prețurilor pentru o perioadă dată și constituirea unui organism internațional — la care să participe toate statele — chemat să asigure ordinea echitabilă și stabilitatea necesară în domeniul prețurilor.

Cresterea prețurilor la materiile prime și stabilirea unui raport echitabil cu prețurile la produsele industriale au consecințe multiple asupra dezvoltării tuturor economiilor naționale și asupra relațiilor economice internaționale. Atît pe termen scurt, cît și pe termen lung, aceste prețuri sînt de natură să stimuleze cercetarea, prospectarea și exploatarea unor zăcăminte considerate în trecut ineficiente ca urmare a conținutului sărac de substanță utilă, a condițiilor grele de accesibilitate etc., activitatea productivă și valorificarea superioară a resurselor naturale în țările în curs de dezvoltare posesoare de asemenea resurse. Pentru țările dezvoltate importatoare de resurse naturale, prețurile ridicate la materiile prime pun o serie de probleme privind balanța lor de plăți. Pe termen lung, însă, creșterea și stabilizarea prețurilor la materiile prime — concomitent cu stabilizarea prețurilor la produsele industriale — are efectul binefăcător de stimulare a progresului tehnic în domeniul utilizării raționale a resurselor naturale.

Promovarea unor programe naționale de gospodărire rațională a resurselor naturale se conturează ca o cale de acțiune conjugată a tuturor factorilor care concură la extragerea și utilizarea resurselor naturale. O asemenea politică, așa cum rezultă din acțiunile adoptate deja de diverse state, presupune lichidarea risipei de resurse naturale, promovarea unui sistem de reciclare a resurselor, folosirea deșeurilor reutilizabile, reducerea consumurilor specifice, dimensionarea și adaptarea structurii economice, cu deosebire la nivelul nomenclatorului de produse, la necesitățile unui consum rațional de resurse naturale, miniaturizarea produselor etc. De remarcă că însăși scumpirea materiilor prime — rezultat al stabilirii unui raport mai just cu prețurile produselor industriale — va obliga societatea, unitățile economice și organele de decizie la mai buna gospodărire a resurselor naturale pe calea reciclării lor. Creșterea și neutilizarea deșeurilor de resurse naturale este o expresie atît a risipei, cît și a unei atitudini disprețuitoare față de mediul înconjurător. În cazul unor prețuri rațio-

nal stabilite la materiile prime — corespunzător condițiilor concrete din fiecare țară — se va putea impulsiona atît reciclarea resurselor, cît și protejarea mediului înconjurător. „Nu s-au văzut niciodată obiecte din aur aruncate la groapa de gunoi”⁵⁾, subliniază un savant francez. Fluxul dintre om și natură trebuie să fie reciproc și echilibrat atît cantitativ, cît și calitativ.

Promovarea și stimularea multilaterală a progresului tehnic în direcția diversificării surselor de energie și creării de înlocuitori sintetici s-a impus ca o soluție de bază pe termen lung. Prețurile reduse la combustibilii fosili lichizi au constituit una din cauzele principale care au făcut necompetitive tehnologiile bazate pe alte surse de energie. În același timp, huila și lignitul au fost subapreciate, iar șisturile bituminoase aproape că nu și-au găsit o utilizare eficientă. Petrolul, cărbunele și gazele naturale sînt pe de altă parte materii prime inestimabile pentru industria chimică. În toate aceste domenii noile tehnologii sînt chemate să asigure diversificarea surselor de energie, utilizarea eficientă a combustibililor fosili, reciclarea deșeurilor și protejarea mediului înconjurător, constituind în același timp un element fundamental în strategia depășirii crizei de resurse naturale.

Un rol important este chemat să-l joace cooperarea economică internațională, atît pentru lichidarea subdezvoltării, cît și pentru a face față consecințelor negative ale acestei crize asupra economiei mondiale. Realizarea reformei sistemului monetar și restructurarea relațiilor monetare și financiare internaționale pe principii noi, echitabile; organizarea unor schimburi comerciale care să se bazeze pe securitatea economică și garantarea respectării acordurilor; dezvoltarea acordurilor de produse în care să se reflecte interesele tuturor participanților la schimburile economice internaționale; asigurarea accesului în condiții echitabile și pe baze reciproc avantajoase la realizările științei și tehnicii moderne; reciclarea masei monetare în circuitul economic mondial; acordarea de ajutor țărilor în curs de dezvoltare lipsite de resurse naturale; creșterea rolului O.N.U. în organizarea cooperării economice internaționale, în promovarea unui nou tip de relații între state bazat pe principiile dreptului internațional sînt tot atîtea acțiuni capabile să creze și să întrețină un climat favorabil rezolvării crizei de resurse naturale.

Programul P.C.R., adoptat la cel de-al XI-lea Congres al partidului, cuprinde o concepție clară atotcuprinzătoare, atît asupra necesității instaurării unei noi ordini economice internaționale, cît și asupra căilor de soluționare a complexelor probleme cărora trebuie să le facă față comunitatea economică internațională. Poziția României socialiste în problema crizei de materii prime și resurse energetice găsește un ecou favorabil în diferite foruri internaționale datorită faptului că țara noastră pleacă de la realitățile istorice și de la cerințele progresului economico-social atît ale fiecărei economii naționale, cît și ale economiei mondiale în ansamblul ei.

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la încheierea lucrărilor Conferinței activului de partid și de stat din domeniul finanțelor, prețurilor și retribuțiilor muncii, Editura politică, 1974, p. 33-34.

⁶⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura politică 1974, p. 34.

⁷⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică 1975, p. 183.

⁸⁾ Bertrand de Jouvenel, Sur la croissance économique Analyse et prévision, vol XIX/1972, p. 1173.

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul numărului 19 din 9 V 1975
1877 ● 9 Mai ● 1945 ● 9 Mai
● 1975. Victoria omului (Vasile Porumbescu).

Documentele Congresului al XI-lea — ghid în acțiune. Modernizarea structurilor economice naționale în contextul adîncirii interdependențelor pe plan mondial (prof. univ. Roman Moldovan).

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Cincinalul — înainte de termen! Realizarea planului — preocupare fundamentală a întreprinderilor (ing. Neculaiu Moraru)

Utilizarea eficientă a capacităților de producție (Iulian Ploștinaru)

Stabilitatea — caracteristica fundamentală a politicii prețurilor cu a-măntul din țara noastră (dr. C. Tudoran)

Tribuna economistului

Experiența în actualitate: Cum se înfăptuiește programul național de dezvoltare a zootehniei? Producția pajștilor în județul Hunedoara sau virtuțile economice ale „covorului ierbos” (dr. ing. Eugen Cernelea)

CONDUCERE ● ORGANIZARE

Ancheta „R.E.”. 32 de directori generali despre: Centrala industrială românească în perspectiva 1990 (I) (Iulian Bădin)

TIBCO '75

TEORII ● IDEI

Om — tehnică — mediu

● Subiectul economiei politice (prof. dr. Dan Grindea)

● Ipostazele umane în conducerea economiei (Haralambie Ene)

Școli ● curente ● economiști: Metodele statistico-matematice și descifrarea istoriei economice (în abordarea unor cercetători sovietici) (dr. Gh. Dobre)

ECONOMIE MONDIALĂ

A 30-a aniversare a eliberării Cehoslovaciei. Amploarea construcțiilor capitale (Jan Novak)

Tendințe ● conjuncturi

Argumente pentru o nouă ordine economică internațională: Criza de resurse naturale: cauze aparente, cauze reale, căi de depășire (II) (prof. dr. Constantin Moisuc)

Statistică internațională: Decalajele în lumea nesocialistă continuă să se adîncească

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ionită Olteanu (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

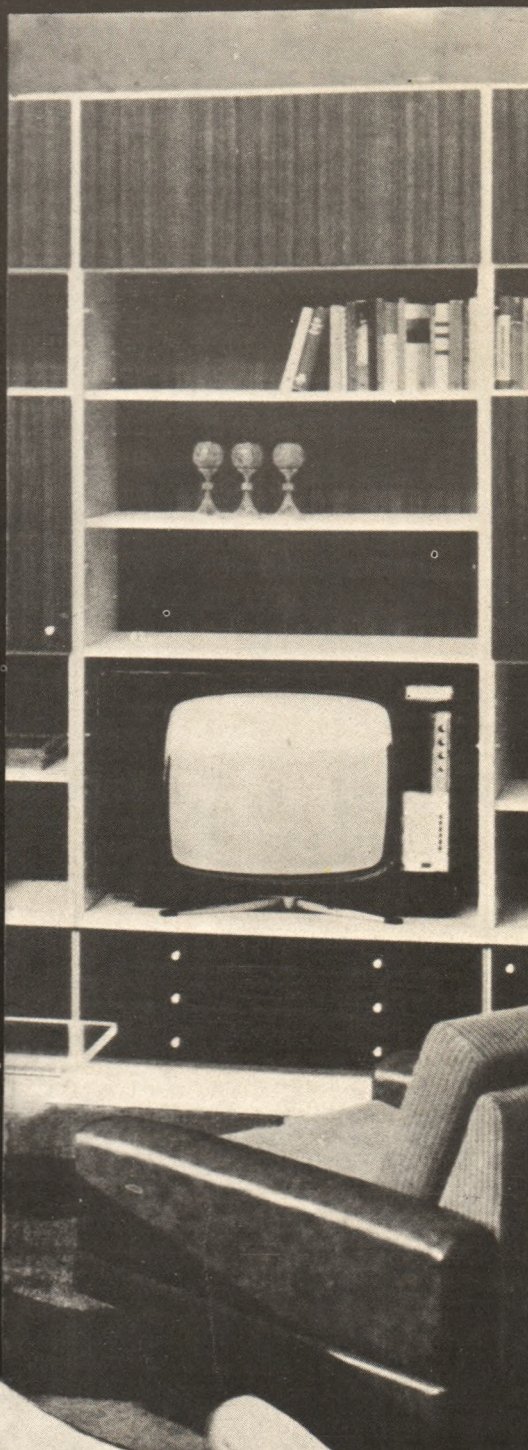
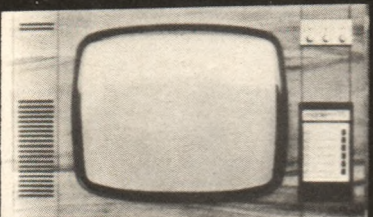
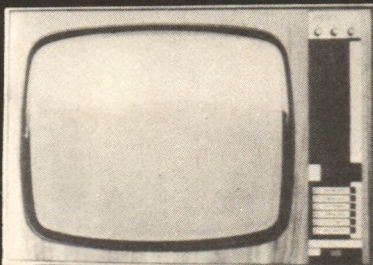
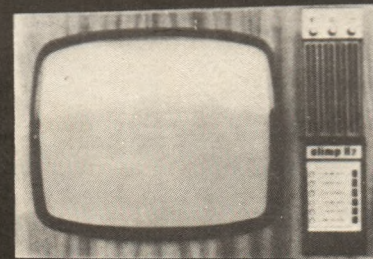
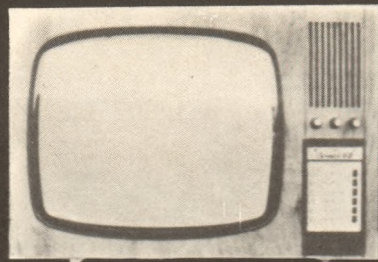
IMPORTANT!

NOI ÎNLESNIRI LA CUMPĂRAREA TELEVIZOARELOR

Plătind un acout de numai 15%, iar restul în 24 de rate lunare, televizoarele pot fi cumpărate de cetățenii care lucrează în cadrul organizațiilor socialiste, de membrii cooperativelor meșteșugărești, de membrii cooperativelor agricole de producție, de pensionari, precum și alte categorii de cetățeni.

Magazinele de specialitate vă oferă următoarele tipuri de televizoare: VENUS, OLIMP, ARIA, MODERN, cu diagonala de 47 cm; OPERA, SATURN, CLASIC DIANA, ELECTRA cu diagonala de 59—61 cm; ASTRONAUT și LUX cu diagonala de 65 cm.

Prezentate în casete furnizite, cu linie modernă, televizoarele sînt receptoare multicanal, au imagine și sunet de calitate și prezintă o mare stabilitate în funcționare.

afecom

Rafinamentul modei actuale impune utilizarea, pentru confecționarea rochiilor de după amiază, de vizită cit și a toaletelor de seară, a țesăturilor din mătase naturală și în amestec cu alte fibre, ușoare și suple tip crêpe de Chine, crêpe Georgette, surah, imprimate într-o varietate mare de desene florale, geometrice, desene cu influențe picturale impresioniste, poantiliste, pensulații etc.

Pentru această categorie de confecții se mai recomandă și voalurile ușoare și transparente : Elvira, Talia, Otilia cit și triplul voal Brîndușa și Zoe uni și imprimat.

Din țesăturile uni și imprimate se mai pot realiza bluze elegante, taioare, garnituri de manșete și gulerase cu sau fără broderie, funde și eșarfe care conferă îmbrăcăminții o notă distinsă și interesantă.

Magazinele : „Borangicul” — str. Lipscani 38, „Curcubeul” — str. Lipscani 65, „Noutăților” — Calea Victoriei 23, „Caleidoscop” — Bd. Magheru 1-3, „Ruxandra” — Calea Victoriei 114, „Someșeana” — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej 7, „Cireșica” — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej 43, precum și magazinele specializate din țară, au selecționat pentru dv. un sortiment bogat de țesături, baticuri și eșarfe (imprimate și uni) din mătase naturală, într-o mare varietate de desene și culori.

